

WÓJT GMINY KOŁBASKOWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOŁBASKOWO

TEKST STUDIUM

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXXIII/434/06
Rady Gminy Kołbaskowo
z dnia 12 czerwca 2006r.

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE	3
1. Podstawa formalno - prawna opracowania	3
2. Cele Studium.....	4
3. Zakres opracowania	4
4. Materiały wyjściowe.....	5
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	6
1. Przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony - charakterystyka obszaru gminy i powiązania zewnętrzne. ...	6
2. Warunki i jakość życia mieszkańców - infrastruktura społeczna, sieć osadnicza i obsługa ludności.	9
3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – zagrożenie powodziowe.	11
4. Stan środowiska, wymogi jego ochrony, ochrony przyrody, stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych.	12
5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	33
6. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobraz kulturowy.....	33
7. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych oraz zasobów wód podziemnych.....	46
8. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.	47
9. Stan systemów infrastruktury technicznej i komunikacji.	48
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	54
1. W zakresie ochrony środowiska.....	54
2. W zakresie obszarów i obiektów zabytkowych oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i krajobrazu kulturowego.	58
3. W zakresie rozwoju systemów infrastruktury i komunikacji.	60
4. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	64
5. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	64
6. W zakresie ochrony mienia, zabezpieczenia przed powodzią i osuwaniem mas ziemnych.	64
7. W zakresie gospodarowania w ramach rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej...65	
8. W zakresie eksploatacji i zabezpieczenia obiektów położonych w złożach kopalin, obszary, dla których wyznacza się filar ochronny.....	66
9. W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji....	66
10. W zakresie obszarów zamkniętych.	66
11. Kierunki i zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej.....	67
12. Rodzaje i zakres dalszych prac planistycznych.....	73
IV. ZAŁĄCZNIKI.....	77

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa formalno - prawna opracowania

Opracowanie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” zostało wykonane na podstawie Uchwały Nr XVI/220/04 Rady Gminy w Kołbaskowie z dnia 14 czerwca 2004 r.

Dokumenty formalno – prawne:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717) (Zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 41 i Nr 141, poz. 1492; z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087 oraz z 2006 r. Nr 45, poz. 319);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- Uchwała Nr XVI/220/04 Rady Gminy w Kołbaskowie z dnia 14 czerwca 2004 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kołbaskowo”;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) (Zmiany: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 128);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) (Zmiany: Mon. Pol. Nr 44, poz. 779 i z 2005 r. Nr 62, poz. 861; Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627) (Zmiany: Dz. U. Nr 115, poz. 1229; Mon. Pol. z 2002 r. Nr 49, poz. 715; Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 233, poz. 1957; z 2003 r. Nr 46, poz. 392; Mon. Pol. z 2003 r. Nr 50, poz. 782 i 783; Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i 721, Nr 162, poz. 1568, Nr 175, poz. 1693, Nr 190, poz. 1865 i Nr 217, poz. 2124; z 2004 r. Nr 19, poz. 177; Mon. Pol. z 2004 r. Nr 39, poz. 693 i Nr 40, poz. 706; Dz. U. z 2004 r. Nr 49, poz. 464, Nr 70, poz. 631, Nr 91, poz. 875, Nr 92, poz. 880, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1263, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2784; z 2005 r. Nr 25, poz. 202; Mon. Pol. z 2005 r. Nr 53, poz. 734 i Nr 57, poz. 782; Dz. U. z 2005 r. Nr 62, poz. 552, Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 167, poz. 1399, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1458 i Nr 249, poz. 2104 oraz z 2006 r. Nr 50, poz. 360);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) (Zmiany: Dz. U. z 2005 r. Nr 157, poz. 1315, Nr 167, poz. 1399, Nr 175, poz. 1460 i 1462);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) (Zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390 oraz z 2006 r. Nr 50, poz. 362);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603) (Zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2782; z 2005 r. Nr 130, poz. 1087, Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1459);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266) (Zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 49, poz. 464; z 2005 r. Nr 175, poz. 1462 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 63);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019) (Zmiany: Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2255);
- Inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną;

2. Cele Studium

Zgodnie z art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Wyprzedza ono sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich praktyczne stosowanie, nadaje generalny kierunek dalszym opracowaniom planistycznym oraz pozwala na uzyskanie szerokiej akceptacji dla decyzji najważniejszych dla całej wspólnoty samorządowej.

Celem opracowania jest:

- określenie istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z rozwojem gminy, z uwzględnieniem w szczególności:
  - dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
  - stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
  - stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
  - stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
  - warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
  - zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
  - potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
  - stanu prawnego gruntów,
  - występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
  - występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
  - występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
  - występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
  - występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
  - stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
  - zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wyznaczenie obszarów objętych ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalenie dla nich zasad użytkowania,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej,
- koordynacja planów miejscowych.

Cele powyższe wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a pośrednio z innych ustaw oraz regulacji prawnych dotyczących kompetencji samorządów.

Opracowanie studium obejmuje:

- część tekstową – uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem zawierającym objaśnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium,
- część graficzną - mapa w skali 1:10 000,
- opracowania branżowe i dokumentację formalno - prawną.

3. Zakres opracowania

Opracowaniem objęto obszar gminy Kołbaskowo - 10 540 ha - w granicach administracyjnych, wg stanu na dzień 1 stycznia 2005 r.

W odniesieniu do wielu analizowanych elementów, np. środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, opracowanie uwzględnia powiązania ponadgminne.

4. **Materiały wyjściowe**

Przy opracowaniu Studium wykonano i wykorzystano następujące materiały:

- Opracowanie ekofizjograficzne wykonane w 2004 roku część tekstowa wraz z rysunkami w skali 1:10 000 – opracowanie RBGP w Szczecinie;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo w skali 1:20 000;
- Strategia Rozwoju Gminy Kołbaskowo, maj 2004r.;
- Studium ruralistyczne - październik 1999 r. – opracowanie – mgr Alicja Gerlach-Józewicz, mgr Maria Nowakowska, mgr Lidia Walasek, mgr Maria Witek, mgr Kamila Wójcik (Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie);
- Waloryzację faunistyczną - 1994 r. – opracowanie Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie;
- Plan zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Kołbaskowo, 2002r.;
- Wnioski i postulaty składane przez instytucje, gminy sąsiednie i osoby fizyczne;
- Podstawowe dane statystyczne, WUS Szczecin 2004 r.
- Dane dla gminy Kołbaskowo, wynikające ze studium oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (czerwiec 2002),
- Dane dla gminy Kołbaskowo, wynikające ze strategii rozwoju sektora transportu województwa zachodniopomorskiego do roku 2015
- Dane dla gminy Kołbaskowo, wynikające ze strategii rozwoju sektora transportu województwa zachodniopomorskiego do roku 2015,
- Podkłady mapowe w skali 1:10 000.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony - charakterystyka obszaru gminy i powiązania zewnętrzne.

1.1. Położenie, powierzchnia i gęstość zaludnienia.

Gmina Kołbaskowo leży w obrębie węzła komunikacyjnego – Autostrady A6 i drogi krajowej Nr 13 Szczecin – Kołbaskowo, w południowej części powiatu polickiego. Graniczy z gminami z 3 powiatów: Dobra (z polickiego), Gryfino (z gryfińskiego) oraz z powiatem grodzkim Szczecin. Graniczy także z Republiką Federalną Niemiec, z landem Meklemburgia-Pomorze Przednie, powiatem Uecker-Randow i z landem Brandenburgia, powiatem Uckermark.

Gmina leży na Wzniesieniach Szczecińskich i w Dolinie Dolnej Odry. Gmina położona jest na tzw. Wale Bezleśnym, nieco zalesionym na zboczach. Najwyższym punktem Wąłu jest tzw. Mała Góra (88 m n.p.m.). W przeszłości cały ten teren porastały lasy, które zanikły na skutek rolniczej działalności człowieka. Obszar Międzyodrza zajmuje Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, w którym znajdują się 3 rezerваты: Kurowskie Błota, Kanał Kwiatowy i Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem. W Bobolinie czynne jest piesze przejście graniczne.

Powierzchnia gminy wynosi 10 540 ha, co daje jej 96 pozycję pod względem wielkości wśród gmin woj. zachodniopomorskiego.

Wg danych Urzędu Gminy w Kołbaskowie, w sierpniu 2005 r. ludność gminy wynosiła 8485 osób, co daje obecnie wskaźnik 80,5 osoby / 1 km² powierzchni ogólnej gminy i pod względem zaludnienia 46 miejsce w województwie (średnia wojewódzka wynosi 74,0 osób / 1 km²).

1.2. Główne funkcje gminy.

W strukturze przestrzennej województwa zachodniopomorskiego obszar gminy Kołbaskowo został zaliczony do jednostki VB – pas przygraniczny Kołbaskowo – Dobra Szczecińska (Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego uchwała nr XXXII/1334/02). Miejscowość Kołbaskowo została zliczona do podstawowej struktury osadniczej, jaką jest ośrodek rozwoju lokalnego z ośrodkiem uzupełniającym – Przeclaw.

Główne funkcje gminy to:

- transport
- mieszkalnictwo,
- rekreacja
- obsługa administracyjna ludności.
- gospodarka rolna,
- handel – usługi, bazy, składy
- przemysł nieuciążliwy

Ośrodek administracyjny gminy znajduje się w miejscowości Kołbaskowo, oddalonej od Szczecina o ok. 24 km.

Na obszarze gminy znajduje się 23 jednostki osadnicze, z których do największych należy Kołbaskowo.

Ze względu na położenie gmina pozostaje w zasięgu oddziaływania ośrodka subregionalnego – Szczecina.

1.3. Powiązania przestrzenno - gospodarcze i społeczne.

Gmina należy do powiatu polickiego, ale ze względu na odległość i brak dogodnych, bezpośrednich połączeń komunikacyjnych z Policami, jedynym istotnym i koniecznym powiązaniem na szczeblu powiatowym jest obsługa administracyjna ludności oraz.

Na terenie gminy Kołbaskowo zauważa się niewielką, ale stałą tendencję wzrostu liczby ludności. Ma to związek z migracją ludności ze Szczecina na teren gminy Kołbaskowo.

Istotnym powiązaniem gminy z ośrodkami sąsiednimi jest uzależnienie mieszkańców gminy od codziennych dojazdów do zakładów pracy zlokalizowanych poza jej granicami.

Gmina Kołbaskowo uzależniona jest również od innych większych ośrodków w zakresie szkolnictwa średniego, specjalistycznej służby zdrowia, kultury itp.

1.4. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji.

Elektroenergetyka – przez teren gminy Kołbaskowo przebiega fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu 220 kV relacji Krajnik – Glinki. Wzdłuż tej linii przestrzegać należy nadal ograniczeń w użytkowaniu terenu o szerokości 70m (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach). Ponadto przez wschodnie fragmenty obszaru gminy, na krótkich odcinkach, przebiegają linie 110 kV relacji: Pomorzany – Glinki, Pomorzany – Gumieńce, Pomorzany – Morzyczyn i Pomorzany – Żydowce. Powiązania sieciowe występują również na poziomie średnich napięć (15 kV), cała sieć gminna zasilana jest ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV zlokalizowanych w Szczecinie – GPZ Gumieńce, GPZ Pomorzany, GPZ Białowieska.

Gazownictwo – sieć gazowa gminy zasilana jest na poziomie średniego ciśnienia z miasta Szczecina. Zasilenie sieci gminy Kołbaskowo następuje w dwóch miejscach, w rejonie miejscowości Przylep – Ostoja oraz w rejonie Ustowa.

Ciepłownictwo - wzdłuż ul. Autostrada Poznańska na granicy Szczecina i gminy Kołbaskowo przebiega sieć ciepłownicza wysokich parametrów 2 x Dn 800 mm.

Telekomunikacja – centrale telefoniczne zlokalizowane na terenie gminy współpracują z centralą Szczecin – Śródmieście.

Komunikacja - Gmina Kołbaskowo leży w obrębie węzła komunikacyjnego – Autostrady A6 i drogi krajowej Nr 13 Szczecin – Kołbaskowo. Przebiegają tu dwie linie kolejowe: Szczecin – Berlin, Szczecin – Pasewalk. Na terenie gminy działają 3 przejścia graniczne: drogowe w Kołbaskowie i Rosówku i piesze w Bobolinie. Przygraniczne położenie ułatwia mieszkańcom i jednostkom organizacyjnym kontakty z zachodnim sąsiadem.

Wszystkie 22 miejscowości posiadają połączenia ze Szczecinem. Łącznie na terenie gminy zlokalizowanych jest 25 przystanków. Ilość połączeń ze Szczecinem jest zróżnicowana i w zależności od usytuowania miejscowości waha się od 1 (Przylep, Ostoja, Stobno) do 37 (Kołbaskowo).

Podobnie zróżnicowana jest ilość połączeń poszczególnych miejscowości z ośrodkiem gminnym i waha się od 1 (Przylep, Ostoja, Stobno) do 33 (Przeclaw).

1.5. Stan zagospodarowania terenu – główne elementy zagospodarowania terenu i sposób jego użytkowania.

Wg danych ewidencyjnych powierzchnia gminy Kołbaskowo wynosi 10 540 ha. Największy udział w strukturze użytkowania mają użytki rolne, obejmują one teren 7331 ha, co stanowi 69,55 % całej powierzchni gminy. Wśród pozostałych dominują nieużytki zajmujące powierzchnię 1440 ha, tj. 13,66 % obszaru gminy.

Wykaz gruntów w gminie (2005 R)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA (ha)
1.	Użytki rolne – razem	7331
	grunty orne	6449
	sady	64
	łąki trwałe	215
	pastwiska trwałe	291
	grunty rolne zabudowane	266
	grunty pod stawami	0
	grunty pod rowami	61
2.	Lasy i grunty leśne	744
3.	Grunty pod wodami - razem	396
	morskimi wewnętrznymi	0
	powierzchniami płynącymi	367
	powierzchniami stojącymi	29
4.	Użytki kopalne	472
5.	Drogi	316
6.	Koleje	68
7.	Tereny zabudowane – razem	88
	tereny mieszkalne	27
	tereny przemysłowe	19

	inne tereny zabudowane	9
	zurbanizowane tereny niezabudowane	28
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	5
8.	Użytki ekologiczne	0
9.	Tereny różne	157
10.	Nie użytki	1440
	Razem:	10540

1.6. Stan prawny gruntów.

Struktura władania gruntami

Nr	Grupa rejestrowa	Powierzchnia (ha)
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	3944
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	733
3.	Grunty Spółek Skarbu Państwa, przedst. Państwowych i innych państwowych osób prawnych	7
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	488
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	16
6.	Grunty osób fizycznych	3551
7.	Grunty spółdzielni	222
8.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	1013
9.	Grunty spółek prawa handlowego	586
	grunty będące przedmiotem własności i władania osób nie wymienionych w pkt. 1-14	588
	Powierzchnia geodezyjna	10708

Z powyższego zestawienia wynika, iż największą grupę własnościową stanowią grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste i grunty osób fizycznych.

2. Warunki i jakość życia mieszkańców - infrastruktura społeczna, sieć osadnicza i obsługa ludności.

2.1. Zaludnienie.

Liczbę ludności w stanie wyjściowym przyjęto na 8485 osób.
Ludność gminy Kołbaskowo w miejscowościach - stan na dzień 25.08.2005 r. (inwentaryzacja urbanistyczna)

Lp.	Wieś	Liczba mieszkańców (osób)			Dynamika
		2005	2001 r.	1994 r.	1994/2005
1.	Barnisław	272	270	271	+1
2.	Będargowo	292	265	229	+ 63
3.	Bobolin	162	160	149	+13
4.	Kamieniec	309	315	288	+21
5.	Kamionki	5	5	5	-
6.	Karwowo	56	43	43	+13
7.	Kołbaskowo	475	462	420	+55
8.	Kurów	208	204	180	+28
9.	Moczyły	145	151	150	-5
10.	Ostoja	388	303	190	+198
11.	Pargowo	101	101	80	+21
12.	Przeclaw	3320	3068	1809	+1511
13.	Przylep	73	65	78	-5
14.	Rajkowo	197	205	190	+7
15.	Rosówek	58	51	40	+18
16.	Siadło Dolne	163	148	130	+33
17.	Siadło Górne	166	156	118	+48
18.	Smętowice	2	-	-	-
19.	Smolecin	76	70	70	+6
20.	Stobno	518	514	450	+68
21.	Ustowo	331	301	230	+101
22.	Warzymice	960	366	280	+680
23.	Warnik	208	189	170	+38
Ogółem:		8 485	7 561	5 570	+2915

Liczba ludności podana przez gminę, stan na koniec sierpnia 2005 r.: przyjęto wielkość 8 485 osób.

Elementy ruchu naturalnego

Dane demograficzne gminy przedstawiają się jak niżej (rok 2004):

- małżeństwa zawarte	46
- urodzenia	95 osób
- zgony	46 osób
- przyrost naturalny	+49 osób (dodatni)

Wzrost liczby ludności gminy jest zjawiskiem naturalnym i następuje w wyniku migracji z zewnątrz, głównie ze Szczecina.

2.2. Prognozy demograficzne.

Przyrost naturalny w gminie wynosi 10,5/1000 mieszkańców. Rozwój ludnościowy odbywa się w warunkach systematycznego spadku przyrostu naturalnego przy dynamicznym wzroście ruchów migracyjnych.

Proces starzenia się ludności w gminie będzie opóźniony z uwagi na napływ młodych małżeństw ze Szczecina, zasiedlających realizowane i projektowane do realizacji osiedla mieszkaniowe.

W oparciu o przyrost ludności w latach 1994-2005 (wzrost z 5,570-8485) oraz bilans terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe, które są obecnie przygotowywane pod zainwestowanie, prognozuje się wzrost liczby mieszkańców gminy do roku 2010 do poziomu minimum 9 330 i 12 290 osób w roku 2020

2.3. Zatrudnienie, zasoby siły roboczej.

W oparciu o przyszłe kształtowanie się wskaźnika aktywności zawodowej ludności, opracowano prognozę zasobów siły roboczej, jako podstawowego czynnika bilansu zatrudnienia. Zatrudnienie w gminie wynosi ogółem 1200-1300 osób (dane za rok 1998) i ulega częstym zmianą ze względu na specyfikę i sezonowość prowadzonej działalności gospodarczej oraz szybki wzrost liczby ludności

Duża liczba mieszkańców zatrudniona jest lub prowadzi działalność w Szczecinie.

Z uwagi na bliskość rynku zbytu, jakim jest wielka aglomeracja szczecińska i rynki zbytu po drugiej stronie granicy, rolnictwo ma szansę (w zmniejszonym rozmiarze) egzystencji i dalszego rozwoju. Obecny hamulec rozwoju rolnictwa w gminie Kołbaskowo jest postępujące wyludnienie terenów rolnych, oraz niezbyt korzystne warunki polityczne, prawne i finansowe w obszarze tego sektora.

2.4. Warunki mieszkaniowe.

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane stale na dzień 31 grudnia 2001 r. Ilość Mieszkań w gminie to 8200 szt. Ilość Izb: 7685. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 134 397,00 m². Na jedno mieszkanie przypada 3,37 os., podczas gdy w województwie na jedno mieszkanie przypada 3,17 os. Na jedną izbę z gminie przypada 0,96 os. A w województwie 0,86 os. Za to powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi 61,1 m², podczas gdy w województwie więcej, bo 65,1 m², dzięki czemu powierzchnia użytkowa na jedną osobę w gminie Kołbaskowo jest niższa od średniej wojewódzkiej, bo 18,10 m² (województwo: 20,4 m²/1os)

W związku z realizacją osiedli mieszkaniowych i zasiedlaniem wybudowanych nowych mieszkań w Przeclawiu i Warzemicach oraz wzrostem ludności, wskaźniki ulegają ciągłym zmianom z korzyścią dla warunków zamieszkania.

Dominacja budownictwa jednorodzinnego, z preferencją zabudowy wolnostojącej z parcelą 600-1000 m² dla terenów zurbanizowanych oraz 2000 m² dla terenów zabudowy rezydencjonalnej.

2.5. Sieć osadnicza i obsługa ludności.

Kształtowanie sieci osadniczej.

Gmina liczy 23 wsie, z czego dwadzieścia jest samodzielnymi jednostkami osadniczymi. Obszar gminy podzielony jest na 21 obrębów geodezyjnych (w tym obszar Międzyodrza jest niezasiedlony, częściowo stanowi obszar parku krajobrazowego).

Na sieć osadniczą składają się:

- ośrodek gminny w Kołbaskowie (siedziba urzędu gminy),
- trzy ośrodki usług podstawowych umiejscowione w Będargowie, Kamieńcu i Przeclawiu
- 16 ośrodków elementarnych –pełniących funkcję produkcji rolnej
- 3 przysiółki – produkcja rolna: Kamionki (obręb Moczyły), Małe Stobno (obręb Bobolin), Rosówko.

Infrastruktura społeczna – usługi.

W zakresie usług ponadlokalnych ludność gminy Kołbaskowo korzysta z ośrodków zlokalizowanych na terenie miast Szczecin, Police.

Na terenie gminy obsługę zapewniają:

- 1) w zakresie obsługi ogólnej i służby zdrowia:
  - Urząd Gminy – Kołbaskowo,
  - Urzędy Pocztowe w Przeclawiu;
  - Komenda Policji w Przeclawiu;
  - Ochotnicza Straż Pożarna w Kołbaskowie i Smolećcinie
  - Urząd Pracy w Kołbaskowie (Punkt obsługi UP)
  - Ośrodek Zdrowia w Przeclawiu;
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie

- Ośrodek Parafialny p.w. Najświętszej Maryi Panny w Przecławiu
- 2) w zakresie oświaty i wychowania:
  - Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie
  - Szkoła Podstawowa w Będargowie
  - Zespół Szkół w Przecławiu
- 3) w zakresie kultury:
  - Biblioteka Gminna w Kołbaskowie
  - GCI – Gminne Centrum Informacji w Kołbaskowie;

2.6. Potrzeby w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców.

Formułuje się następujące potrzeby w rozwoju gminy, których realizacja zapewni poprawę warunków życia mieszkańców:

- 1) w miejscowościach, w których przewidywany jest największy rozwój, utworzenie ośrodków usług skoncentrowanych,
- 2) zapewnienie ładu przestrzennego i estetyki gminy poprzez wyznaczenie stref różnych form działalności i określenie zasad rozwoju, w dostosowaniu do walorów obszaru oraz istniejącego zainwestowania i użytkowania,
- 3) podniesienie standardu życia mieszkańców poprzez uzyskanie następującego poziomu wskaźników:
  - ochrona zdrowia - 1 placówka lecznicza we wsiach usług podstawowych,
  - szkolnictwo podstawowe - 25 uczniów na 1 oddział, nauka na jedną zmianę,
  - przedszkola - dla 60 % dzieci w wieku 3 - 6 lat (łącznie z prywatnymi),
  - handel - 450 m² powierzchni użytkowej na 1000 mieszkańców,
  - gastronomia - 30 miejsc konsumpcyjnych na 1000 mieszkańców, dodatkowo obsługa ruchu drogowego,
  - kultura elementarna - 1 obiekt w każdej wsi powyżej 100 mieszkańców,
  - sport - 1 urządzenie sportowe w każdej wsi powyżej 100 mieszkańców,
- 4) zwiększenie ilości miejsc pracy przede wszystkim w usługach, drobnym przemyśle i rzemiośle, rekreacji, obsłudze turystyki, gospodarce żywnościowej.

Perspektywiczny rozwój oświaty to:

- 1) w wychowaniu przedszkolnym, za obligatoryjne uznaje się funkcjonowanie przy wszystkich szkołach podstawowych, oddziałów przedszkolnych dla sześciolatków,
- 2) w szkolnictwie przewiduje się dalsze funkcjonowanie szkół podstawowych

Perspektywiczny rozwój służby zdrowia to utrzymanie istniejącego stanu zainwestowania (Ośrodek Zdrowia w Przecławiu) oraz w miarę ewentualnego wzrostu liczby ludności tworzenie nowych placówek opieki zdrowotnej.

3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – zagrożenie powodziowe.

Większość dolnego tarasu rzeki Odry położona na rzędnych 0,2 m n.p.m. do 0,6 m n.p.m., podlega okresowym zalewom lub też chroniona jest przed powodzią poprzez wały i pompownie melioracyjne.

Wały przeciwpowodziowe posiadające rzędne korony 0,7 m do 1,2 m n.p.m. nie chronią terenów polderowych przed powodzią. Brak ochrony przed powodzią dotyczy zwłaszcza obszaru na wyspie pomiędzy Kanałem Kurowskim a Odrą (Kurowskie Łęgi), gdzie zniszczony jest zarówno system odwadniający rowy z nieczynną pompownią, jak i ochraniające go wały przeciwpowodziowe.

4. Stan środowiska, wymogi jego ochrony, ochrony przyrody, stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych.

4.1. Środowisko przyrodnicze - ogólna charakterystyka, powiązania z otoczeniem.

Granice administracyjne gminy Kołbaskowo przebiegające wzdłuż gm. Gryfino i m. Szczecina na obszarze doliny Odry biegną nurtem Odry Zachodniej i Odry Wschodniej (Regalicy) oraz wzdłuż kilku kanałów Międzyodrza. Granice gminy na wysoczyźnie są granicami sztucznymi, biegnącymi w obrębie użytków rolnych.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego, gm. Kołbaskowo leży na obszarze podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckich (313), w makroregionie Pobrzeże Szczecińskie (313. 2/3), w granicach 2 mezoregionów:

- mezoregion Wzgórza Szczecińskie (313.26),
- mezoregion Dolina Dolnej Odry (313.24).

Do strefy krawędziowej doliny Odry nawiązują również granice krain klimatycznych wydzielonych przez K. Prawdzica i Cz. Koźmińskiego na obszarze byłego woj. szczecińskiego. Dolina Odry należy do krainy klimatycznej Dolina rzeki Odry a wysoczyznowa część gminy do krainy Goleniowsko-Pyrzyckiej. Według regionalizacji klimatycznej Polski R. Gumińskiego uwzględniającej istotne zróżnicowanie fizyczno-geograficzne kraju i nawiązującej do potrzeb rolnictwa, gm. Kołbaskowo należy do szczecińskiej dzielnicy klimatyczno-rolniczej (I Dzielnica szczecińska) obejmującej Pobrzeże Szczecińskie i Koszalińskie. Obszar ten, podobnie jak i reszta kraju, należy do strefy klimatu umiarkowanego w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Udział cech klimatu morskiego jest tu jednak większy. Najczęściej napływają tu z zachodu wilgotne masy powietrza polarno-morskiego, związane z intensywnym przemieszczaniem się i dużą aktywnością północnoatlantyckiego niżowego ośrodka barycznego.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski Trampler i L. Mroczkiewicza uwzględniającej obszary o zbliżonych warunkach fizjograficznych i biotycznych do celów hodowli lasu, gm. Kołbaskowo znajduje się w Krainie Bałtyckiej (I), dzielnicy Niziny Szczecińskiej (2), w mezoregionie Równin Szczecińskich (I.2.b).

W klasyfikacji obszarów leśnych w gospodarce przestrzennej kraju, lasy Nadleśnictwa Gryfino położone są:

- w leśnym makroregionie Pojezierza Pomorskiego – obszar leśny I rzędu,
- w leśnym regionie Szczecińskim – obszar leśny II rzędu.

Lasy gminy wchodzi w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego (LKP) „Lasy Puszczy Bukowej i Goleniowskiej” obejmującego lasy Nadleśnictwa Gryfino, obręb Rozdoły lasy Nadleśnictwa Kliniska. LKP jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, w którym wprowadza się zmiany w zasadach zagospodarowania i wykorzystania zasobów leśnych, promujące wielofunkcyjną i zrównoważoną gospodarkę leśną na podstawach ekologicznych.

W geobotanicznym, podziale Polski W. Szafera (regionalizacja geobotaniczna oparta na kryteriach florystycznych) gm. Kołbaskowo należy do Działu Bałtyckiego, Pododdziału Pasa Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich oraz 2 krain: północna część gminy należy do Krainy Nizina Szczecińska (3), południowa część do Krainy Pojezierze Pomorskie (5), Okręg Myśliborski (a). Granica pomiędzy tymi krainami przebiega mniej więcej na linii Warnik – Warzymice – Ustowo.

W powiązaniach przyrodniczych gminy z otoczeniem szczególną rolę odgrywają ekosystemy wodne w zintegrowanym układzie hydrosferycznym. Jest to współzależny system pod względem funkcjonalnym i ekologicznym, dotyczący zarówno struktur hydrogeologicznych jak i wód powierzchniowych. Według podziału hydrograficznego Polski, gm. Kołbaskowo znajduje się w obrębie 2 głównych obszarów zlewniowych rozdzielonych wododziałem I rzędu przebiegającym kulminacjami Wału Stobniańskiego w północno-zachodniej części gminy, tj. obszaru zlewniowego Odry w polu nr 121 (od Warty do Iny) i nr 123 (od Iny do Roztoki Odrzańskiej) oraz obszaru zlewniowego Wkry w polu nr 417. Wkra płynie przez obszar Niemiec i wpływa do Zalewu Szczecińskiego w Ueckermünde.

Środkowa i północna część gminy znajduje się na obszarze rozległej, zasobnej w wodę struktury hydrogeologicznej rozciągającej się ku północy na obszarach gmin Dobra, Police i m. Szczecin. Jest to jeden z głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce, GZWP nr 122 – Dolina Kopalna Szczecina, zakwalifikowany do obszarów wymagających wysokiej ochrony (OWO).

Szczególne znaczenie w zewnętrznych powiązaniach przyrodniczych gminy ma dolina Odry jako korytarz ekologiczny odgrywający istotną rolę w funkcjonowaniu przyrody i kształtowaniu krajobrazu w układach ponadlokalnych. Dolina Odry stanowi ważne ogniwo w sieci korytarzy ekologicznych o znaczeniu europejskim a w odniesieniu do ptaków wędrownych stanowi ważne ogniwo w transkontynentalnym korytarzu ekologicznym.

Unikatowe w skali europejskiej walory przyrody Międzyodrza chronione są poprzez utworzenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry na obszarze gmin Kołbaskowo, Gryfino, Widuchowa. Znaczna część doliny Odry od gm. Kostrzyn na południu po gm. Goleniów na północy oraz południowa część wysoczyzny w gm. Kołbaskowo, chronione są jako obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą Dolina Dolnej Odry. Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 obejmuje również przylegający od południa do gm. Kołbaskowo niemiecki Park Narodowy Dolina Dolnej Odry. Najcenniejsze tereny doliny Odry, w tym Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry po stronie polskiej i Park Narodowy Dolina Dolnej Odry po stronie niemieckiej stwarzają w niedalekiej przyszłości transgraniczny obszar chroniony – Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry.

Dolina Odry jest nie tylko wyróżniającym się elementem geomorfologiczno-hydrograficznym struktury przyrodniczej, o wysokich walorach ekologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych, ale jest również krajową osią rozwoju gospodarczego o europejskim znaczeniu m. in. jako śródlądowa droga wodna. Ponadto na wielu odcinkach doliny, w tym również w gm. Kołbaskowo niezbędna jest realizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej. Na tym obszarze ochrona przyrody i krajobrazu doliny oraz funkcja transportowa Odry i funkcja przeciwpowodziowa Międzyodrza są ze sobą integralnie związane i nie mogą się wykluczać.

Przedstawioną powyżej problematykę ilustrują w syntetycznym ujęciu mapy gm. Kołbaskowo w skali 1: 100 000 nr 1 i 2.

4.2. Warunki klimatyczne i atmosfera.

Obszar gminy podobnie jak reszta kraju należy do strefy klimatu umiarkowanego w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Udział cech klimatu morskiego jest tu jednak większy. Najczęściej (70% czasu obserwacji w różnych okresach wieloletnich) napływają na ten obszar z zachodu wilgotne masy powietrza polarno-morskiego, związane z intensywnymi przemieszczeniami się i dużą aktywnością północnoatlantyckiego niżowego ośrodka barycznego. W lecie powodują one zwiększenie zachmurzenia oraz wyraźne ochłodzenie powietrza przy jednoczesnym wzroście jego wilgotności. Zimą przynoszą natomiast ocieplenie powodujące niejednokrotnie gwałtowne odwilże, ale również wzrost opadów śniegu. Z przemieszczaniem się ośrodków barycznych, zwłaszcza szczególnie częstych układów niżowych, wiąże się częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru i cisz atmosferycznych.

Powysze, nadrzędne czynniki klimatotwórcze modyfikowane są w skali regionalnej i lokalnej przez czynniki geograficzne wpływające na odrębność klimatu w różnych układach przestrzennych i na zmienność mikroklimatyczną. Dotyczy to m. in. oddziaływania ukształtowania powierzchni terenu, pokrycia terenu roślinnością (lasy, użytki zielone), głębokości wód gruntowych.

W najnowszym podziale Polski na regiony klimatyczne (A. Woś. Klimat Polski, 1999 r.), uwzględniającym typy kompleksów pogodowych i ich równoznaczne współdziałanie (istotne z punktu widzenia rekreacji i osadnictwa), obszar gm. Kołbaskowo znajduje się w Regionie Zachodniopomorskim (VI). Region ten obejmuje obszary równinne Niziny Szczecińskiej, w tym Wzgórza Szczecińskie i Dolinę Dolnej Odry. Panuje tu klimat łagodny z dość znaczną liczbą dni słonecznych oraz dni bez opadów. Względnie rzadko pojawiają się tutaj również dni przymrozkowi oraz mroźne.

Według podziału dawnego woj. szczecińskiego na krainy klimatyczne (K. Prawdzic, Cz. Koźmiński), uwzględniającego zróżnicowanie przestrzenne większości elementów meteorologicznych, obszar gminy znajduje się w 2 krainach o różnych klimatach lokalnych:

- zachodnia, wysoczyznowa część gminy należy do krainy Goleniowsko-Pyrzyckiej, która obejmuje również „tereny uprawne na zachód od Szczecina”,
- wschodnia część gminy, dolina Odry należy do krainy Dolina rzeki Odry.

Różnice w kształtowaniu warunków klimatycznych obu krain klimatycznych przedstawiają podstawowe parametry meteorologiczne w poniższym zestawieniu:

Lp.	Parametry meteorologiczne	Kraina	Kraina
-----	---------------------------	--------	--------

		Dolina rzeki Odry	Goleniowsko-Pyrzycka
1	2	3	4
1	Średnia temperatura powietrza I – XII IV - IX	8,00C 14,3 – 13,60C	8,0 – 7,50C 14,0 – 13,60C
2	Średnia długość okresu z temperaturą powietrza (dni) 2,50C 5,0C 10,00C 15,00C	265-260 230-224 162-160 95	260-255 224-217 160-158 95-90
3	Średnie sumy opadów I – XII IV – X V – VI VII - VIII	550 - 500 400 – 340 120 – 100 130 - 115	600 – 500 400 – 350 120 – 100 140 - 115
4	Średnia liczba dni z pokrywą śniegową	42 - 28	48 - 36
5	Niedosyt wilgotności powietrza IV – IX w hPa	5,0	5,5 – 4,5
6	Średnia długość okresu wegetacyjnego - dni	ponad 220	217 - 224

Częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru i cisz atmosferycznych (w%) za lata 1956 – 1980 dla stacji Szczecin – Dąbie oddalonej od centrum gm. Kołbaskowo o ok. 15 km w kierunku północno-wschodnim, przedstawia poniższe zestawienie:

Pory roku	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
Zima XII - II	5	6	8	16	5	24	23	7	6
Wiosna III - V	9	15	13	13	4	14	20	7	5
Lato VI - VIII	10	13	8	9	4	17	22	10	7
Jesień IX - XI	4	6	8	13	7	23	25	6	8
Rok I - XII	7	10	8	13	5	20	22	8	7

W ciągu roku dominują tu wiatry z kierunków południowo-zachodniego i zachodniego. Najrzadziej notowane są wiatry z kierunków południowego i północnego. Częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru w zależności od pory roku jest bardzo zmienna. Udział cisz atmosferycznych jest stosunkowo niewielki.

Poszczególne elementy meteorologiczne modyfikowane są lokalnymi czynnikami geograficznymi kształtującymi warunki topoklimatyczne.

Swoistym topoklimatem charakteryzuje się rozległa dolina Odry, gdzie warunki klimatyczne kształtowane są w dużej mierze pod wpływem niskiej przewodności cieplnej podłoża (wysoki poziom wód gruntowych, grunty organiczne, roślinność bagienne i zarośla, duże powierzchnie wód otwartych), co oznacza podwyższenie wilgotności względnej powietrza, dużą częstotliwość występowania mgieł, częste występowanie przygruntowych przymrozków oraz podwyższenie średnich temperatur w lecie a obniżenie w zimie. Na nisko położonym terenie tworzą się zastoiska zimnego powietrza. Obszar doliny Odry zakwalifikowany jest do obszarów niekorzystnych dla stałego przebywania człowieka.

Lokalnie występujące rozległe obniżenie terenu o nieuregulowanych stosunkach wilgotnościowych, śródpolne torfowiska i tereny podmokłe (m. in. w okolicy Barniśława) również charakteryzują się niekorzystnymi warunkami topoklimatycznymi.

Do obszarów o korzystnych warunkach topoklimatycznych z punktu widzenia stałego przebywania człowieka należą tereny wysoczyzny, płaskie, faliste lub pagórkowe, będące poza zasięgiem zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza, charakteryzujące się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi. Są dobrze nasłonecznione i przewietrzane. Szczególnie uprzywilejowane są stoki o ekspozycji południowej i południowo-zachodniej ze względu na korzystne warunki solarne. Tereny wysoczyznowe gminy, na ogół bezleśne, sprzyjają wzrostowi prędkości wiatru, narażone są równocześnie na większe parowanie i zagrożenie erozją wietrzną gleby. Ma to miejsce szczególnie w porach roku bez pokrywy roślinnej i podczas dłuższych okresów bezopadowych.

Tereny kompleksów leśnych charakteryzują się mniejszymi amplitudami temperatury i wilgotności, znacznym osłabieniem siły wiatru, mniejszym nasłonecznieniem. Obszary zalesione cechują się wyższą wilgotnością powietrza w stosunku do terenów odkrytych. Wartość wilgotności wzrasta w lasach z przewagą drzewostanów liściastych. Podczas słonecznej pogody temperatura wnętrza lasu jest nieco obniżona a nocą podwyższona. W dni pochmurne natomiast, temperatury na terenach zalesionych i otwartych są wyrównane. Na obszarach zalesionych zwiększa się ilość opadów atmosferycznych i dłużej zalega pokrywa śniegowa. Drzewostany sosnowe tworzą mikroklimat o bardzo korzystnych warunkach bioklimatycznych.

4.3. Szata roślinna.

Na obszarze gminy Kołbaskowo znajdują się zbiorowiska roślinne o różnym stopniu zachowania cech naturalnych charakterystycznych dla poszczególnych ekosystemów oraz zbiorowiska będące świadectwem planowanego kształtowania i wzbogacania krajobrazu, a także zbiorowiska będące efektem spontanicznej sukcesji na terenach zdegradowanych. Zbiorowiska te różnią się, więc genezą powstania, bogactwem fitocenoz, stopniem powiązania z biotopem, odmiennością krajobrazową oraz walorami użytkowymi i ekologicznymi.

Do zbiorowisk roślinnych mogących uchodzić za naturalne lub półnaturalne należą m. in. niektóre zbiorowiska leśne i zaroślowe, zbiorowiska kserotermiczne zbiorowiska wodne i szuwarowe, zbiorowiska łąkowe, zbiorowiska bagienne i torfowiskowe. Szatę roślinną wzbogacają tereny zieleni kształtowane przez człowieka obejmujące m. in. parki, zadrzewienie cmentarne i przykościelne, zadrzewienie związane z budynkami i skwerami, zadrzewienie przydrożne.

Rozmieszczenie obszarów o najcenniejszych zbiorowiskach roślinnych jest w gminie bardzo nierównomierne. Zbiorowiska roślinne godne uwagi i wymagające ochrony koncentrują się na Międzyodrze i w strefie krawędziowej doliny Odry pomiędzy Pargowem na południu po Ustowo na północy.

Zbiorowiska naturalne i półnaturalne

Zbiorowiska kserotermiczne

Najliczniejsze stanowiska roślinności kserotermicznej znajdują się w strefie krawędziowej doliny Odry zarówno na pagórkowatej wysoczyźnie morenowej jak i na stromych zboczach doliny od Pargowa po Ustowo. Największą koncentracją tych stanowisk charakteryzuje się obszar pomiędzy Kamieńcem i Siadłem Dolnym. Przeprowadzone dotąd inwentaryzacje flory kserotermicznej potwierdzają występowanie ok. 100 gatunków roślin typowych dla muraw i zarośli kserotermicznych.

Większość zbiorowisk kserotermicznych jest wtórnego, antropogenicznego pochodzenia, gdyż płaty tych zbiorowisk rozpowszechniły się w wyniku odlesiania obszarów. Przyjmuje się, że doliny rzeczne są naturalnymi drogami migracji roślinności kserotermicznej z południa Polski na północ. Występujące tu zbiorowiska są młodsze i uboższe gatunkowo w porównaniu z Polską południową.

Ze względu na swą unikatowość i świadectwo specyficznej historii rozwoju roślinności tego obszaru w okresie holocenu, zbiorowiska kserotermiczne powinny być objęte szczególną ochroną. Bezpośrednim zagrożeniem tych zbiorowisk jest naturalna sukcesja roślinności (zarastanie drzewami i krzewami) oraz zalesianie. W celu ochrony zbiorowiska roślin kserotermicznych powołany został w 1973 r. rezerwat przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”.

Zbiorowiska szuwarowe

Zbiorowiska szuwarowe rozwinięte są przede wszystkim na Międzyodrze, gdzie występują w zwartych łanach na dość dużych przestrzeniach i są zróżnicowane.

W pozostałej części gminy zbiorowiska te występują bardzo nielicznie, najczęściej nad oczkami wodnymi, na terenach zarastających i osuszonych zbiorników wodnych. Znajdują się one w okolicy Barnisława, Bobolina, Kołbaskowa (na północ od autostrady „Dolina Łez”), Rosówka, Małego Stobna, Warnika, Siadła Górnego, Przylep – Szczecin Gumieńce.

Zbiorowiska wodne makrofitów

Zbiorowiska wodne rozwinięte są głównie na Międzyodrze a na wysoczyźnie występują w większości zbiorników wodnych.

W składzie tych zbiorowisk na Międzyodrze można spotkać kilkadziesiąt siedlisk rzadkich gatunków roślin naczyniowych, w tym objętych ochroną gatunkową. Do szczególnie

interesujących należy zaliczyć m. in.: storczyki, grzybieńczyka wodnego, salwinię pływającą, grążela żółtego, grzybienia białego, arcydzięgla litwora i inne. Zbiorowiska te są szczególnie cenne, gdyż stanowią m. in. miejsce bytowania rzadkich i ginących zwierząt kręgowych oraz owadów. W celu ochrony tego zbiorowiska roślin powołany został w 1976 r. rezerwat przyrody „Kanał Kwiatowy”.

Zbiorowiska łąkowe

Łąki na obszarze gminy trudno zakwalifikować do któregoś z typowych zbiorowisk łąkowych. Problem ten jest związany ze zmianą sposobu uprawy łąk w ostatnich dziesięcioleciach i dotyczy również innych obszarów województwa i kraju. W wyniku tych zmian preferuje się tylko kilka gatunków roślin, głównie traw. Prowadzone w minionych latach prace melioracyjne spowodowały zanik wielu gatunków łąkowych. Pospolite dawniej taksony łąk żyznych ostatnio stały się rzadko występującymi. Niedbała uprawa doprowadziła do znacznych zmian w składzie zbiorowisk. Podsiwanie traw zmieniło łąki w monokultury uprawianej kupkówki, życic i innych traw. Większość powierzchni łąk trzeba uznać za przypadkowe, zmieniające się z roku na rok antropogeniczne fitocenozy.

Innym elementem wpływającym na zanik zbiorowisk łąkowych jest zaniechanie ich użytkowania, jak miało to miejsce na obszarze Międzyodrza. Kośne łąki i pastwiska znajdujące się na tym obszarze, w ciągu ostatnich 40 lat prawie całkowicie zanikały w miarę zaprzestania prowadzenia gospodarki kośno-pastwiskowej. Zbiorowiska te były miejscem bytowania wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin (np. storczyków), a także zwierząt

Zbiorowiska bagienne i torfowiskowe

Roślinność typowa dla tych zbiorowisk występuje głównie na Międzyodrzu i sporadycznie na wysoczyźnie w pobliżu Barniławia, Bobolina, Kołbaskowa („Dolina Łez” na północ od autostrady), Rosówka, Małego Stobna, Warnika, Siadła Górnego, Przylep – Szczecin Gumieńce.

Do najbardziej interesującej szaty roślinnej Międzyodrza zalicza się mechowiska występujące na północ od autostrady.

Lasy i zadrzewienia

Las zajmuje na obszarze gminy Kołbaskowo drugie miejsce pod względem zajmowanej powierzchni wśród zbiorowisk roślinnych (po zbiorowiskach roślinnych Międzyodrza sklasyfikowanych jako nieużytki). Gmina Kołbaskowo należy do gmin bardzo słabo zalesionych. Lasy i zadrzewienia zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gm. Kołbaskowo zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wojewódzka wynosi 35,3%.

Pomimo niewielkiej powierzchni lasy gminy są ważną formacją roślinną tworzącą ekosystem odgrywający dużą rolę w kształtowaniu lokalnego klimatu, stosunków wodnych i warunków glebowych oraz utrzymaniu równowagi przyrodniczej. Stanowią wyróżniający się w przestrzeni przyrodniczej element szaty roślinnej i są jednym z ważniejszych składników krajobrazu ekologicznego.

O występowaniu lasów, różnorodności typów siedliskowych lasu i składzie gatunkowym drzewostanu zdecydowały zarówno warunki przyrodnicze (podłoże geologiczne, rzeźba terenu, gleba, klimat) jak i czynniki antropogeniczne.

Lasy gminy Kołbaskowo stanowią w przewadze własność Skarbu Państwa, a w zdecydowanej większości (69% powierzchni) zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo leśne Lasy Państwowe i znajdują się w gestii Nadleśnictwa Gryfino, obręb Rozdoły.

Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Lasy występują we wschodniej części gminy w 2 kompleksach związanych z doliną Odry:

- na zachodnim zboczu doliny Odry i w strefie wysoczyznowej bezpośrednio przylegającej do doliny, gdzie występują w 2 obszarach: Pargowo – Kamieniec i Moczyły – Siadło Dolne,
- na dnie doliny, tj. na Międzyodrzu na północ od autostrady (Wielkie Bagno Kurowskie, Olszyniska) i na południe od autostrady.

Zróznicowanie typologiczne gleb pod lasami oraz różny stopień ich wilgotności i żyzności wpłynęły na mozaikę typów siedliskowych lasu, tj. kategorii siedliska o zbliżonych, naturalnych możliwościach produkcyjnych, stanowiących również jedno z kryteriów określania potencjalnej przydatności lasu do wykorzystania rekreacyjnego.

Ekosystemy leśne na obszarze gminy reprezentowane są przez 6 typów siedliskowych: Lmśw – las mieszany świeży, Lśw – las świeży, Lw – las wilgotny, Lł – las łęgowy, Olsj – ols jesionowy, Ols – ols (olszowy).

W paśmie nadodrzańskim Pargowo – Siadło Dolne (lasy Nadl. Gryfino) powierzchniowo dominują siedliska lasu świeżego. W drzewostanie występują: modrzew, dąb, jesion, sosna, brzoza, topola, świerk, akacja. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany w przedziale 30-75 lat. W okolicy Pargowa znajdują się enklawy starodrzewu sosnowego i świerkowego w wieku 100 lat oraz sosnowego 130 –letniego.

Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują siedliska lasu mieszanego świeżego, występujące w największych konturach w kompleksie Pargowo – Kamieniec. Drzewostan budują: sosna, świerk, dąb, brzoza. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany w przedziale 15-80 lat. W okolicy Pargowa znajdują się enklawy starodrzewu sosnowego w wieku 125 lat.

Dużą powierzchnię zajmują siedliska olsowe znajdujące się nad ciekami i w dolinkach przecinających zbocze oraz bezpośrednio nad Odrą. Ols jesionowy tworzy największe połacie w rejonie Moczył i Kamieńca. Drzewostan buduje olsza i jesion w wieku 57-72 lat. Ols olszowy występuje w rejonie Kamieńca, drzewostan buduje olsza i jesion w wieku 37-77 lat.

Pozostałe siedliska lasu wilgotnego i łęgowego tworzą niewielkie, rozproszone enklawy z drzewostanem jesionowym i olszowym w wieku 17-62 lat.

Lasy w paśmie Pargowo – Siadło Dolne są zróżnicowane – oprócz naturalnych zbiorowisk łęgowych (łęgi wierzbowo-topolowe k/Kamieniec , łęgi wiązowe k/Pargowa i Moczył), znajdują się tu fragmenty grądu i zbiorowiska borowe, znacznie przekształcone przez człowieka. Zdecydowana większość lasu pochodzi z nasadzeń i ma charakter antropogeniczny. Duża część lasu to sztucznie wprowadzona kultura sosny z domieszką dębu szypułkowego. Większość drzewostanów mieści się w przedziale wieku do 80 lat.

Kompleksy leśne na Międzyodrze: lasy na południe od autostrady (w gestii ANR) i na północ od autostrady (w gestii Nadl. Gryfino) to olsy i łęgi olszowo-jesionowe. Lasy w kompleksie Wielkiego Bagna Kurowskiego i Olszynisk to siedliska olsowe z drzewostanem w wieku 70-90 lat. Północna część tego kompleksu leśnego objęta jest ochroną po utworzeniu rezerwatu przyrody „Kurowskie Błota”, powołanego w 1965 r. dla ochrony miejsc łęgowych kormoranów i czapli siwych.

Lasy łęgowe są zbiorowiskami bogatymi florystycznie i wymagają szczególnej ochrony. Drzewostany zostały mocno zniszczone w ciągu ostatnich kilkuset lat m. in. na skutek intensywnej eksploatacji, regulacji rzek i przeprowadzonych melioracji. Lasy łęgowe znajdujące się na Międzyodrze są ewenementem w skali europejskiej.

Według kategorii użytkowania lasy gminy Kołbaskowo będące w gestii nadleśnictwa Gryfino należą do lasów rezerwatowych (rez. „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych.

Zadrzewienia i zakrzewienia

Grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 22 ha. Są to m. in. grunty porośnięte roślinnością leśną (poza lasami), śródpolne skupiska drzew i krzewów, tereny torfowisk pokryte częściowo kępami drzew i krzewów, zakrzewienia i zadrzewienia przylegające do wód powierzchniowych, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych. Zadrzewienia i zakrzewienia znajdujące się poza lasami stanowią ważny element stabilizacji ekologicznej krajobrazu, zwłaszcza zantropogenizowanego. Wpływają korzystnie (podobnie jak kompleksy leśne, ale w mniejszej skali) m. in. na kształtowanie mikroklimatu, stosunków wodnych, stanowią ostoje różnych gatunków zwierząt. Są to zbiorowiska roślinne w przewadze naturalne, które oparły się presji człowieka w wielowiekowym procesie przekształcania środowiska przyrodniczego poprzez intensywnie rozwijaną gospodarkę rolną. Większość tych terenów zaznaczona jest na mapie jako obszary przyrodniczo cenne, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej.

Tereny zieleni

W granicach wszystkich wsi gm. Kołbaskowo znajdują się tereny pokryte roślinnością o różnym przeznaczeniu (poza terenami użytkowymi rolniczo) i zróżnicowanych krajobrazowo, podkreślających walory ekologiczne, estetyczne, kulturowe. Roślinność ta na ogół ukształtowana jest w wyniku działalności człowieka i generalnie podnosi estetykę terenów osiedlowych. Są to m. in. dawne parki dworskie, drzewostan cementarny o przykościelny ze starodrzewem, drzewostan funkcjonalnie związany z infrastrukturą drogową (aleje, szpalery drzew), oraz zagrodami i budynkami (tzw. zielone bramy tworzone przez lipy, klony, kasztanowce, jesiony, dęby) a także różnogatunkowy drzewostan występujący samodzielnie jako nieurządzone i nieużytkowane tereny zadrzewień i zakrzewień śródwiejskich.

Drzewostan parkowy

Na obszarze gm. Kołbaskowo znajduje się 10 parków podworskich w różnym stanie zachowania drzewostanów i kompozycji przestrzennej. Dawne parki dworskie znajdują się w następujących miejscowościach:

1) Kamieniec - Park znajduje się w centrum wsi, po zachodniej stronie drogi, w granicach rezydencyjnej części zespołu pałacowo-folwarcznego. W drzewostanie parkowym zachował się starodrzew reprezentowany przez jesiony, lipy, akacje, cisy z kilkoma drzewami pomnikowymi.

2) Kurów - Park położony jest nad Kanałem Kurowskim na zboczu doliny i na wysoczyźnie we wschodniej części dawnego folwarku. Jest to park dworski z XIX w. o założeniu krajobrazowym z cennym drzewostanem. Zachował się starodrzew z licznymi drzewami pomnikowymi. Na skraju parku (od strony zabudowań) znajduje się pomnik przyrody – kilkusetletni dąb szypułkowy zwany „Zbójnicki”. Drzewostan parkowy ma charakter lasu. W drzewostanie dominują gatunki liściaste: buk, jesion, dąb, lipa, olcha. Dużo jest bluszczu pnącego się i płożącego. Ze względu na bardzo gęsty podszyt park jest trudno dostępny.

3) Moczyły - Park znajduje się po północnej stronie dawnego założenia folwarcznego. Układ parku jest nieczytelny, park jest zarośnięty, niedostępny. Park wykorzystywany był jako wybieg dla bydła w okresie funkcjonowania PGR. Drzewostan uległ zniszczeniu w dużym stopniu. Zachowało się kilka drzew pomnikowych.

4) Ostoja - Park położony jest w zachodniej części założenia parkowo-pałacowego. Powstał w 2 poł. XVIII w., przebudowany XIX/XX w. Jest to park dworski, o założeniu krajobrazowym o cechach romantycznych. Powierzchnia parku wynosi 2,70 ha. Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu liczne jesiony wyniosłe, dęby szypułkowe, buki pospolite, kasztanowce, klony, lipy, sosny, jedlice Douglasa. Dużo jest bluszczu płożącego się i pnącego. W drzewostanie zachowało się wiele okazałych drzew o wymiarach pomnikowych: dęby o obwodzie pnia 330 cm, 320 cm, 310 cm, kasztanowiec 330 cm. Park w Ostoi jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 1133/90.

5) Pargowo - Park położony jest w zachodniej części dawnego założenia parkowo-pałacowego. Założenie parkowe w pierwotnej kompozycji krajobrazowe. W drzewostanie zachował się starodrzew, głównie liściasty: lipy, klony, jesiony, kasztanowce, dęby. Park jest zarośnięty, zaniedbany, ze śladami dawnych alejek.

6) Przeclaw - Park położony jest w południowo-zachodniej części wsi. Jest częścią dawnego, dużego założenia rezydencjonalno-parkowego. Drzewostan tworzą gatunki liściaste: buki, lipy, kasztanowce, jesiony. W starodrzewie zachowały się liczne drzewa o rozmiarach pomnikowych: kasztanowce o obwodzie pnia 350 cm, 356 cm, jesion – 340 cm, buk – 300 cm. Park jest zarośnięty, zaniedbany.

7) Przylep - Park położony jest w południowej części wsi. Powstał w 2 poł. XIX w. Jest to park dworski o charakterze krajobrazowym. Powierzchnia parku wynosi 0,80 ha. Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu dęby (dąb szypułkowy odmiany stożkowej), jesiony wyniosłe, kasztanowce, klony, lipy. W drzewostanie zachowało się wiele drzew o rozmiarach pomnikowych: cis pospolity – obwód pnia 95 cm, żywotnik olbrzymi – 140 cm, jesion wyniosły – 240 cm, lipy drobnolistne – 280 cm, 290 cm. Park w Przylepie jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 11350/90.

8) Rajkowo - Park położony jest w północno-wschodniej części wsi. Jest to park dworski z XIX/XX w., powstał jako park krajobrazowy o cechach romantycznych. Powierzchnia parku wynosi 1,70 ha. Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu graby (aleja), dęby, klony, jesiony wyniosłe, wierzby białe, jodły pospolite. W drzewostanie zachowało się wiele okazałych drzew o wymiarach pomnikowych: dęby – obwód pnia 300 cm, 320 cm, 325 cm, 335 cm.

Park w Rajkowie jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 1134/90.

9) Stobno - Park położony jest w południowej części wsi, na południe od linii kolejowej. Drzewostan tworzą głównie gatunki liściaste: klony, kasztanowce, lipy, jesiony, płatany. Grabys tworzą aleję i szpalery. Dużo jest bluszczu płożącego się i pnącego. W starodrzewie zachowało się kilka okazałych drzew o rozmiarach pomnikowych. Park jest zarośnięty, zaniedbany.

10) Ustowo - Park położony jest w północno-wschodniej części wsi nad Kanałem Kurowskim, na zboczu doliny i na wysoczyźnie, na wschód od założenia dworsko-folwarcznego. Park został w dużym stopniu zlikwidowany, zachowała się część drzewostanu na skarpie.

Rosną tu kasztanowce, klony, akacje. Dużo jest bluszczu pnącego się. Park jest zarośnięty, niedostępny, ścieżka u podstawy skarpy podmokła.

Drzewostan leśny o charakterze parkowym

Za park leśny uznany jest niewielki kompleks leśny znajdujący się na północ od Kołbaskowa, pomiędzy drogą do Smoleńcina i linią kolejową Szczecin – Rosówko, będący w gestii Nadl. Gryfino (oddz. 423 h). Powierzchnia tego drzewostanu leśnego wynosi 3,28 ha. Jest to dawny park przyszpitalny, obecnie zaniedbany, o nieczytelnym założeniu parkowym, ze śladami ścieżek. Drzewostan tworzą głównie jawory oraz kasztanowce, wiąz, jesiony.

Drzewostan cmentarny i przykościelny ze starodrzewem

Na obszarze gminy znajduje się 21 obiektów pełniących dawniej lub obecnie funkcje cmentarzy. Zlokalizowane są we wsiach, na ogół przy kościele lub poza zwartą zabudową wsi. Z wyjątkiem 2 czynnych cmentarzy komunalnych w Kołbaskowie i Będargowie, założonych na początku XX w., pozostałe są znacznie starsze, niektóre datowane na XIII w. Nieczynne cmentarze znajdują się w następujących wsiach: Barnisław, Będargowo (2 obiekty), Bobolin, Kamieniec (2 obiekty), Karwowo, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły (2 obiekty), Pargowo (2 obiekty), Siadło Górne, Smoleńcin (2 obiekty), Stobno, Ustowo (2 obiekty), Warzymice. Na wszystkich cmentarzach znajdują się cenne skupiska drzewostanu, często ukształtowanego w aleje, szpalery i wzbogaconego żywopłotami. Najcenniejsze jest zadrzewienie obejmujące starodrzew, często z wyróżniającymi się okazałymi drzewami pomnikowymi. Drzewostan tworzą na ogół gatunki liściaste drzew rodzimych. Na cmentarzu w Kurowie rośnie okazała dąb o obwodzie pnia 310 cm.

Stan zachowania drzewostanu na cmentarzach jest bardzo zróżnicowany. Na cmentarzach czynnych i nieczynnych przykościelnych, drzewostan jest w dobrym stanie. Natomiast na pozostałych cmentarzach nieczynnych, drzewostan jest zaniedbany i na ogół dewastowany. Ze względu na wartości kulturowe oraz walory krajobrazowe i ekologiczne tereny te wymagają uporządkowania. Pięć cmentarzy (Bobolin, Karwowo, Moczyły, Pargowo, Smoleńcin) jest obiektami zabytkowymi, wpisanymi do rejestru zabytków.

Zadrzewienie przydrożne

Drzewostan przydrożny jest ważnym elementem przyrodniczym kształtowania krajobrazu otwartego, mającym duże znaczenie krajobrazowe o wartościach ekologicznych i kulturowych oraz znaczenie wiatrochronne. Na obszarze gm. Kołbaskowo tworzy go kilkadziesiąt różnej długości alei i szpalerów drzew nasadzonych przy drogach we wsiach i przy drogach pomiędzy miejscowościami. Skład gatunkowy zadrzewień przydrożnych jest zróżnicowany. Występują w nim lipy, klony, dęby, kasztanowce, jesiony, drzewa owocowe. Drzewostan przydrożny zróżnicowany jest również pod względem wieku. Do najokazalszych należą nasadzenia w obrębie dawnych folwarków i pomiędzy wsiami folwarcznymi, pochodzące z XIX w. i początku XX w.

Stare nasadzenia znajdują się w granicach wielu wsi tworząc okazałe aleje i szpalery:

- Stobno - aleja lipowa
- Kurów - aleja dębowa, szpalery dębowe i kasztanowcowy
- Karwowo - aleja lipowa, szpaler jesionowy
- Pargowo - aleje dębowe, aleja kasztanowcowo-lipowo-klonowo-dębowa
- Kołbaskowo - aleja dębowo-lipowa, szpaler lipowy
- Będargowo - aleja lipowa, aleja jesionowo-klonowo-lipowa
- Warzymice - aleja lipowa, szpaler drzew owocowych
- Siadło Górne - szpalery lipowo-kasztanowcowe

Poza miejscowościami wyróżniają się następujące zadrzewienia przydrożne:

- Kołbaskowo – Rosówek – aleja kasztanowcowa
- Rosówek – przejście graniczne – aleja lipowa
- Kurów - Siadło Dolne – aleja kasztanowcowa
- Kurów – Ustowo – aleja dębowo-jesionowa
- Przeclaw – Ustowo – aleja kasztanowcowa
- Pargowo – Kamieniec – szpaler dębowy
- Szczecin (Ostoja) – Stobno – szpaler jesionowy.

Roślinność terenów renaturalizujących się

Coraz częściej zaznaczają się w krajobrazie zbiorowiska roślinne wkraczające na nieuprawiane grunty orne i użytki zielone, a także wysychające niewielkie zbiorniki wodne. Są

to przejściowe zbiorowiska sukcesyjne z udziałem młodych drzew i krzewów (topola, brzoza, osika, jesion, głóg, jeżyna, zarośla łozowe, wierzbowe) i różnej roślinności bagiennej. Większość tych terenów zaznaczona jest na mapie jako obszary przyrodniczo cenne, w tym nieużytki naturogeniczne ważne dla zachowania różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych.

4.4. Świat zwierzęcy – strefy faunistyczne.

W rozmieszczeniu stref faunistycznych na obszarze gminy zaznacza się wyraźna dysproporcja przestrzenna uwarunkowana występowaniem naturalnych lub półnaturalnych ekosystemów sprzyjających bytowaniu dziko występujących zwierząt.

Najcenniejszą strefą faunistyczną na obszarze gminy jest dolina Odry, szczególnie Międzyodrzie, stanowiąca ostoję o randze europejskiej. Charakteryzuje się bogactwem składu gatunkowego zwierząt, występowaniem gatunków chronionych, ważnymi miejscami ich rozrodu, żerowania, odpoczynku i zimowania.

Większość tego obszaru znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry a cała dolina Odry oraz południowa część wysoczyzny gminy objęta jest ochroną jako obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą Dolina Dolnej Odry.

Na pozostałym obszarze gminy miejsca sprzyjające bytowaniu dziko występujących zwierząt związane są z siedliskami podmokłymi, oczkami wodnymi, torfowiskami znajdującymi się w okolicy Bobolina, Warnika, Barnisława, Siadła Górnego, Małego Stobna, Stobna – Ostoi, Kołbaskowa – „Doliny Łez”.

W strefie przygranicznej w okolicy Rosówka znajduje się obszar ważny dla ptaków w okresie przelotów i zimowania.

Charakterystyczną cechą tych miejsc jest ich izolacja na terenach użytkowanych rolniczo. W celu właściwego funkcjonowania stref faunistycznych konieczne jest zachowanie i wzbogacenie ukształtowanych korytarzy ekologicznych, utrzymanie ich drożności dla ułatwienia naturalnej migracji zwierząt. Ma to szczególne znaczenie na obszarach wysoczyznowych, gdzie znajduje się najwięcej niewielkich, izolowanych, śródpolnych miejsc bytowania zwierząt

4.5. Przydatność funkcjonalna środowiska przyrodniczego gminy.

Obszar gminy Kołbaskowo charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych mogących stanowić podstawę rozwoju gospodarczego. Do zasobów wyraźnie ukierunkowujących funkcje gospodarcze gminy należały w przeszłości i należą nadal urodzajne gleby o najwyższej przydatności rolniczej. Dużą rolę mogą odegrać zasoby wód rzecznych oraz tereny o dużej atrakcyjności krajobrazowej związane z doliną Odry, przydatne do rozwoju niektórych form rekreacji i turystyki.

Bardzo dobre warunki glebowe gminy determinowały do 1990 r. intensywny rozwój produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej (uprawy pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, warzyw). W większości wsi (Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły, Ostoja, Pargowo, Przeclaw, Przylep, Rajkowo, Stobno, Ustowo, Warnik) rozwijała się również fermowa produkcja zwierząt.

Gmina Kołbaskowo wraz z południową częścią sąsiedniej gm. Dobra tworzyła w strefie podmiejskiej Szczecina rozległy subregion rolniczy, funkcjonujący jako jeden z podstawowych ekosystemów żywicielskich ówczesnego woj. szczecińskiego. Po zmianach ustrojowych w kraju, rozwój gospodarczy w coraz mniejszym stopniu uzależniony był od warunków fizjograficznych terenu, decydują bowiem czynniki zewnętrzne wynikające m. in. z rozwoju gospodarki rynkowej, stymulowanego otwarciem granicy państwowej na zachód oraz nadal bliskie sąsiedztwo Szczecina. Gmina charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju i znacznymi rozmiarami przestrzennymi przekształceń środowiska na skutek żywiołowej antropopresji w kierunku urbanizowania się terenów rolnych w pobliżu Szczecina i na terenach związanych z rozwojem nowych funkcji obszaru leżącego w strefie przygranicznej (obsługa transportu gospodarczego i turystycznego, funkcje przemysłowe, wielofunkcyjny rozwój usług). Największe zmiany w wyniku aneksji gruntów rolnych na zainwestowanie nierolnicze mają miejsce w Stobnie, Kołbaskowie, Przeclawiu – tereny przemysłowo-magazynowe, w Kołbaskowie, Rosówku – przejścia graniczne, w Przeclawiu – osiedle mieszkaniowe, skupiające ok. 40% ludności gminy.

Zmiany te skutkują znacznym ograniczeniem produkcji rolnej ze względu na zmniejszenie się rolniczej przestrzeni produkcyjnej, likwidację ośrodków hodowli zwierząt, wzrost gruntów odłogowanych, degradację użytków zielonych (brak konserwacji sieci melioracyjnej), wtórną

sukcesję roślinności na gruntach nie użytkowanych rolniczo, przerwaniem naturalnych powiązań przyrodniczych (bariery techniczne).

Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej wskazuje, że wiodącym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo bazujące na użytkach rolnych, które w strukturze użytkowania gruntów nadal zajmują pierwsze miejsce pod względem powierzchni i stanowią 70% powierzchni gminy. Ta struktura użytkowania ukształtowała się w wyniku wielowiekowej działalności gospodarczej człowieka, ukierunkowanej na utrzymanie i powiększanie przestrzeni rolniczej.

Elementami ograniczającymi niektóre formy zagospodarowania przestrzennego na obszarze gm. Kołbaskowo są obszary chronione ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz szczególne cechy fizjograficzne obszaru. Około 40% powierzchni gminy znajduje się w granicach obszarów chronionych: Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, 3 rezerwatów przyrody i obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 p.n. Dolina Dolnej Odry; środkowa i północna część gminy leży na obszarze Głównego zbiornika wód podziemnych Dolina Kopalna Szczecina (GZWP nr 122); pomiędzy Ustowem i autostradą A6 rozciąga się strefa ochronna ujęcia wody „Kanał Kurowski”; dolina Odry jest obszarem naturalnych zalewów powodziowych a jej strefa krawędziowa obszarem zagrożonym wystąpieniem masowych ruchów ziemnych.

Specyfiką struktury przyrodniczej gminy Kołbaskowo jest znaczna powierzchnia nieużytków rolniczych zajmujących 1438 ha, co stanowi 13,6% powierzchni gminy. Znajdują się one głównie w dolinie Odry obejmując Międzyodrze, południową część Wyspy Kurowskie Łęgi i fragmenty terasy zalewowej Odry. Stanowią duży kompleks nieużytków naturogenicznym obejmujący rozległą równinę torfowiskową z naturalnymi biocenozami. Obszar ten znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry i OSO Natura 2000.

Walory środowiska przyrodniczego gminy oraz niektóre cechy fizjograficzne jego składników będące podstawą dalszego rozwoju biotechnicznych form użytkowania przestrzeni lub stanowiące ofertę nowych możliwości rozwoju albo stwarzające ograniczenia rozwoju przedstawiają się w syntetycznym ujęciu następująco:

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- Użytki rolne zajmują 7366 ha, co stanowi 70% powierzchni gminy. Powierzchnia użytków rolnych obejmujących grunty orne i sady oraz trwałe łąki i pastwiska wynosi 7034 ha, tj. 66,6% powierzchni gminy. Dominują grunty orne zajmujące 6527 ha, tj. 92,8% powierzchni użytków rolnych a użytki zielone zajmują 507 ha, tj. 7,2% powierzchni użytków rolnych. Użytki rolne obejmują prawie całą powierzchnię wysoczyzny gminy.

- Pod względem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gm. Kołbaskowo należy do obszarów o bardzo korzystnych warunkach do produkcji rolnej. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 89,0 pkt., tj. znacznie powyżej średniej byłego woj. szczecińskiego (70,7 pkt) i pod względem warunków przyrodniczych produkcji rolnej gm. Kołbaskowo zajmowała trzecią lokatę w tym województwie po Pyrzycach i Warnicach.

- Najurodzajniejsze gleby gruntów ornych należące do 1-go pszennego bardzo dobrego, 2-go pszennego dobrego i 4-go żytniego bardzo dobrego kompleksu przydatności rolniczej (gleby II, III a, III b, IV a klasy bonitacyjnej) zajmują największą powierzchnię, stanowiąc łącznie 84% powierzchni gruntów ornych. Gleby te nadają się do uprawy roślin o wysokich wymaganiach i stanowią podstawę rozwoju rolnictwa w gminie.

- Głównym kierunkiem produkcji rolniczej na obszarze gminy jest produkcja roślinna. Preferowany jest kierunek upraw pszenno-buraczany i pszenno-żytni na glebach wykazujących dobry stopień kultury a kierunek żytnio-ziemniaczany na glebach wykazujących średni stopień kultury.

- Na obszarze gminy nie prowadzi się hodowli zwierząt w obiektach fermowych. Ze względu na ochronę przyrody i uwarunkowania fizjograficzne wyklucza się hodowlę zwierząt w systemie bezściółkowym.

Kompleksy leśne

- Lasy zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gmina zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wynosi 35,3%.

- Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Występowanie większych kompleksów leśnych związane jest z doliną Odry, tj. jej strefą krawędziową i Międzyodrzem.

- Lasy gminy zróżnicowane są pod względem typów siedlisk zależnie od rozmieszczenia: na Międzyodrzu jest to kompleks naturalnych olsów i łągów olszowo-jesionowych; w paśmie nadodrzańskim Pargowo-Siadło Dolne dominują siedliska lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego z enklawami naturalnych lasów łągowych. Większa część lasu ma charakter antropogeniczny (sztucznie wprowadzona kultura sosny i dębu szypułkowego), charakteryzuje się dużym udziałem drzewostanów niezgodnych z siedliskami, wymagających przebudowy struktury gatunkowej.

- Według kategorii użytkowania lasy będące w gestii Nadleśnictwa Gryfina należą do lasów rezerwatowych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych. Lasy ochronne wyznaczone zostały jako lasy glebochronne i lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Ponadto kompleks leśny na Międzyodrzu (Olszyniska) jest lasem ochronnym stanowiącym ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone.

- Lasy ochronne na Międzyodrzu stanowiące ostoje zwierząt pokrywają się ze strefą ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Na tym obszarze obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z ochrony gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą.

- Obszary leśne powinny być tak zagospodarowane, aby mogły spełniać nie tylko funkcje produkcyjne, ale również: funkcje społeczne – stwarzanie warunków do korzystania z zasobów przyrodniczych lasu w celu rozwoju turystyki i rekreacji, regeneracji zdrowia człowieka, edukacji ekologicznej; funkcje ekologiczne (ochronne) w odniesieniu do naturalnych procesów przyrodniczych wpływających na uwarunkowania rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych.

Kopaliny

- Na terenie gminy udokumentowano jedno *złoże kruszywa naturalnego Karwowo*. Kopalinę główną złoża stanowi kruszywo piaszczysto-żwirowe o średnim punkcie piaszkowym 68 % i zasobach geologicznych 1 835,8 tys. ton (Mg), a kopaliną towarzyszącą są gliny i iły (40 tys. ton). Użytkownikiem złoża jest Firma Usługowo Handlowa „Jantra” Sp. z o.o. z siedzibą w Przeclawiu 78.

- Obszarem perspektywnym dla udokumentowania złóż kruszywa naturalnego jest teren na południe od Bobolina, gdzie występują piaski różnoziarniste o miąższości do kilku, a miejscami do kilkunastu metrów, które mogą być wykorzystane jako nieklasyfikowane piaski budowlane, podsypkowe zarówno na potrzeby lokalne jak i w budownictwie komunikacyjnym.

- Za obszary perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu i gytii są tereny w okolicy Stobna, Barnisławia i Siadła Górnego. Występują tu głównie torfy niskie, o miąższości do 5-6 m, o stopniu rozkładu od 38 % do 50% i popielności od 15 do 33 %, z reguły nie mające wartości opałowej. Mogą być one jednak wykorzystane jako materiał do produkcji ziemi ogrodniczej.

Wody powierzchniowe

- Wody powierzchniowe zajmują 411 ha, tj. 3,9% powierzchni gminy, w tym wody płynące 368 ha, stojące 43 ha.

- Głównym atutem gminy jest rzeka Odra Zachodnia i Kanał Kurowski ze względu na możliwość wykorzystania ich zasobów wodnych oraz atrakcyjności krajobrazowej i przyrodniczej. Pozostałe wody powierzchniowe w dolinie Odry znajdują się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.

- Rzeka Odra stanowi istotny element zagospodarowania przestrzennego kraju i występuje w dwóch układach infrastruktury technicznej, tj. w gospodarce wodnej jako jeden z wielu systemów wodnych, i w systemie transportowym, w którym funkcja transportowa o znaczeniu krajowym i europejskim jest najważniejszym działem gospodarki odrzańskiej; oraz występuje w układzie powiązań ekologicznych o znaczeniu krajowym i europejskim.

- Zagospodarowanie Odry Zachodniej na inne cele uwarunkowane jest realizacją ponadlokalnych zadań wynikających m. in. z „Programu dla Odry 2006” oraz planem ochrony dla OSO Natura 2000.

- Kanał Kurowski wykorzystywany jest jako źródło wody pitnej do zaopatrzenia Szczecina.

Przyrodnicze walory turystyczno-rekreacyjne

- Do głównych walorów przyrodniczych gminy sprzyjających rozwojowi niektórych form turystyki i rekreacji należą rzeka Odra Zachodnia i Kanał Kurowski. Mankamentem krajobrazu gminy jest brak jezior i dużych kompleksów leśnych.

- Wody Odry i Kanału Kurowskiego mogą być wykorzystane do rozwoju turystyki wodnej, sportów wodnych i budowy kąpielisk. Zasoby wodne rzek i walory przyrodniczo-krajobrazowe doliny są atrakcyjne do urządzania spływów kajakowych – Odra jest szlakiem łatwym ale dostępnym dla wodniaków zaawansowanych i preferowanym do imprez o charakterze masowym.

- W przypadku obu rzek ograniczeniem rozwoju funkcji rekreacyjnej i uprawiania sportów wodnych jest jakość wód odbiegająca od dobrego stanu ekologicznego (Ustawa z 18.07.2001 r. Prawo wodne). Ponadto obie rzeki nie są zagospodarowane na potrzeby obsługi turystyki wodnej. Ważnym uwarunkowaniem rozwoju funkcji turystyki wodnej i zagospodarowania rekreacyjnego nabrzeży Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego jest uwzględnienie granicy naturalnego obszaru zalewowego.

- Przydatność lasów gminy z punktu widzenia odporności siedlisk na swobodną penetrację oraz atrakcyjność krajobrazu leśnego jest zróżnicowana.

Przyjmuje się, że do penetracji turystycznej powinny być przeznaczone partie lasu z drzewostanem liczącym ponad 40 lat. Największą odpornością na degradację i zniszczenia spowodowane przez użytkowanie rekreacyjne charakteryzują się dominujące tu siedliska lasowe (Lśw, Lmśw). Ze względu na występowanie lasów na obszarze mocno skonfigurowanym i pełniącym funkcje glebochronne, walor powyższy jest znacznie pomniejszony. Lasy tego kompleksu mogą być wskazane do turystyki pieszej po wyznaczeniu szlaków. Do atrakcyjnych miejsc w tym kompleksie leśnym należą grodziska i punkty widokowe.

Z penetracji turystycznej są wyłączone lasy na Międzyodrze (Olszyniska) ze względu na ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej i strefę ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych.

Obszarem o dużej atrakcyjności turystycznej jest Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry. W wyznaczonych miejscach można uprawiać wędkarstwo. Wytyczone są turystyczne szlaki wodne oraz trasy pieszo-rowerowe (dostępne z Gryfina). W granicach gm. Kołbaskowo, istnieje możliwość zagospodarowania na cele turystyczno-rekreacyjne niewielkiego terenu na obszarze Parku znajdującego się nad Odrą Zachodnią na południe od autostrady A6 – propozycja Dyrekcji PK DDO.

4.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych – wody powierzchniowe.

Według wykazu gruntów gm. Kołbaskowo, grunty po wodami zajmują 411 ha, tj. 3,9% powierzchni gminy, w tym wody powierzchniowe płynące 368 ha, stojące 43 ha.

Do wód powierzchniowych na obszarze gminy należą zarówno naturalne jak i sztuczne ciek i zbiorniki wodne:

- rzeka Odra Zachodnia z Kanałem Kurowskim i Kanałem Skośnicą (przekop Klucz – Ustowo),
- starorzecza i kanały na Międzyodrze,
- niewielkie, naturalne zbiorniki wodne (jeziorka, oczka wodne) i strumienie,
- rowy melioracyjne,
- stawy hodowlane.

Podział hydrograficzny gminy

Według podziału hydrograficznego Polski gm. Kołbaskowo leży w obrębie 2 głównych obszarów zlewniowych rozdzielonych wododziałem I rzędu przebiegającym kulminacjami Wału Stobniańskiego:

- obszar zlewniowy Odry – pola nr 121 i 123,
- obszar zlewniowy Wkry – pola nr 417.

Największy obszar gminy leży w dorzeczu Odry, w polu zlewni nr 121 (od Wkry do Iny). W granicach tego pola wydzielone są na obszary gminy 2 zlewnie cząstkowe:

- zlewnia 26 b₂ (zlewnia Odry Zachodniej poniżej punktu granicznego w Mescherin do połączenia z Odrą Wschodnią w Szczecinie Pomorzany) – obejmuje dolinę Odry i południową część wysoczyzny gminy,
- zlewnia 26 c (zlewnia Stobnicy, określana również jako zlewnia Bukowej) – obejmuje północną część gminy.

Dział wodny pomiędzy zlewniami 26 b₂ i 26 c stanowi wododział II rzędu. Dział wodny rozdzielający na Międzyodrze koryta Odry Zachodniej i Wschodniej biegnie wałem przeciwpowodziowym Odry Wschodniej i jest działem niepewnym.

Niewielka, północno-zachodnia część gminy leżąca na zachód od Małego Stobna należy do pola zlewniowego Odry nr 123 (od Iny do Roztoki Odrzańskiej), w obszarze zlewni Gunicy. Pola nr 121 i 123 rozdzielone są działem wodnym II rzędu. W granicach gm. Kołbaskowo wydzielone są 2 zlewnie cząstkowe w obrębie pola nr 123:

- zlewnia 1 b₁ – zlewnia Gunicy do Rowu Wołczkowskiego,
- zlewnia 1 b₂ – zlewnia Rowu Wołczkowskiego.

Do obszaru zlewniowego Wkry (nr 417) należy północno-zachodnia część gminy w okolicy Barnistawa, Warnika i Bobolina. Wkra płynie przez Niemcy i uchodzi do Zalewu Szczecińskiego w Ueckermünde.

Układ hydrograficzny gm. Kołbaskowo charakteryzuje się dużą asymetrią – główną osią hydrograficzną jest marginalnie położone koryto Odry Zachodniej płynącej w dolinie ukierunkowanej od południowego zachodu ku północnemu wschodowi przez wschodnią część gminy. Pozostała część gminy pozbawiona jest sieci rzecznej.

Wody doliny Odry

Dolny bieg Odry, w tym Odry zachodniej jest bardzo skomplikowany pod względem hydrograficznym i hydrologicznym. Odra zachodnia stanowi lewe ramię Odry po jej rozdzieleniu jazem zastawkowym poniżej Widuchowej (704,1 km) na Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią, które obejmują torfowiskową równinę Międzyodrze. Odra Zachodnia stanowi pierwotne koryto rzeki, natomiast Odra Wschodnia na odcinku od Widuchowej do Gryfina powstała jako sztucznie wykonany przekop. Wielkość przepływu w obu korytach jest regulowana przez jaz zastawkowy. Przy przepływach wysokich, większych od 1600 m³/s oraz w okresie zimowym, jaz ten jest całkowicie otwarty. Obecnie większość wód płynie Odrą Wschodnią, która od przekopu Klucz – Ustowo zwana jest Regalicą i wpływa do j. Dąbie. Odra Zachodnia zwana od Kanału Odyniec (Kanał Leśny) Odrą Szczecińską, po połączeniu się z Odrą Wschodnią, jako Domiąża wpływa do Roztoki Odrzańskiej.

Odra jest jedną z największych rzek w zlewisku Morza Bałtyckiego i drugą (po Wiśle) pod względem długości i wielkości przepływu rzeką w Polsce a największą i najzasobniejszą w wodę rzeką woj. zachodniopomorskiego. W granicach województwa znajduje się dolny, ujściowy odcinek rzeki. Całkowita długość Odry od źródeł (Republika Czeska) do Zalewu Szczecińskiego wynosi 854 km, z tego w granicach Polski 742 km. Pod względem hydrologicznym dopiero dolna Odra (poniżej ujścia Warty) jest rzeką typowo nizinną, swobodnie płynącą. Odra jest uregulowana i zaliczona do wód śródlądowych żeglownych. W klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych, rzeka Odra Zachodnia od jazu w Widuchowej (704,1 km) do granicy z morskimi wodami wewnętrznymi wraz z bocznymi odgałęzieniami i przekop Klucz – Ustowo łączący Odrę Wschodnią z Odrą Zachodnią oraz Odra Wschodnia są drogami wodnymi klasy V b o znaczeniu międzynarodowym (Rozporządzenie RM z 7.05.2002 r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych, Dz. U. Nr 77, poz. 695 z 2002 r.).

Długość Odry Zachodniej wynosi 58 km, głębokość w nurcie od 5 – 6 m do ponad 10 m w Szczecinie, szerokość w lustrze od 140 m do 180–200 m. W granicach gm. Kołbaskowo długość Odry Zachodniej wynosi 13,5 km. Dopływami są: Kanał Kurowski o długości 3,2 km i Kanał Skośnica (przekop Klucz – Ustowo) o długości 2,2 km. Od 1994 r. Kanał Kurowski jest źródłem wody ujmowanej w Ustowie do celów zaopatrzenia w wodę pitną Szczecina.

Na obszarze gminy znajduje się część Międzyodrze od wysokości Kamieńca na południu do Kanału Odyniec (Kanał Leśny) na północy, który traktowany jest jako dopływ Odry Wschodniej i którego południowy brzeg stanowi północną granicę gm. Kołbaskowo na Międzyodrze.

Międzyodrze pocięte jest licznymi starorzeczami oraz bardziej lub mniej drożnymi kanałami, z których wiele łączy koryta obu rzek. Kanałem żeglownym Klucz – Ustowo przepływa część wody z Odry Wschodniej do Odry Zachodniej. Na Międzyodrze znajdują się następujące kanały na obszarze gminy lub stanowiące jej granice: Kanał Żeglica (Żeglarski), Żeglicki Przekop, Kanał Wtórny, Przecznicza, Obnica.

W granicach gminy znajdują się fragmenty 2 polderów na Międzyodrze:

- duża część polderu północnego „3-ci Szczeciński” o całkowitej powierzchni 759 ha, rozciągającego się od nasypu autostrady po Kanał Skośnica. Długość obwałowań (w bardzo złym, stanie technicznym) wynosi 9,15 km,

- niewielka część polderu środkowego „4-ty Gryfiński” o całkowitej powierzchni 2380 ha, rozciągającego się na południe od autostrady do drogi Gryfino – Mescherin, oraz polder „Ustowo” na terasie zalewowej Kanału Kurowskiego o powierzchni 40 ha. Długość obwałowań wynosi 1,1 km.

Wyspa polderowa „Kurowskie Łęgi” o powierzchni 70 ha rozciągająca się pomiędzy Kanałem Kurowskim a Odrą Zachodnią posiada szczątkowe obwałowania.

W latach 40. XX w. obszar Międzyodrza był obwałowany do wysokości 1,4 – 1,6 m. Kanały i rowy melioracyjne pełniły ważną rolę w rozprowadzaniu wód powodziowych a następnie odwadnianiu Międzyodrza przy wykorzystaniu systemu śluz i wałów ochronnych. System ten od dawna nie funkcjonuje, wały przeciwpowodziowe są w znacznym stopniu zniszczone, poldery są obecnie niesterowane. Międzyodrze nie jest (i praktycznie nie było) wykorzystywane gospodarczo, od lat pełni rolę zbiornika retencyjnego dla odrzańskich wód powodziowych. Dominują tu biocenozy naturalne a od 1993 roku obszar Międzyodrza znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.

Międzyodrze, Wyspa Kurowskie Łęgi oraz terasa zalewowa Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego stanowią naturalny obszar zalewowy pokrywający się w granicach gm. Kołbaskowo z zasięgiem powodzi lipcowej 1997 r.

System wodny w dolinie Odry charakteryzuje się skomplikowanym reżimem hydrologicznym. Międzyodrze jest południową częścią rozległego estuarium Odry i wody rzeczne tej części doliny podlegają specyficznej cyrkulacji. Do głównych czynników wpływających na kształtowanie się stanów i przepływu wody w Odrze należą m. in. małe spadki rzek (ok. 0,01‰), cofka odmorska i wiatrowa. Stany wód w rejonie dolnej Odry znajdują się pod silnym wpływem wahań poziomu morza, które ze względu na niskie spadki rzeki powodują zmianę poziomu zwierciadła wody oraz zmianę kierunku przepływu wód na odmorski. Zasięg stanów morza u ujścia Odry obserwuje się aż powyżej Bielinka, tj. ok. 150 km od morza. W okresach przepływów niskich, silne wiatry z kierunków północnych wywołują występowanie przypowierzchniowych prądów wstecznych do przepływu głównego w warstwie 1-3 m. Na Odrze Zachodniej prądy te występują na całej długości, tj. po jaz Widuchowa a na Odrze Wschodniej od j. Dąbie do Gryfina, gdzie następuje rozłożenie fali wezbraniowej na Międzyodrzu.

Wody na wysoczyźnie

Obszar wysoczyznowy gminy jest bardzo ubogi w wody powierzchniowe i charakteryzuje się znacznym deficytem wodnym przez większą część roku. Poza niewielkim strumieniem Gumieniec płynącymi w kierunku północno-wschodnim do rzeki Bukowa i niewielkimi strumieniami spływającymi z wysoczyzny wprost do Odry i Kanału Kurowskiego, nie występują tu większe, naturalne ciek. Nie ma tu również dużych, naturalnych zbiorników wodnych. W dużym rozproszeniu, zwłaszcza w zachodniej części gminy znajdują się liczne, niewielkie naturalne zbiorniki wodne typowe dla krajobrazu polodowcowego. Są to śródpolne małe jeziora typu wytopiskowego. tzw. oczka wodne, najczęściej o powierzchni do 1 ha, bez odpływu i dopływu powierzchniowego (nie podlegają klasyfikacji gleboznawczej). Wyróżniają się w otwartym, rolniczym krajobrazie towarzyszącym im zadrzewieniem i zaroślami lub roślinnością szuwarową. W wyniku zmian w użytkowaniu terenu i zakłócenia stosunków wodnych w ich najbliższym otoczeniu, wiele tych małych zbiorników wodnych zanika (wysychają, zarastają). Powierzchnia lustra wody w tych zbiornikach jest zmienna, w dużym stopniu uwarunkowana jest wielkością opadów atmosferycznych i drożnością rowów melioracyjnych. Najwięcej oczek wodnych wypełniających bezodpływowe zagłębienia znajduje się w okolicy Barniśwa, Bobolina, Warnika, Małego Stobna, Siadła Górnego, Kołbaskowa („Dolina Łez”), Rosówka.

Do większych zbiorników wodnych, liczących ponad 1 ha, kwalifikowanych jako jeziora, należą 4 bezimienne akwenty (oznaczone są na mapie numerami 1 – 4):

- zbiornik 1 – o powierzchni 2,6 ha, leży w północno-zachodniej części gminy, na zachód od Małego Stobna, zarasta, jest niedostępny,
- zbiornik 2 – o powierzchni 2,5 ha, leży na północny wschód od Bobolina, nie zarasta, jest dostępny,
- zbiornik 3 – o powierzchni 2,0 ha, leży we wschodniej części wsi Bobolin – jezioro wysycha, woda wypełnia tylko południową część zbiornika,
- zbiornik 4 – o powierzchni 1,1 ha, leży we wschodniej części Warnika, jezioro wysycha i zarasta.

Największym zbiornikiem wodnym są stawy rybne w Przeclawiu na powierzchni 17 ha. Jest to kompleks stawów karpowych.

4.7. Stan środowiska i jego zagrożenia.

Ogólny stan środowiska.

Na ocenę stanu środowiska wpływa jakość poszczególnych elementów przyrody nieożywionej, kondycja przyrody ożywionej i stopień zachowania walorów krajobrazowych. Środowisko przyrodnicze gm. Kołbaskowo, z wyjątkiem wód Odry Zachodniej, nie jest objęte stałym monitoringiem, co uniemożliwia bieżącą kontrolę jego stanu. Brak jest kompleksowych i aktualnych danych charakteryzujących stan antropogenicznego obciążenia środowiska gminy.

Stan jakościowy poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego gminy jest zróżnicowany przestrzennie. Znajdują się tu zarówno ekosystemy charakteryzujące się stosunkowo niewielkim przekształceniem i znacznym stopniem naturalności krajobrazu jak i ekosystemy w różnym stopniu zdegradowane oraz takie, w których naturalne zjawiska przyrodnicze stanowią zagrożenie dla środowiska człowieka lub działalność człowieka stanowi zagrożenie dla przyrody.

Powietrze

Na obszarze gm. Kołbaskowo nie ma źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza o zasięgu ponadgminnym; natomiast gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania takich emisji ze źródeł zewnętrznych znajdujących się w sąsiednich gminach. O stanie zanieczyszczenia powietrza na obszarze gminy w odniesieniu do emisji wysokich decydują 2 zakłady zlokalizowane poza jej granicami: Elektrociepłownia „Pomorzany” w Szczecinie i Elektrownia „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie (gm Gryfino). Oba zakłady należą do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza w woj. zachodniopomorskim, o największym zasięgu rozprzestrzeniania się. Zakłady te emitują do powietrza zanieczyszczenia powstające przy spalaniu węgla kamiennego (głównie dwutlenek siarki). Zanieczyszczenia przemysłowe z El „Dolna Odra” napływają na obszar gminy podczas wiatrów z kierunku południowo – wschodniego, dominujących zimą, a z El „Pomorzany” podczas wiatrów z kierunku północno – wschodniego, dominujących wiosną.

Według oceny jakości powietrza wykonanej w 2001 r. przez WIOŚ w Szczecinie dla powiatów polickiego, gryfińskiego i m. Szczecina, nie ma przekroczeń dopuszczalnych wartości stężeń badanych substancji, a w odniesieniu do dwutlenku siarki obserwuje się spadkową tendencję stężeń SO₂ w powietrzu.

Na jakość powietrza na obszarze gminy, szczególnie w zakresie podstawowych zanieczyszczeń, istotny wpływ ma tzw. emisja niska gazów i pyłów pochodząca z lokalnych źródeł (tereny zabudowane: miejscowe kotłownie i gospodarstwa indywidualne). Są to głównie zanieczyszczenia energetyczne: dwutlenek siarki i pył zawieszony, szczególnie uciążliwe w sezonie zimowym. Likwidacja źródeł emisji niskiej (m. in. poprzez przechodzenia na ogrzewanie gazowe) istotnie wpłynie na obniżenie się stężeń zanieczyszczeń energetycznych w powietrzu.

Pogarszanie się jakości powietrza obserwuje się wzdłuż autostrady A 6 Szczecin – Kołbaskowo i drogi nr 13 Szczecin – przejście graniczne w Rosówku. Jest to związane ze zwiększaniem się liczby i natężenia ruchu pojazdów samochodowych emitujących spaliny (tlenki azotu, tlenki węgla). Emisjom tym towarzyszy również hałas i wibracja.

Wody powierzchniowe

Jakość wód Odry Zachodniej na obszarze gminy Kołbaskowo zależy przede wszystkim od jakości wód wpływających na jej obszar. Z obszaru gminy Odra nie przyjmuje dopływów i zorganizowanych zrzutów ścieków. Odra w górnym i środkowym biegu prowadzi wody najniższej jakości, wzdłuż biegu rzeki stwierdza się systematyczną poprawę.

Na obszarze gm. Kołbaskowo wody Odry Zachodniej objęte są stałym monitoringiem jakości na stanowisku pomiarowym sieci krajowej zlokalizowanym przy autostradzie, na 25,4 km biegu rzeki.

Wyniki bezpośredniej oceny jakości wód Odry Zachodniej przeprowadzonej w 2001 r. przez WIOŚ w Szczecinie przedstawia poniższe zestawienie.

Grupa wskaźników zanieczyszczenia	Klasa czystości	Parametry decydujące
Substancje organiczne	II	O ₂ , BZT ₅ , ChZT _{Mn} , ChZT _{Cr}

Substancje mineralne	II	substancje rozpuszczone
Substancje biogenne	III	fosfor ogólny
Zawiesina	II	
Stan sanitarny	II	
Hydrobiologia seston / chlorofil „a”	II / III	

Na tym odcinku wody Odry są dobrze natlenione. Wiele istotnych wskaźników zanieczyszczenia wód jak: wskaźniki zasolenia, metale, zanieczyszczenia specyficzne mieszczą się w II klasie jakości wód. Stan sanitarny wód również spełnia normy II klasy czystości.

O ogólnej ocenie jakości wód Odry zakwalifikowanych do III klasy zdecydowały wskaźniki związane z procesami eutrofizacji. W wodach zasobnych w związku fosforu występują w całym okresie wegetacyjnym zakwity fitoplanktonu, których miarą intensywności jest chlorofil „a”. Z występowaniem dużej biomasy fitoplanktonu związane są niekorzystne zmiany jakości wód powodujące wahania wielu wskaźników hydrochemicznych, m. in. zawartości tlenu, odczynu, zawiesiny, BZT₅.

Badania w 2002 r. wykazały utrzymywanie się wieloletniej tendencji poprawy jakości wód Odry w jej dolnym biegu (powyżej Szczecina), co wiąże się niewątpliwie z porządkowaniem gospodarki wodno – ściekowej w całym dorzeczu (zmniejsza się stopień skażenia bakteriologicznego wód oraz obciążenia zanieczyszczeniami biogennymi).

Wody podziemne

Obszar gm. Kołbaskowo nie jest objęty stałym monitoringiem wód podziemnych.

Wody podziemne eksploatowane na ujęciach komunalnych są dobrej jakości i wymagają jedynie prostego uzdatniania w celu redukcji ponadnormatywnych zawartości manganu i żelaza.

Zła jakość wód podziemnych obserwowana jest na Międzyodrze, gdzie dopuszczalna norma dla wód pitnych została wielokrotnie przekroczona w odniesieniu do zawartości żelaza, manganu, utlenialności, amoniaku, barwy i mętności. Występowanie ponadnormatywnych stężeń jest wynikiem zmian warunków hydrochemicznych zachodzących w osadach zawierających duże ilości substancji organicznej (torfy, namuły). Zła jakość wód podziemnych na Międzyodrze stała się przyczyną dyskwalifikacji Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 124 – Dolina rzeki Odry.

Gleby

W krajowym monitoringu gleb prowadzonym w latach 1992-98 przez IUNG w Puławach, badaniami objęto niektóre właściwości gleb, w tym zawartość w nich metali ciężkich (kadm, miedź, nikiel, cynk, ołów) oraz siarki. Zanieczyszczenie gleb użytków rolnych gminy metalami ciężkimi jest na poziomie zanieczyszczenia województwa. Nie stwierdza się gleb kwalifikujących się do wyłączenia z produkcji rolnej ze względu na ten parametr. Większość użytków rolnych to gleby nie zanieczyszczone, o naturalnych zawartościach metali ciężkich. Gleby te nadają się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze.

Ocena ta wymaga pewnej modyfikacji w odniesieniu do terenów bezpośrednio przylegających do autostrady A 6 Kołbaskowo – Szczecin i drogi nr 13 Szczecin – przejście graniczne w Rosówku. Przyjmuje się, że najwyższa kumulacja metali ciężkich w glebie (kadm, ołów, cynk, nikiel, miedź i inne) emitowanych przez spaliny samochodowe ma miejsce w odległości 20 – 40 m od jezdni, a rozprzestrzenianie związków gazowych (dwutlenek siarki, tlenki azotu) ma znacznie większy zasięg. W pasie bezpośrednio przylegającym do jezdni o dużym natężeniu ruchu samochodowego należy wykluczyć uprawę roślin nadających się do bezpośredniej konsumpcji.

Lasy

Według ekologicznej oceny stanu lasu, kompleksy leśne gminy charakteryzują się stosunkowo niskim stopniem zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu. Świadczy to o niewielkim stopniu naturalności ekosystemów leśnych oraz o niskim wskaźniku zdolności produkcyjnej siedlisk.

Do kompleksów leśnych o wysokim wskaźniku zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem należą lasy olsowe i łęgowe na Międzyodrze oraz na terasie zalewowej Odry i nad ciekami w małych dolinkach na wschód od Kamieńca.

Przeważająca część kompleksu leśnego Moczyły – Siadło Dolne oraz znaczna część kompleksu leśnego Moczyły – Pargowo charakteryzuje się niezgodnością negatywną (gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerk) i niezgodnością obojętną

(gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest innym gatunkiem liściastym). W tej części kompleksu leśnego ma miejsce degeneracja ekosystemu leśnego na skutek borowacenia drzewostanów w stopniu mocnym (udział sosny i świerka na siedliskach lasowych wynosi ponad 60% powierzchni) i tu największa powierzchnia lasu wskazana jest do przebudowy drzewostanu.

W lasach gminy nie odnotowuje się szkodliwego oddziaływania emisji zanieczyszczeń przemysłowych.

Tereny zieleni

Stan zdrowotny i walory estetyczne zieleni komponowanej są zróżnicowane niezależnie od jej dawnej funkcji, obecnego użytkowania i stanu własności. Z wyjątkiem rewaloryzowanego parku podworskiego w Przylepie (park zabytkowy), pozostałe parki (Kamieniec, Kurów, Moczyły, Pargowo, Przeclaw, Stobno, Ustowo) łącznie z parkami zabytkowymi w Ostoi i Rajkowie całkowicie straciły walory reprezentacyjno - użytkowe. Są zaniedbane, trudno dostępne lub niedostępne. Generalnie obiekty te są przykładem drastycznego zaniedbania i postępującej dewastacji walorów przyrodniczo – kulturowych. Jest to efekt wieloletniego użytkowania daleko odbiegającego od pierwotnego przeznaczenia. Układy kompozycyjne są zatarte lub w dużym stopniu nieczytelne. Pogarsza się stan zdrowotny starodrzewów i stan techniczny ocalałych pałaców i dworów. Wszystkie parki wymagają uporządkowania i ochrony według wskazań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przed dalszą dewaloryzacją.

Dużym zaniedbaniem charakteryzują się również nieczynne cmentarze z cennym starodrzewem szczególnie na terenach przy rozebranych kościołach. Ze względu na wartości historyczne tych obiektów oraz walory krajobrazowe i ekologiczne drzewostanu, konieczne jest ich uporządkowanie i pielęgnacja.

Zagrożenia środowiska.

Zależnie od genezy zagrożeń środowiska problematykę tę ujęto w 2 aspektach: zagrożenia naturalne, jako zagrożenia życia człowieka zjawiskami naturalnymi (zwykle o efektach katastrofalnych) oraz zagrożenia antropogeniczne, jako zagrożenia naturalnych zasobów przyrody i krajobrazu w wyniku działalności człowieka, prowadzące do degradacji lub dewastacji środowiska.

Zagrożenia naturalne

Zagrożenia wynikające z procesów przyrodniczych (poza ponadprzeciętnymi zjawiskami klimatycznie – meteorologicznymi) sprowadzają się na obszarze gm. Kołbaskowo do zjawisk uwarunkowanych hydrologicznie tj. do zjawisk powodziowych oraz do zjawisk uwarunkowanych geogenicznie tj. masowych ruchów ziemnych i erozji gleb.

- zjawiska powodziowe

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m n. p. m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanalem Kurowskim na wysokość 0,3 – 0,4 m n. p. m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

- masowe ruchy ziemne

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych ruchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacialnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska geodynamiczne, przede wszystkim spęływanie osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zbcocy.

- erozja gleb

Erozja gleb jest zjawiskiem i procesem niszczącym potencjalną i efektywną żyzność gleby. Na obszarze gm. Kołbaskowo znajdują się niewielkie, rozproszone poacie gleb zagrożonych erozją. Są to gleby 3 – go kompleksu przydatności rolniczej (kompleks erozyjny), położone w

silniej urzeźbionym terenie tj. w strefie krawędziowej doliny Odry (Moczyły, Siadło Dolne, Kurów) oraz na Wale Stobniańskim w okolicy Bobolina i Warnika. Przyczyną występowania tej formy erozji gleb jest spływ wody niezretencjonowanej wewnątrz gleby, po powierzchni terenu. Proces ten ma miejsce głównie podczas obfitych deszczów oraz w czasie roztopów, gdy wsiąkanie wody jest utrudnione na skutek zamarznięcia gleby.

Zagrożenia antropogeniczne

Na obszarze gminy zagrożenia te związane są z działalnością człowieka w sferze gospodarki odpadami, nadmiernej chemizacji rolnictwa, funkcjonowaniem obiektów i instalacji znacząco oddziałujących na środowisko i stanowiących źródło nadzwyczajnych zagrożeń.

- obszarowe i punktowe źródła zanieczyszczeń wód

Niewłaściwie prowadzona działalność rolnicza głównie nadmierne nawożenie pól i stosowanie środków ochrony roślin może negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, powodując przede wszystkim wzrost stężenia związków azotu. Potencjalnymi ogniskami zanieczyszczeń wód podziemnych mogą być także wysypiska odpadów, stacje benzynowe, zrzuty ścieków i drogi o dużym natężeniu ruchu.

Powierzchniowy spływ zanieczyszczeń z gruntów ornych stanowi duże zagrożenie dla śródpolnych terenów podmokłych i oczek wodnych (obszary naturalnej retencji) zwłaszcza nie posiadających naturalnej osłony biogeochemicznej. Oczka wodne są szczególnie podatne na degradację ze względu na izolację na terenach użytkowanych rolniczo i jako zbiorniki bezodpływowe narażone są na stałą kumulację zanieczyszczeń. Na skutek nadmiernego dopływu biogenów ulegają przyspieszonemu procesowi eutrofizacji, co prowadzi do zarastania tych małych zbiorników wodnych. Zagrożenie to nasila się w okresie wegetacyjnym ze względu na stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych oraz chemicznych środków ochrony roślin.

- odpady

Odpady stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń środowiska przyrodniczego zwłaszcza w przypadku nieprawidłowego składowania i niewłaściwej rekultywacji. Składowiska odpadów należą do obiektów mających znaczący wpływ na środowisko.

W Smoleńcinie funkcjonuje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne. Ogólna powierzchnia składowiska wynosi 6,79 ha (w tym robocza 3,57 ha), pojemność wynosi 342 tys. m³. Składowisko posiada drenaż odcieków, urządzenia odgazowania składowiska i monitoring, podłoże uszczelnione jest folią „Plastpapa” i geomembraną. Przy składowisku działa sortownia. Składowisko jest w znacznym stopniu wypełnione i powoduje powierzchniowe zanieczyszczenia sąsiadujących gruntów ornych oraz znacznie obniża estetykę krajobrazu przy drodze do Kołbaskowa.

Drugim zagrożeniem środowiska glebowego i wodnego jest niezrekultywowane nieczynne składowisko w Smoleńcinie. Obiekt ten o powierzchni 4,2 ha nie posiada uszczelnionego podłoża, drenażu odcieków, urządzeń odgazowania, nie prowadzi się monitoringu.

W kilku miejscach gminy znajdują się lokalne dzikie wysypiska odpadów bytowych: m. in. przy drodze Stobno – Mierzyn, w północnej części wsi Będargowo, na skraju lasu w północnej części Kołbaskowa, w zachodniej części Pargowa, na skarpie w Ustowie oraz przy drodze Ustowo – Kurów w odległości ok. 500 m od czerpni ujęcia wody z Kanału Kurowskiego (!). Wysypiska te należy bezwzględnie zlikwidować a teren uporządkować.

- obiekty i instalacje uciążliwe dla otoczenia, mające istotny wpływ na stan środowiska, potencjalne źródła nadzwyczajnych zagrożeń

- Baza paliw płynnych DUO w Stobnie. Na terenie bazy w ośmiu naziemnych zbiornikach o ogólnej pojemności 15 000 Mg magazynowane jest paliwo silnikowe. Baza jest nowoczesnym obiektem, spełniającym wymagania przepisów ochrony środowiska.

- Zachodniopomorskie Centrum Hurtowe ROLHYRT w Przeclawiu Firma wytwarza odpady niebezpieczne.

- Zakład galwanizacyjny w Smoleńcinie.

- drogi o dużym natężeniu ruchu pojazdów samochodowych: autostrada A 6 Szczecin - Kołbaskowo i droga nr 13 Szczecin – przejście graniczne w Rosówku.

Są to źródła liniowej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz hałasu i wibracji.

- napowietrzna linia elektroenergetyczna 220 KV relacji Krajnik – Glinki

Ze względu na emisję pól elektroenergetycznych w strefie ochronnej wzdłuż tej linii wyklucza się zagospodarowanie terenu na cele stałego przebywania ludzi.

4.8. Wymogi ochrony środowiska przyrodniczego w gminie Kołbaskowo.

Obszary chronione ustanowione na podstawie przepisów szczególnych dotyczących zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych, reprezentują w gm. Kołbaskowo kilka form ochrony i łącznie zajmują znaczną powierzchnię. Są to formy ochrony wprowadzone na podstawie ustaw:

- o ochronie przyrody: rezerваты przyrody, park krajobrazowy, obszar NATURA 2000, obszary ochrony gatunkowej,
- o lasach: lasy ochronne,
- o ochronie dóbr kultury: parki zabytkowe, cmentarze zabytkowe,
- Prawo wodne – strefy ochronne ujęcia wody powierzchniowej.

Różne formy ochrony środowiska przyrodniczego pokrywają znaczny obszar gminy. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody zajmują łącznie 4,3 tys. ha, tj. 41% powierzchni gminy i pod tym względem gm. Kołbaskowo znacznie wyróżnia się na tle woj. zachodniopomorskiego.

Obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

W granicach gminy Kołbaskowo znajduje się 6 obszarów objętych wyszczególnionymi poniżej formami ochrony przyrody. W nawiasie podano symbole, którymi oznaczono te obszary na mapie:

a) Rezerваты przyrody (R 1-3)

Rezerwat faunistyczny „Kurowskie Błota”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Nr 166 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20.10.1965 r. (MP Nr 64, poz. 356 z 1965 r.) na obszarze lasu o powierzchni 30,63 ha oznaczonego obecnie oddz. leśnymi 419 i 420a (na północ od kanału przecinającego ten oddział) w Leśnictwie Podjuchy, obrębu Rozdoły Nadleśnictwa Gryfino.

Rezerwat „Kurowskie Błota” utworzony został w celu ochrony miejsc lęgowych kormoranów i czapli siwych oraz innych ptaków gnieźdzących się na tym terenie.

Rezerwat znajduje się na Wyspie Wielkie Bagno Kurowskie leżącej na Międzyodrzu, w północnej części Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry. Jest to fragment podmokłego kompleksu leśnego z wykształconymi olsami i łąkami przykorytowymi. Drzewostan buduje głównie olsza, miejscami jesion. Znajduje się tu kilka gatunków roślin rzadkich i ginących. Z ptaków chronionych strefowo bytuje tu bielik a z innych chronionych gatunków m. in. kormoran czarny, myszołów, pustułka, krogulec. Kolonia czapli siwej liczy tu ok. 600 par.

Rezerwat nie posiada otuliny ani planu ochrony. Na obszarze rezerwatu „Kurowskie Błota” obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 62, poz. 1373 z 2002 r.) – załącznik 1.

Rezerwat florystyczny „Kanał Kwiatowy”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10.11.1976 r. (MP Nr 42, poz. 206 z 1976 r.). Powierzchnia rezerwatu wynosi 3 ha.

Celem ochrony jest zachowanie stanowisk rzadkich gatunków roślin wodnych i bagiennych, w tym m. in. paproci wodnej – salwinii pływającej i grzybieńczyka wodnego.

Rezerwat „Kanał Kwiatowy” utworzony został na części jednego ze starorzeczy Odry na obszarze Międzyodrza w północnej części Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, na północ od autostrady A6 Kołbaskowo - Szczecin.

Na obszarze rezerwatu występują jeszcze inne rzadkie i chronione gatunki jak: arcydzięgiel nadbrzeżny, grzybień biały, osoka aloesowata. W przybrzeżnej części rezerwatu żyją kolonie gąbki słodkowodnej.

Rezerwat „Kanał Kwiatowy” nie posiada otuliny ani planu ochrony. Na obszarze rezerwatu, obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 62, poz. 1373 z 2002 r.) – załącznik 1.

Rezerwat krajobrazowy „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem nr 158 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23.01.1973 r. (MP Nr 5, poz. 38 z 1973 r.) na obszarze nieużytków leśnych na powierzchni 4,19 ha, w oddz. leśnych oznaczonych obecnie 424 a, b w Leśnictwie Podjuchy obrębu Rozdoły Nadleśnictwa Gryfino.

Rezerwat utworzono w celu zachowania wzgórze stanowiącego fragment wysokiego brzegu doliny Odry w jej dolnym biegu o szczególnych cechach geomorfologicznych i geobotanicznych.

Rezerwat „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” położony jest na zachodnim brzegu Odry Zachodniej, na południe od autostrady A6 Kołbaskowo – Szczecin.

Rezerwat stanowi stożkowate wzniesienie o wysokości 35 m n.p.m. Na wierzchołkach i stokach oraz dnie suchej dolinki wykształciły się zbiorowiska muraw i zarośla kserotermicznych będące głównym celem ochrony, oraz zbiorowiska leśne. W murawach ciepłolubnych z roślin chronionych występują tu: ostnica włosowata i goździki a z roślin rzadkich i ginących pięciornik piaskowy, tymotka, kłosownica pierzasta. Z ptaków chronionych gnieźdzą się tu liczne pary ptaków śpiewających.

Rezerwat „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” jest rezerwatem częściowym, nie posiada otuliny. Rozporządzeniem Nr 12/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9.07.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 52, poz. 1125 z 2002 r.) ustanowiony został plan ochrony dla powyższego rezerwatu (załącznik 2). Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” zawiera m. in. program działań ochronnych na terenie rezerwatu z uwzględnieniem potencjalnych zagrożeń dla rezerwatu, obszary i sposoby udostępniania rezerwatu, ustalenia zapisów do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i do Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Gryfino.

Na obszarze rezerwatu obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 62, poz. 1373 z 2002 r.).

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry powołany został Rozporządzeniem Nr 4/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 1.04.1993 r. (Dz. U. Województwa Szczecińskiego Nr 4, poz. 50 z 1993 r.) na powierzchni 5632 ha i obejmował część obszaru Międzyodrza w granicach gmin Gryfino, Kołbaskowo i Widuchowa. Rozporządzenie określa obszar Parku jako „tereny koncentracji walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i estetycznych o randze ponadregionalnej”. Otulina Parku, zabezpieczająca Park przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych, obejmowała obszar o powierzchni 18400 ha w granicach wyżej wymienionych gmin i miasta Szczecina. Po zmianach dokonanych w 1996 r., powierzchnia Parku wzrosła do 6009 ha a otulina została zmniejszona do 1140 ha. Przyrost powierzchni Parku miał miejsce na obszarze gm. Kołbaskowo a zmniejszenie otuliny nastąpiło we wszystkich 4 gminach.

Powierzchnia Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry na obszarze gminy Kołbaskowo wynosi 11,5 km², co stanowi 19,2% ogólnej powierzchni Parku i 11% powierzchni gminy. W granicach gm. Kołbaskowo Park obejmuje jej północno-wschodnią część znajdującą się na obszarze Międzyodrza.

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry obejmuje fragment doliny Odry zwanej także Międzyodrzem, z bardzo dobrze zachowanymi zespołami naturalnej roślinności, charakterystycznej dla mało przekształconych dolin dużych rzek, będącym miejscem występowania

gatunków roślin i zwierząt uznanych za ginące i zagrożone wyginięciem. Obszar Parku pocięty jest licznymi kanałami i starorzeczami, nieznacznie wyniesiony nad poziom morza, od lat pełni rolę zbiornika retencyjnego dla odrzańskich wód powodziowych. Teren ten to jedno z największych w Europie Środkowej i Zachodniej torfowisko niskie z przyrodą niespotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek. Jeszcze pół wieku temu obszar ten był wykorzystywany gospodarczo jako pastwiska i kośne łąki. Jednakże wskutek zaniechania tych czynności uległ przekształceniu, w znacznej mierze pokrywając się trzcinowiskami i turzycowiskami. Towarzyszą im zarośla krzewów wierzby, łęgi wierzbowo-topolowe i olsy.

W obrębie Parku wyróżnia się szereg rzadkich zbiorowisk oraz gatunków flory. Wśród nich są mechowiska oraz nadrzeczne łęgi, występujące tu licznie, jak mało gdzie indziej w kraju. Spośród gatunków rzadkich ginących i zagrożonych wyginięciem, na obszarze Parku mają swoje siedlisko pływaczki zwyczajne, salwinia pływająca, kilka odmian storczyków.

Wody tworzą tu bardzo różnorodne siedliska (różna głębokość i prędkość przepływu) wykorzystywane przez faunę związaną ze środowiskiem wodnym i wodno-błotnym. Najliczniej reprezentowaną gromadą kręgowców są ptaki, które tu bytują na stałe lub okresowo. Międzyodrzem dla części z nich np. dla kaczek i gęsi, stanowi miejsce odpoczynku i żerowania na szlaku corocznych przelotów. Z kolei dla żurawi jest to jedno z najważniejszych w tej części Europy miejsc noclegowych. Z rzadkich, zagrożonych i chronionych ptaków bytują tu m. in. bielik, kania ruda, kania czarna, błotniak oraz zagrożona w skali światowej wodniczka.

Park jest udostępniony dla turystyki (kajakarstwo, łódzie wiosłowe, wędkarstwo, podpatrywanie przyrody).

Dla Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry sporządzany jest aktualnie plan ochrony, który to dokument zawierać będzie identyfikację i oceną zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby ich eliminacji lub minimalizacji, program działań ochronnych na obszarze ochrony ścisłej, częściowej i krajobrazowej oraz ustalenia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru objętego planem ochrony.

b) Pomnik Przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzew, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie gminy Kołbaskowo istnieje jeden pomnik przyrody dąb szypułkowy „**Dąb Zbójnicki**”

c) Obszar Natura 2000

W granicach gminy Kołbaskowo znajduje się fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (OSO) pod nazwą Dolina Dolnej Odry (kod obszaru PLB 320003) wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z 2004 r.) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Odra” PLH 320037

OSO Dolina Dolnej Odry wyznaczony został w woj. zachodniopomorskim i lubuskim na łącznym obszarze 54 447,9 ha, na długości ok. 150 km od gm. Kostrzyn na południu po gm. Goleniów na północy.

Celem wyznaczenia OSO Dolina Dolnej Odry jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w niepogorszonej formie.

OSO Dolina Dolnej Odry jest ostoją ptasią o randze europejskiej E 06. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej UE, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to ważny obszar szczególnie dla ptaków wodno-błotnych w okresie lęgowym, wędrownym i zimowiskowym.

W granicach gminy Kołbaskowo OSO Dolina Dolnej Odry obejmuje 4347,5 ha, tj. 41% powierzchni gminy i 8% ogólnej powierzchni OSO. W granicach tego obszaru znajduje się dolina Odry, w tym Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry z rezerwatami przyrody „Kurowskie Błota” i „Kanał Kwiatowy” oraz południowa część wysoczyzny rozciągająca się pomiędzy autostradą A6 Kołbaskowo – Szczecin i drogą nr 13 Szczecin – Rosówko, z rezerwatem przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”.

Dla obszarów Natura 2000 sporządza się plan ochrony, który to dokument zawierać będzie m. in. ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, określenie warunków zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wykaz zadań ochronnych.

Uwzględniając załącznik graficzny do „Studium” (mapa 1:10 000) w części południowej gminy pomiędzy miejscowościami Kamieniec – Pargowo wyznaczono tereny pod fermę wiatrową. Jest to lokalizacja na obszarze chronionym Natura 2000. Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 (Dz. U. Nr 92 poz 880) lokalizacja elektrowni wiatrowych jest warunkowa i musi podlegać ocenie dokonywanej na podstawie tytułu I dział IV ustawy z dnia 27 kwietnia 2004r. Prawo ochrony środowiska pod względem ewentualnych skutków planu w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natury 2000.

d) Obszary ochrony gatunkowej zwierząt

Na obszarze gminy znajduje się kilka gniazd dziko występujących rodzimych ptaków drapieżnych objętych ścisłą ochroną gatunkową. Zarządzeniem Nr 286/97 Wojewody Szczecińskiego z dnia 18.12.1997 r. zostały wyznaczone granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych - strefy ochronne dla bielika, kani rudej i kani czarnej, zlokalizowane na Międzyodrzem.

W strefach ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych, zabrania się przebywania osób nieupoważnionych, wycinania drzew lub krzewów bez zgody wojewody, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Do dziko występujących zwierząt objętych ochroną ścisłą należy również bocian biały. Gniazda bociana białego (zasiedlane) znajdują się w 9 miejscowościach: Barniśław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Karwowo, Siadło Górne, Smolecin, Stobno (po 1 gnieździe), Warzymice (2 gniazda na jednym drzewie).

5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

5.1. Obszary chronione na podstawie ustawy o lasach

Lasy ochronne

W Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gryfino sporządzonym na lata 1997-2006 cały kompleks leśny obrębu Rozdoły na obszarze gm. Kołbaskowo posiada status lasów szczególnie chronionych, zwanych lasami ochronnymi. Lasy ochronne wyznaczone zostały ze względu na pełnione funkcje przyrodnicze, ekologiczne i społeczne. Funkcje ochronne lasu zróżnicowane są na obszarze gminy następująco:

- lasy Nadleśnictwa Gryfino na Międzyodrze
- lasy glebochronne, lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców
- lasy Nadleśnictwa Gryfino nad Odrą Zachodnią w paśmie Pargowo – Kurów oraz koło Kamieńca i Kołbaskowa
- lasy glebochronne, lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców.

Według Rozporządzenia MOŚ, ZNiL z dnia 25.08.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej, w lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- zachowanie trwałości lasów w drodze dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów, preferowanie naturalnego odnowienia lasu, ograniczanie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- ograniczanie trwałego odwadniania bagien śródleśnych zagospodarowanie i ochronę lasów w drodze kształtowania struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne, stosowania indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów, ograniczenia w cięciach i stosowania zrębów zupełnych.

5.2. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI.

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- Obiekty chronione, w ewidencji gminnej,
- Parki zabytkowe,

(uwzględnione i opisane w tekście studium wg rozdziałów tematycznych).

6. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobraz kulturowy.

6.1. Waloryzacja elementów krajobrazu historyczno - kulturowego.

Strefy ochrony konserwatorskiej

A - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej (układów przestrzennych)

B - strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej (układów przestrzennych)

K - strefa ochrony krajobrazu

E - strefa ochrony ekspozycji

Wykaz wsi, w których wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej:

A	B	K	E
Barnisław	Kamieniec	Będargowo	Będargowo
Bedargowo	Kołbaskowo	Kamieniec	Kamieniec
Bobolin	Ostoja	Karwowo	Stobno
Kamieniec	Przylep	Kołbaskowo	
Karwowo	Siadio Górne	Kurów	
Kołbaskowo	Smolęcín	Moczyły	
Moczyły	Warzymice	Pargowo	
Ostoja		Prażcław	
Pargowo		Siadto Górne	
Rajkowo		Smolęcín	
Smolęcín		Stobno	
Stobno		Ustowo	
Warzymice			

Strefy ochrony konserwatorskiej A, B, E, K w poszczególnych miejscowościach zostały szczegółowiej określone w analizie krajobrazu na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tj. Studium ruralistycznym (skrótowe) gminy Kołbaskowo wykonanym przez Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie (1999 r.). Ww. studium ruralistycznym, stanowiącym materiał wejściowy, przedstawiono zasoby zabytkowe gminy.

Zasady ochrony konserwatorskiej:

Strefa "A" - pełnej ochrony dobrze zachowanych układów przestrzennych lub ich fragmentów, uznanych za szczególnie wartościowe, stanowiące materialne świadectwo historii regionu lub miejscowości. Obejmuje się nią obszary wyróżniające się zasobem i stopniem zachowania historycznie ukształtowanej struktury, podlegające ochronie poprzez utrzymanie istniejącej formy i substancji.

Ścisłej ochronie podlega:

- historyczna kompozycja funkcjonalno - przestrzenna obszaru
- zabytkowa zabudowa i inne elementy zagospodarowania

Warunki ochrony:

- obowiązuje zachowanie i konserwacja historycznego układu przestrzennego oraz zabudowy o walorach zabytkowych (wpisanych do rejestru lub ujętych w ewidencji);
- wszelka działalność wymaga zezwolenia wojewódzkiego konserwatora.

Strefa "B" - ochrony układów przestrzennych lub ich części w obrębie których dominuje historyczne rozplanowanie i zabudowa o regionalnych lub lokalnych wartościach kulturowych, o niewielkim stopniu zdegradowania, których stan zachowania pozwala na przeprowadzenie działań konserwatorsko-rewaloryzacyjnych.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie i przekroje ulic i placów wraz z ich nawierzchniami (m.in. zachowanymi historycznymi nawierzchniami)
- linie zabudowy jej rozplanowanie (usytuowanie budynku mieszkalnego, obiektów gospodarczych)
- formy architektoniczne zabudowy mieszkalnej i gospodarczej (w tym gabaryty wysokościowe, formy dachów, tradycyjnie stosowany materiał budowlany)
- mała architektura: ogrodzenia, latarnie i in.
- zieleń komponowana w postaci alejowych lub szpalerowych obsadzeń ulic i in.

Warunki ochrony:

- zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja zasadniczych w/w elementów zagospodarowania wsi
- usunięcie lub przebudowa obiektów kolidujących z historycznym układem i lokalną architekturą
- dostosowanie nowych obiektów do historycznej kompozycji przestrzennej i architektury dominującej w miejscowości; w przypadku budowy nowych obiektów w obrębie strefy należy nawiązywać do form i gabarytów zabudowy tradycyjnie występującej we wsi

- uzgadnianie wszelkich działań na podstawie dokumentacji projektowej z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Strefa "E" - ochrony ekspozycji historycznego zespołu lub jego dominant/dominanty, obejmująca tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych.

Ochronie podlega:

- teren stanowiący zabezpieczenie widoku na zabytek

Warunki ochrony:

- wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt
- w przypadku planowanej lokalizacji obiektów kubaturowych lub liniowych wymagane opracowanie studium ekspozycji
- uzgadnianie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestorskich związanych z zabudową w strefie

Strefa "K" - ochrony krajobrazu związanego z historycznym układem przestrzennym lub występująca autonomicznie, jako wartościowy krajobraz ukształtowany w wyniku działalności człowieka np. parki, cmentarze, obsadzenia ulic i traktów.

Ochronie podlega:

- historyczna granica założeń zieleni komponowanej
- rozplanowanie i skład gatunkowy zieleni
- rozplanowanie dróg i ścieżek
- układ kwater cmentarnych
- mała architektura, tj. ogrodzenia, bramy, i in.
- zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i in. elementy urządzenia cmentarzy)

Warunki ochrony:

- zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja w/w elementów zagospodarowania założeń zieleni
- wyłączenie spod zabudowy terenów parków i cmentarzy, z dopuszczeniem zabudowy w miejscu zniszczonych obiektów lub w miejscu uzgodnionym z wojewódzkim konserwatorem zabytków na podstawie projektu rewaloryzacji parku
  - oznakowanie cmentarzy, jako historycznego miejsca pochówków
  - ewentualne przeniesienie zagrożonych zabytków sepulkralnych do lapidarium
  - uzgadnianie dokumentacji projektowej i wszelkich prac (porządkowych, rewaloryzacyjnych) z wojewódzkim konserwatorem zabytków. W odniesieniu do obszarów wpisanych do rejestru zabytków na wszelkie prace wymagane jest zezwolenie wcz.

Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Barnisław
  - kościół p.w. Św. Stanisława Kostki wpisany do rejestru zabytków pod nr 376,
- Będargowo
  - kościół p.w. NMP Wspomożycielki Wiernych wpisany do rejestru zabytków pod nr 108,
- Bobolin
  - kościół p.w. MB Nieustającej Pomocy wpisany do rejestru zabytków pod nr 383,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 1098,
  - rządcówka wpisana do rejestru zabytków pod nr 1131,
- Kamieniec
  - kościół Bożego Ciała wpisany do rejestru zabytków pod nr 384,
- Karwowo
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 288,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 1152,
- Kołbaskowo
  - kościół Św. Trójcy wpisany do rejestru zabytków pod nr 101,
- Moczyły
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 135,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 1153,

- Ostoja
  - Park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 1133,
  - dwór wpisany do rejestru zabytków pod nr 1085,
- Pargowo
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 377,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 1144,
- Przylep
  - Park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 1135,
- Rajkowo
  - Park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 1134,
  - Dwór w Rajkowie nr rej. 202
- Siadło Górne
  - Kościół do skreślenia z rejestru zabytków, nr 148,
- Smolęcín
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 382,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 1151,
- Stobno
  - kościół p.w. MB Fatimskiej wpisany do rejestru zabytków pod nr 379,
- Warzymice
  - kościół (ruina) – fundamenty wpisany do rejestru zabytków pod nr 91,

* Rejestr zabytków nieruchomości gm. Kołbaskowo został sporządzony zgodnie z wnioskiem Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ZN-430/170/ks/2004 z dn. 0 8.12.2004

Zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami prawnymi, wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim „Ustawy o zabytkach i opiece nad zabytkami”.

Obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków:

- Barnisław – kamienne ogrodzenie działki kościelnej wraz z dwoma kamiennymi bramkami (2 poł. XV w.),
  - Będargowo – cmentarz przykościelny, XIII w. wraz z kamiennym ogrodzeniem,
  - Kamieniec - średniowieczny cmentarz przykościelny wraz z kamiennym ogrodzeniem,
  - Kołbaskowo - średniowieczny cmentarz z kamiennym ogrodzeniem,
  - Kurów –park dworski, XIX w.,
  - Pargowo – park dworski pierwotnie tworzący założenie parkowo – pałacowe (dwór nie istnieje)
  - Przylep – dwór neoklasycystyczny, 2 poł. XIX w.,
  - Stobno – teren cmentarza przykościelnego wraz z zachowanymi fragmentami muru kamiennego, XVI w.,
  - Warzymice -cmentarz przykościelny wraz z zachowanymi fragmentami muru kamiennego.

Obiekty chronione ujęte w ewidencji zabytków gminy Kołbaskowo:

- Barnisław
  - Szkoła, obecnie budynek mieszkalny nr 9, mur., XIX/XX w.,
- Będargowo
  - zagroda nr 27: budynek mieszkalny, mur. (2 poł. XIX w.) wraz z budynkiem inwentarskim, mur. (poł. XIX w.) wraz z częściowo zachowanym ceglanym murem,
  - zagroda nr 28: budynek mieszkalny, mur. (2 poł. XIX w.) wraz z budynkiem inwentarskim, mur. (2 poł. XIX w.),
- Bobolin
  - Budynek mieszkalny nr 10, mur., XIX/XX w.,
  - Budynek gospodarczy nr 10, mur., XIX/XX w.,
  - Szkoła, obecnie budynek mieszkalny nr 11, mur., XIX w.
  - Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym nr 11, mur., XIX w.
  - Zieleń wysoka w obrębie zabudowy wiejskiej, 2. poł. XIXw.
- Kamieniec

- Pałac, obecnie strażnica Straży Granicznej, mur., XIXw.,
- Ogródenia pałacu i folwarku, XIX w.,
- Stajnia z częścią mieszkalną nr 29, 1852r.,
- Stodoła w zagrodzie nr 3, rygl. 4 ćw. XIXw.,
- Stodoła w zagrodzie nr 4, rygl. 4 ćw. XIXw.,
- Karwowo
  - Budynek mieszkalny nr 3, XX w.,
  - Zagroda nr 4 (budynek gospodarczy i budynek mieszkalny, XIX
  - Budynek mieszkalny nr 6, XXw.
  - Budynek mieszkalny nr 13, XX w.
- Kołbaskowo
  - Zagroda nr 83 (działka nr 31) - budynek mieszkalny + budynek inwentarski, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 84 (działka nr 32), obecnie plebania, XX w.
  - Budynek mieszkalny (działka nr 38), XX w., wraz z metalowym ogrodzeniem od strony drogi,
- Kurów
  - Budynek gospodarczy, obecnie magazyn, 1865r.,
- Lepino
  - Budynek inwentarski (stajnia) nr 1, XIXw.,
- Moczyły
  - Remiza, XIX w.,
- Ostoja
  - Budynek inwentarski (stajnia) nr 15, XIX/XX w.,
- Pargowo
  - Stajnia ze spichlerzem nr 1, XIX/XX w.,
- Przeclaw
  - Budynek mieszkalny nr 3, obecnie XX w.,
  - Obora, XIX/XX w.,
- Przylep
  - Budynek mieszkalny nr 6, XX w.,
- Siadło Górne
  - Budynek mieszkalny nr 15, XIX/XX w.,
- Siadło Dolne
  - Stodoła nr 20, początek XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 24
  - Chałupa nr 25, XIX w.
- Smolęcín
  - Budynek mieszkalny nr 2, mur., XXw.,
  - Stodoła w nr 2, XIX/XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 10, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 13, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 14, XX w.,
- Stobno
  - Budynek mieszkalny nr 47, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 48, XX w.,
- Ustowo
  - Folwark (obora 1909r., owczarnia + obora 1900r., stodoła XIX w.)
  - Budynek mieszkalny nr 8, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 13, XIX/XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 34, XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 35, XX w.,
  - Budynek użyteczności publicznej, obecnie mieszkalny nr 40, XIX w.
- Warzymice
  - Budynek mieszkalny nr 21, XIX/XX w.,
  - Budynek mieszkalny nr 24, XIX/XX w.,
  - Sala wiejska (świetlica), XX w.

Warunki ochrony obiektów znajdujących się w ewidencji.

Poniższe warunki są ogólnymi zasadami. Szczegółowe wytyczne konserwatorskie zapisane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin i mogą być różne dla poszczególnych obiektów i terenów

Obiekty w ewidencji (ewidencję prowadzi samorząd). Ochronie podlega: forma architektoniczna obiektu (gabaryty wysokościowe, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej)

Warunki ochrony:

- utrzymanie tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu
- opiniowanie przez wojewódzkiego konserwatora zabytków działań mających wpływ na wygląd obiektu
- opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki

6.2. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych.

Wykaz miejscowości, w których wyznaczono strefy ochrony archeologiczno - konserwatorskiej:

W.I. - pełnej ochrony, W.II. - częściowej ochrony, W.III. – ograniczonej ochrony

W.I	W.II	W.III
Kamieniec (1) Pargowo (1) Siadło Dolne (2)	Bamisław (11) Będargowo (3) Kamieniec (3) Karwowo (3) Kołbaskowo (4) Mierzyn (3) Pargowo (2) Siadło Górne (1) Stobno (6) Ustowo (1) Warzymice (3)	Bamisław (18) Będargowo (35) Bobolin (10) Dołuje (1) Kamieniec (10) Karwowo (12) Kołbaskowo (16) Kurów (8) Moczyły (10) Pargowo (10) Przeclaw (6) Przylep (3) Rosówko (1) Siadło Górne (14) Siadło Dolne (2) Smolęcín (15) Stobno (7) Ustowo (19) Warzymice (4)

Zasady ochrony archeologicznej:

Strefa "W.I."

Obowiązujące rygory w strefie "W.I.":

- Zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracji, karczunku i nasadzenia drzew itd.).
- Zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji.
- W przypadku podjęcia jakiegokolwiek działania na terenie objętym granicami strefy, a wynikającej ze sposobu użytkowania terenu obowiązuje występowanie o szczegółowe wytyczne do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

WYKAZ STANOWISK STREFY „W.I.”

1	Kamieniec	stan. 1 (AZP: 33-04/19)
2	Pargowo	stan. (AZP: 33-04/13)
3	Siadło Dolne	stan. 1, 1a (AZP: 32-05/4, 4a)

Strefa "W.II." częściowej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, dopuszczającej inwestowanie pod określonymi warunkami. Strefa "W.II." obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby ochrony zabytków.

Obowiązujące rygory w strefie "W.II.":

- Zachowanie stanowiska ujętego w ewidencji służby ochrony zabytków.
- Uzgadnianie i opiniowanie wszelkich poczynań inżynierskich, budowlanych i innych przez służbę ochrony zabytków. Obowiązuje każdorazowo występowanie o szczegółowe wytyczne konserwatorskie i opinie przed podjęciem decyzji o jakiegokolwiek działalności.
- W przypadku podjęcia decyzji o realizacji inwestycji na terenie objętym granicami strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych obowiązuje przeprowadzenie badań ratunkowych na koszt Inwestora, wyprzedzających proces przygotowania inwestycji.. Badania archeologiczne mają charakter sezonowy, w okresie od maja do końca września.
- Rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji uzależnia się od uzyskania stosownego zezwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

WYKAZ STANOWISK STREFY „W.II.”

1	Barnisław	stan. 1 (AZP: 31-04/77)
2	Barnisław	stan. 2 (AZP: 31-04/91)
3	Barnisław	stan. 3 (AZP: 31-04/90)
4	Barnisław	stan. 4 (AZP: 31-04/80)
5	Barnisław	stan. 6 (AZP: 31-04/92)
6	Barnisław	stan. 7 (AZP: 31-04/93)
7	Barnisław	stan. 14 (AZP: 31-04/84)
8	Barnisław	stan. 15 (AZP: 31-04/85)
9	Barnisław	stan. 16 (AZP: 31-04/86)
10	Barnisław	stan. 24 (AZP: 32-04/3)
11	Barnisław	stan. 29 (AZP: 32-04/8)
12	Będargowo	stan. 1 (AZP: 31-04/50)
13	Będargowo	stan. 15 (AZP: 31-04/17)
14	Będargowo	stan. 37 (AZP: 31-04/20)
15	Karwowo	stan. 1 (AZP: 31-04/68)
16	Karwowo	stan. 4 (AZP: 31-04/67)
17	Karwowo	stan. 8 (AZP; 31-04/58)
18	Koľbaskowo	stan. 9 (AZP; 32-04/18)
19	Koľbaskowo	stan. 10 (AZP; 32-04/19)
20	Koľbaskowo	stan. 11 (AZP: 32-04/20)
21	Pargowo	stan. 8 (AZP: 33-04/11)
22	Pargowo	stan. 1 (AZP; 33-04/12)
23	Siadło G6rne	stan. 14 (AZP: 32-05/16)
24	Stobno	stan. 1 (AZP: 30-04/51)
25	Stobno,	stan. 3 (AZP: 30-04/49)
26	Stobno,	stan. 4 (AZP: 30-04/52)
27	Stobno,	stan. 7 (A2P: 30-04/40)

28	Stobno	stan. 8 (AZP: 30-04/41)
29	Stobno	stan. 11 (AZP: 30-04/42)
30	Ustowo	stan. 2 (AZP: 31-05/38)
31	Warzymice	stan. 4 (AZP: 31-04/70)
32	Warzymice	stan. 7 (AZP: 31-05/62)
33	Warzymice	stan. 8 (AZP: 31-05/53)
34	Mierzyn	stan. 4 (AZP: 30-04/54)
35	Mierzyn	stan. 7 (AZP: 30-04/56)
36	Mierzyn	stan. 36 (AZP: 30-05/84)
37	Kamieniec	stan. 16 (AZP: 32-04/63)
38	Kamieniec	stan. 17 (AZP: 32-04/64)
39	Kamieniec	stan. 18 (AZP: 32-04/65)
40	Kolbaskowo	stan. 22 (AZP: 32-04/66)

Strefa "W.III." ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, polegającej na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych. Strefa "W.III." obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby konserwatorskiej.

Obowiązujące rygory w strefie "W.III.":

- Uzgadnianie i opiniowanie wszelkich poczynań inżynierskich, budowlanych i innych podejmowanych w obrębie granic strefy ochrony stanowiska archeologicznego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

- W przypadku podjęcia decyzji o realizacji inwestycji obowiązuje przeprowadzenie badań ratunkowych na koszt Inwestora.

- Rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji uzależnia się od uzyskania stosownego zezwolenia od służby ochrony zabytków. Badania archeologiczne mają charakter sezonowy, w okresie od maja do października.

WYKAZ STANOWISK STREFY „W.III.”

1	Bamisław	stan. 5 (AZP: 31-04/94)
2	Bamisław	stan. 8 (AZP: 31-04/81)
3	Bamisław	stan. 9 (AZP: 31-04/96)
4	Bamisław	stan. 11 (AZP: 31-04/95)
5	Bamisław	stan. 12 (AZP: 31-04/78)
6	Bamisław	stan. 13 (AZP: 31-04/79)
7	Bamisław	stan. 17 (AZP: 31-04/83)
8	Bamisław	stan. 18 (AZP: 31-04/87)
9	Bamisław	stan. 19 (AZP: 31-04/82)
10	Bamisław	stan. 20 (AZP: 31-04/88)
11	Bamisław	stan. 21 (AZP: 31-04/89)
12	Bamisław	stan. 23 (AZP: 32-04/2)
13	Bamisław	stan. 25 (AZP: 32-04/4)

14	Bamislaw	stan. 26 (AZP: 32-04/5)
15	Bamislaw	stan. 27 (AZP: 32-04/6)
16	Bamislaw	stan. 28 (AZP: 32-04/7)
17	Bamislaw	stan. 30 (AZP: 32-04/9)
18	Bamislaw	stan. 31 (AZP: 32-04/10)
19	Będargowo	stan. 2(AZP: 31-04/109)
20	Będargowo	stan. 3 (AZP: 31-04/23)
21	Będargowo	stan. 5 (AZP: 31-04/52)
22	Będargowo	stan. 6(AZP: 31-04/18)
23	Będargowo	stan. 7(AZP: 31-04/9)
24	Będargowo	stan. 8(AZP: 31-04/10)
25	Będargowo	stan. 9(AZP: 31-04/16)
26	Będargowo	stan. 10(AZP: 31-04/49)
27	Będargowo	stan. 11(AZP: 31-04/46)
28	Będargowo	stan. 12(AZP: 31-04/33)
29	Będargowo	stan. 14(AZP: 31-04/47)
30	Będargowo	stan. 16(AZP: 31-04/37)
31	Będargowo	stan. 17(AZP: 31-04/38)
32	Będargowo	stan. 18(AZP: 31-04/34)
33	Będargowo	stan. 19(AZP: 31-04/11)
34	Będargowo	stan. 20(AZP: 31-04/51)
35	Będargowo	stan. 21(AZP: 31-04/45)
36	Będargowo	stan. 24(AZP: 31-04/41)
37	Będargowo	stan. 27(AZP: 31-04/29)
38	Będargowo	stan. 28(AZP: 31-04/30)
39	Będargowo	stan. 29(AZP: 31-04/35)
40	Będargowo	stan. 30(AZP: 31-04/13)
41	Będargowo	stan. 31(AZP: 31-04/12)
42	Będargowo	stan. 32(AZP: 31-04/24)
43	Będargowo	stan. 33(AZP: 31-04/25)
44	Będargowo	stan. 34(AZP: 31-04/27)
45	Będargowo	stan. 35(AZP: 31-04/26)
46	Będargowo	stan. 36(AZP: 31-04/32)
47	Będargowo	stan. 38(AZP: 31-04/19)
48	Będargowo	stan. 39(AZP: 31-04/15)
49	Będargowo	stan. 40(AZP: 31-04/14)
50	Będargowo	stan. 41(AZP: 31-04/48)
51	Będargowo	stan. 42(AZP: 31-04/28)

52	Będargowo	stan. 43(AZP: 31-04/31)
53	Będargowo	stan. 44(AZP: 31-04/39)
54	Bobolin	stan. 1(AZP: 31-04/1)
55	Bobolin	stan. 2(AZP: 31-04/2)
56	Bobolin	stan. 3(AZP: 31-04/3)
57	Bobolin	stan. 4(AZP: 31-04/4)
58	Bobolin	stan. 5(AZP: 31-04/5)
59	Bobolin	stan. 6(AZP: 31-04/6)
60	Bobolin	stan. 7(AZP: 31-04/7)
61	Bobolin	stan. 8(AZP: 31-04/8)
62	Bobolin	stan. 9(AZP: 30-04/23)
63	Bobolin	stan. 10(AZP: 30-04/24)
64	Kamieniec	stan. 1(AZP: 32-04/48)
65	Kamieniec	stan. 2 (AZP: 32-04/50)
66	Kamieniec	stan. 3 (AZP: 32-04/51)
67	Kamieniec	stan. 4 (AZP: 32-04/52)
68	Kamieniec	stan. 6 (AZP: 32-04/54)
69	Kamieniec	stan. 2 (AZP: 33-04/1)
70	Kamieniec	stan. 3(AZP: 33-04/2)
71	Kamieniec	stan. 4 (AZP: 33-04/3)
72	Kamieniec	stan. 5 (AZP: 33-04/4)
73	Kamieniec	stan. 9 (AZP: 33-04/18)
74	Karwowo	stan. 2 (AZP: 31-04/54)
75	Karwowo	stan. 3 (AZP: 31-04/64)
76	Karwowo	stan. 5 (AZP: 31-04/66)
77	Karwowo	stan. 6 (AZP: 31-04/65)
78	Karwowo	stan. 7 (AZP: 31-04/63)
79	Karwowo	stan. 9 (AZP: 31-04/56)
80	Karwowo	stan. 10 (AZP: 31-04/59)
81	Karwowo	stan. 11(AZP: 31-04/60)
82	Karwowo	stan. 12 (AZP: 31-04/62)
83	Karwowo	stan. 13 (AZP: 31-04/57)
84	Karwowo	stan. 14 (AZP: 31-04/61)
85	Karwowo	stan. 15 (AZP: 31-04/55)
86	Koľbaskowo	stan. 1 (AZP: 32-04/21)
87	Koľbaskowo	stan. 3 (AZP: 32-04/24)
88	Koľbaskowo	stan. 4 (AZP: 32-04/25)
89	Koľbaskowo	stan. 5 (AZP: 32-04/22)

90	Koľbaskowo	stan. 6 (AZP: 32-04/26)
91	Koľbaskowo	stan. 7 (AZP: 32-04/27)
92	Koľbaskowo	stan. 8 (AZP: 32-04/28)
93	Koľbaskowo	stan. 9 (AZP: 32-04/29)
94	Koľbaskowo	stan. 12 (AZP: 32-04/30)
95	Koľbaskowo	stan. 13 (AZP: 32-04/31)
96	Koľbaskowo	stan. 14 (AZP: 32-04/32)
97	Koľbaskowo	stan. 15 (AZP: 32-04/33)
98	Koľbaskowo	stan. 16 (AZP: 32-04/34)
99	Koľbaskowo	stan. 17 (AZP: 32-04/35)
100	Koľbaskowo	stan. 18 (AZP: 32-04/36)
101	Koľbaskowo	stan. 20 (AZP: 32-04/39)
102	Kurowo	stan. 1 (AZP: 31-05/1)
103	Kurowo	stan. 3 (AZP: 31-05/3)
104	Kurowo	stan. 4 (AZP: 31-05/4)
105	Kurowo	stan. 5 (AZP: 31-05/5)
106	Kurowo	stan. 6 (AZP: 31-05/6)
107	Kurowo	stan. 7 (AZP: 31-05/7)
108	Kurowo	stan. 8 (AZP: 31-05/8)
109	Kurowo	stan. 9 (AZP: 31-05/9)
110	Moczyły	stan. 1 (AZP: 32-04/42)
111	Moczyły	stan. 2 (AZP: 32-04/43)
112	Moczyły	stan. 3 (AZP: 32-04/44)
113	Moczyły	stan. 4 (AZP: 32-05/19)
114	Moczyły	stan. 5 (AZP: 32-05/20)
115	Moczyły	stan. 6 (AZP: 32-05/21)
116	Moczyły	stan. 7 (AZP: 32-05/37)
117	Moczyły	stan. 7 (AZP: 32-04/45)
118	Moczyły	stan. 8 (AZP: 32-04/46)
119	Moczyły	stan. 9 (AZP: 32-04/47)
120	Pargowo	stan. 2 (AZP: 33-04/5)
121	Pargowo	stan. 3 (AZP: 33-04/6)
122	Pargowo	stan. 4 (AZP: 33-04/7)
123	Pargowo	stan. 5 (AZP: 33-04/8)
124	Pargowo	stan. 6 (AZP: 33-04/9)
125	Pargowo	stan. 7 (AZP: 33-04/10)
126	Pargowo	stan. 9 (AZP: 33-04/14)
127	Pargowo	stan. 6 (AZP: 33-04/15)

128	Pargowo	stan. 7 (AZP: 33-04/16)
129	Pargowo	stan. 8 (AZP: 33-04/17)
130	Przeclaw	stan. 1 (AZP: 31-05/15)
131	Przeclaw	stan. 2 (AZP: 31-05/16)
132	Przeclaw	stan. 3 (AZP: 31-05/17)
133	Przeclaw	stan. 4 (AZP: 31-04/76)
134	Przeclaw	stan. 5 (AZP: 31-04/75)
135	Przeclaw	stan. 7 (AZP: 31-05/19)
136	Przylep	stan. 1 (AZP: 30-04/46)
137	Przylep	stan. 2 (AZP: 30-04/47)
138	Przylep	stan. 3 (AZP: 30-04/48)
139	Rosówko	stan. 1 (AZP: 32-04/55)
140	Siadło Dolne	stan. 4 (AZP: 32-05/3)
141	Siadło Dolne	stan. 6 (AZP: 32-05/25)
142	Siadło Górne	stan. 1 (AZP: 32-05/17)
143	Siadło Górne	stan. 2 (AZP: 32-05/18)
144	Siadło Górne	stan. 4 (AZP: 32-05/6)
145	Siadło Górne	stan. 5 (AZP: 32-05/7)
146	Siadło Górne	stan. 6 (AZP: 32-05/8)
147	Siadło Górne	stan. 7 (AZP: 32-05/9)
148	Siadło Górne	stan. 8 (AZP: 32-05/10)
149	Siadło Górne	stan. 9 (AZP: 32-05/11)
150	Siadło Górne	stan. 10 (AZP: 32-05/12)
151	Siadło Górne	stan. 11 (AZP: 32-05/13)
152	Siadło Górne	stan. 12 (AZP: 32-05/14)
153	Siadło Górne	stan. 13 (AZP: 32-05/15)
154	Siadło Górne	stan. 16 (AZP: 32-04/40)
155	Siadło Górne	stan. 17 (AZP: 32-04/41)
156	Smolećcin	stan. 1 (AZP: 31-04/108)
157	Smolećcin	stan. 5 (AZP: 31-04/98)
158	Smolećcin	stan. 6 (AZP: 32-04/11)
159	Smolećcin	stan. 7 (AZP: 31-04/100)
160	Smolećcin	stan. 9 (AZP: 31-04/106)
161	Smolećcin	stan. 13 (AZP: 32-04/107)
162	Smolećcin	stan. 14 (AZP: 31-04/103)
163	Smolećcin	stan. 15 (AZP: 31-04/102)
164	Smolećcin	stan. 16 (AZP: 31-04/105)
165	Smolećcin	stan. 17 (AZP: 32-04/12)

166	Smolećcin	stan. 18 (AZP: 32-04/14)
167	Smolećcin	stan. 19 (AZP: 32-04/15)
168	Smolećcin	stan. 20 (AZP: 32-04/16)
169	Smolećcin	stan. 21 (AZP: 32-04/17)
170	Smolećcin	stan. 20 (AZP: 32-04/13)
171	Stobno	stan. 2 (AZP: 30-04/38)
172	Stobno	stan. 5 (AZP: 30-04/53)
173	Stobno	stan. 6 (AZP: 30-04/37)
174	Stobno	stan. 9 (AZP: 30-04/43)
175	Stobno	stan. 10 (AZP: 30-04/45)
176	Stobno	stan. 12 (AZP: 30-04/44)
177	Stobno	stan. 13 (AZP: 30-04/45)
178	Ustowo	stan. 3 (AZP: 31-05/39)
179	Ustowo	stan. 4 (AZP: 31-05/40)
180	Ustowo	stan. 5 (AZP: 31-05/41)
181	Ustowo	stan. 6 (AZP: 31-05/42)
182	Ustowo	stan. 8 (AZP: 31-05/44)
183	Ustowo	stan. 10 (AZP: 31-05/46)
184	Ustowo	stan. 13 (AZP: 31-05/49)
185	Ustowo	stan. 14 (AZP: 31-05/50)
186	Ustowo	stan. 15 (AZP: 31-05/51)
187	Ustowo	stan. 16 (AZP: 31-05/52)
188	Ustowo	stan. 17 (AZP: 31-05/53)
189	Ustowo	stan. 18 (AZP: 31-05/54)
190	Ustowo	stan. 19 (AZP: 31-05/55)
191	Ustowo	stan. 20 (AZP: 31-05/56)
192	Ustowo	stan. 21 (AZP: 31-05/57)
193	Ustowo	stan. 22 (AZP: 31-05/58)
194	Ustowo	stan. 23 (AZP: 31-05/59)
195	Ustowo	stan. 24 (AZP: 31-05/60)
196	Ustowo	stan. 25 (AZP: 31-05/61)
197	Warzymice	stan. 1 (AZP: 31-04/53)
198	Warzymice	stan. 2 (AZP: 31-04/71)
199	Warzymice	stan. 3 (AZP: 31-04/73)
200	Warzymice	stan. 5 (AZP: 31-04/72)
201	Doluje	stan. 32 (AZP: 30-04/39)

7. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych oraz zasobów wód podziemnych.

7.1. Złóża kruszywa naturalnego.

W gminie jest tylko jedno udokumentowane złożo kopaliny pospolitej figurujące w „Bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31. 12. 2003”. Jest to złożo kruszywa naturalnego Karwowo.

Złożo kruszywa naturalnego Karwowo

Użytkownikiem złoża jest Firma Usługowo Handlowa „Jantra” Sp. z o.o. z siedzibą w Przecławiu 78. Przedsiębiorca uzyskał koncesję wydaną przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki decyzją nr SR-G2/7412/24/2004 z dnia 22.07.2004 z datą ważności do dnia 31.12.2015 roku. Ze złoża o całkowitej powierzchni 9,26 ha, wydzielono część „Jantra” (7,42 ha), dla której wyznaczono teren górniczy Karwowo część Jantra I (8,40 ha) i obszar górniczy Karwowo część Jantra (7,42 ha).

Wielkość geologicznych zasobów bilansowych kopaliny głównej kruszywa naturalnego wynosi 1 835,8 tys. ton (Mg), a zasobów przemysłowych 1 473 tys. ton (Mg). Wielkość zasobów bilansowych i przemysłowych kopaliny towarzyszącej (glin i ilów), wynosi 40 tys. ton (Mg) według stanu na dzień 31.12.2003. Udokumentowaną kopalina główną jest kruszywo naturalne piaszczysto-żwirowe o średnim punkcie piaskowym 68 %.

Wydobycie kopaliny ze złoża prowadzone było od lat 50 XX wieku, przez różnych użytkowników. Według „Bilansu zasobów kopalin...” przeciętna wielkość rocznego wydobycia kopaliny za ostatnich pięć lat wynosi 5 tys. ton (Mg). Wydobycie było nadzorowane przez Okręgowy urząd Górniczy w Poznaniu. Obecnie eksploatacja została wstrzymana (Fot. 2).

Dla terenów poeksploatacyjnych ustalono wodno-rekreacyjny kierunek rekultywacji. Brak jest „Raportu o oddziaływaniu kopalni kruszywa na środowisko...” spełniającego wymagania obowiązujących przepisów ustawy – Ochrona Środowiska.

7.2. Zasoby wód podziemnych - geomorfologia, warunki hydrogeologiczne.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę na obszarze gminy Kołbaskowo jest międzyglinowy poziom wodonośny, zbudowany głównie z piaszczystych osadów czwartorzędu. Strop poziomu użytkowego położony jest na głębokości od 15 do 50 m, a w rejonie Bobolina i Warnika na około 70 - 80 m. Poziom ten tworzą dwie warstwy wodonośne o miąższości od kilku do ponad 20 m (Będargowo). Jest on przykryty grubą warstwą glin, chroniącą jego wody przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Poziom użytkowy zasilany jest poprzez infiltrację wód z warstw wyżej położonych i dopływ boczny wód z obszaru Niemiec.

W dolinie rzeki Odry, poniżej wysoczyzny morenowej występuje także przypowierzchniowy poziom wodonośny, który nie jest ujmowany na terenie gminy.

Na omawianym obszarze przepływ wód podziemnych następuje z północnego zachodu na południowy wschód, do Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego.

Wodonośność poziomu użytkowego, wyrażona potencjalną wydajnością studni zmienia się w przedziale od 10 do 50 m³/h, a w rejonie Warnika, Barnisława i Siadła Dolnego wzrasta do ponad 70 m³/h.

Wody podziemne ujmowane są w 23 ujęciach, w tym 9 z nich to ujęcia komunalne, administrowane przez Przedsiębiorstwo Budowlane „CALBUD” w Szczecinie.

Na terenie gminy żadne ujęcie nie ma wyznaczonej strefy ochronnej. Strefy takie, zapewniające trwałe utrzymanie odpowiedniej jakości wody, powinny zostać ustanowione przede wszystkim dla ujęć komunalnych, zwłaszcza zlokalizowanych w obszarach występowania potencjalnych ognisk zanieczyszczeń (wysypiska, zrzuty ścieków, stacje benzynowe, drogi o dużym natężeniu ruchu). Dotyczy to głównie ujęć w Kołbaskowie, a także w Stobnie, Ustowie i Ostoi).

Rezerwy zasobów dyspozycyjnych w tej części zlewni Dolnej Odry, określone w „Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych dla obszaru lewobrzeżnej zlewni Dolna Odra”, zostały wg stanu na dzień 31.12.2005 już rozdysponowane. Aktualnie trwają postępowania wodnoprawne w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z ujęć zlokalizowanych w miejscowościach Kołbaskowo, Siadło Górne, Warnik, Ustowo, Kamieniec, Warzymice, Stobno, mające na celu weryfikację dotychczasowej dopuszczalnej wielkości poboru wód na tych ujęciach. W rezultacie tego postępowania zwiększy się rezerwa zasobów dyspozycyjnych.

Na obszarze gminy Kołbaskowo występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych *Dolina Kopalna Szczecina* (nr 122). Jego całkowita powierzchnia, sięgająca poza granice gminy wynosi 151,0 km². Zbiornik wyznaczono stosując następujące kryteria: wydajność studni powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10000 m³/d, przewodność powyżej 10 m²/h oraz dobra jakość wód, nadających się do picia bez uzdatniania lub wymagające tylko prostego uzdatniania. Zasoby odnawialne tego zbiornika są równe zasobom dyspozycyjnym i wynoszą 37,4 tys. m³/d. Tworzą go dwa poziomy wodonośne, międzyglinowy górny i dolny, zbudowane z piasków czwartorzędu. Strop warstw wodonośnych zalega na głębokości od 30 do 50 m ppm, a spąg na głębokości od 45 do 75 m p.p.m. Ewentualne lokalizowanie inwestycji w tym rejonie stwarza konieczność wcześniejszego określenia ich wpływu na warunki wodne, zgodnie procedurami określonymi w przepisach dotyczących ochrony wód. Dotyczy to przede wszystkim składowania śmieci i odpadów bytowo-gospodarczych bezpośrednio na gruncie bez utwardzonego i uszczelnionego podłoża, zrzutów ścieków do gruntu czy budowania dużych obiektów przemysłowych.

Wody podziemne eksploatowane na ujęciach komunalnych są dobrej jakości i wymagają jedynie prostego uzdatniania w celu redukcji ponadnormatywnych zawartości manganu i żelaza.

Zła jakość wód podziemnych obserwowana jest natomiast na Międzyodrze, gdzie dopuszczalna norma dla wód pitnych została wielokrotnie przekroczona w odniesieniu do zawartości żelaza (60 mg/dm³), manganu (2-3 mg/dm³), utlenialności (80 mgO₂/dm³), amoniaku (23,5 mgN/dm³), barwy (120 mgPt/dm³) i mętności (250). Występowanie tak dużych stężeń jest wynikiem zmian warunków hydrochemicznych zachodzących w osadach zawierających duże ilości substancji organicznej (torfy, namuły). Zła jakość wód na Międzyodrze stała się przyczyną dyskwalifikacji Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (nr 124) – *Dolina rzeki Odry* (decyzja KDH, nr DG kdH/BJ/489-6174/98).

Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią punktowe ogniska zanieczyszczeń jak wysypiska śmieci, stacje i bazy paliw płynnych oraz zrzuty ścieków. Ścieki komunalne ze wsi Stobno, Ostoja, Barnisław i Kołbaskowo, w których funkcjonowały oczyszczalnie, są obecnie odprowadzane do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej o wydajności 2400 m³/dobę w Przeclawiu, a po oczyszczeniu zrucane są do rowu melioracyjnego łączącego się z rzeką Bukową.

Negatywny wpływ na wody podziemne może mieć również niewłaściwie prowadzona działalność rolnicza, przejawiająca się nadmiernym nawożeniem pól, stosowaniem środków ochrony roślin i nieurządzonymi wylewiskami gnojowicy.

Jednakże, użytkowy poziom wodonośny na terenie gminy jest przykryty warstwą słabo przepuszczalnych glin o miąższości przekraczającej zwykle 15 m, co daje podstawę do stwierdzenia, że jest on dobrze chroniony przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi, mogącymi migrować z powierzchni terenu.

Wody podziemne mogą zostać także skażone przypadkowo lub świadomie, czemu sprzyja nie zawsze właściwe zabezpieczenie nieczynnych już ujęć, jak na przykład w Stobnie Małym, Rajkowie, Będargowie, Warzymicach, Barnisławiu, Przeclawiu, Kurowie i Kołbaskowie. Dlatego też, działania gminy mające na celu ochronę wód podziemnych powinny uwzględniać tego typu obiekty.

8. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

Zależnie od genezy zagrożeń środowiska problematykę tę ujęto w 2 aspektach: zagrożenia naturalne, jako zagrożenia życia człowieka zjawiskami naturalnymi (zwykle o efektach katastrofalnych) oraz zagrożenia antropogeniczne, jako zagrożenia naturalnych zasobów przyrody i krajobrazu w wyniku działalności człowieka, prowadzące do degradacji lub dewastacji środowiska.

- masowe ruchy ziemne

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych mchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacialnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska goeodynamiczne, przede wszystkim spęływania osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zbcocy.

- erozja gleb

Erozja gleb jest zjawiskiem i procesem niszczącym potencjalną i efektywną żyzność gleby. Na obszarze gm. Kołbaskowo znajdują się niewielkie, rozproszone poacie gleb zagrożonych

erozją. Są to gleby 3 – go kompleksu przydatności rolniczej (kompleks erozyjny), położone w silniej ukształtowanym terenie tj. w strefie krawędziowej doliny Odry (Moczyły, Siadło Dolne, Kurów) oraz na Wale Stobniańskim w okolicy Bobolina i Warnika. Przyczyną występowania tej formy erozji gleb jest spływ wody niezretencjonowanej wewnątrz gleby, po powierzchni terenu. Proces ten ma miejsce głównie podczas obfitych deszczów oraz w czasie roztopów, gdy wsiąkanie wody jest utrudnione na skutek zamarznięcia gleby.

9. Stan systemów infrastruktury technicznej i komunikacji.

9.1. Zaopatrzenie w wodę.

Gmina Kołbaskowo należy do gmin o dobrze rozbudowanym systemie zaopatrzenia w wodę w oparciu o istniejące wodociągi grupowe wiejskie i zakładowe. Na ogólną liczbę 22 wsi z wodociągów korzysta 21 wsi. Indywidualne zaopatrzenie w wodę występuje we wsi Kamionka.

Wody podziemne ujmowane są w 23 ujęciach, w tym 9 z nich to ujęcia komunalne, administrowane przez Przedsiębiorstwo Budowlane „CALBUD” w Szczecinie.

Zestawienie czynnych ujęć komunalnych wraz z charakterystyką podstawowych parametrów zawiera poniższa tabela.

Lokalizacja ujęcia	Miejscowości zaopatrywane w wodę	Zasoby eksploatacyjne		Rok zatwierdzenia	Strefy ochronne	Użytkownik
		Zatwierdzone (m ³ /h)	depresja			
<u>Stobno</u>	Stobno, Stobno Małe	46,0	1,4	2000	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Ostoja</u>	Ostoja, Przylep, Rajkowo	58,0	3,1	1966	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Bobolin</u>	Bobolin	34,0	14,8	1971	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Warnik</u>	Warnik, Barnisław, Smolećcin, Karwowo	39,0	6,7	2001	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Warzymice</u>	Warzymice, Będargowo	58,0	3,0	1994	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Ustowo</u>	Ustowo, Kurów	60	3,0	1979	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Siadło Górne</u>	Siadło Górne, Siadło Dolne	22,0 – st. 1 34,0 – st. 2	2,4 2,5	1970 1977	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Kołbaskowo</u>	Kołbaskowo, Rosówko	88,0	6,7	1973	brak	Przed. Bud. „Calbud”
<u>Kamieniec</u>	Kamieniec, Moczyły, Pargowo	68,0 – st. 2 51,0 – st. 1	4,7 3,4	-	brak	Przed. Bud. „Calbud”

*) Miejscowość **Przeclaw** zaopatrywana jest w wodę ze Szczecina.

Na terenie gminy żadne ujęcie nie ma wyznaczonej strefy ochronnej. Strefy takie, zapewniające trwałe utrzymanie odpowiedniej jakości wody, powinny zostać ustanowione przede wszystkim dla ujęć komunalnych, zwłaszcza zlokalizowanych w obszarach występowania potencjalnych ognisk zanieczyszczeń (wysypiska, zrzuty ścieków, stacje benzynowe, drogi o dużym natężeniu ruchu). Dotyczy to głównie ujęć w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadle Górnym, Stobnie, Ustowie, Warniku i Warzymicach.

Wody podziemne eksploatowane na obszarze gminy występują w zasadzie w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego. Wyjątek stanowi rejon Kamieńca i Kołbaskowa, gdzie obserwuje się kontakt poziomy czwartorzędowego z trzeciorzędowym. Ujęcia wody na terenie gminy są głębinowe ze studniami wierconymi powyżej 35 m głębokości, a otwory studni posiadają kilkunastometrową warstwę izolacyjną z gliny.

Na terenie gminy zlokalizowane jest tymczasowe ujęcie wody dla miasta Szczecina stanowiące ujęcie brzegowe w dolinie Odry na Kanale Kurowskim (Rozporządzenie Nr 15/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dn. 30 listopada 2005 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 98, poz. 1974) pomiędzy wsią Kurów i Ustowo.

Z uwagi na to, iż ujęcie jest ujęciem zastępczym współpracującym ze stacją uzdatniania wody Pomorzany wydajność jego obecnie jest związana z wydajnością stacji.

9.2. Odprowadzenie ścieków.

Na obszarze gminy Kołbaskowo eksploatowana jest jedna komunalna mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w północno-wschodniej części wsi Przeclaw. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rowu melioracyjnego, który w rejonie Kurowa ma ujście do Kanału Kurowskiego.

Wody opadowe z dróg i osiedli mieszkaniowych odprowadzane są kanalizacją deszczową do rowów melioracyjnych.

Lokalne urządzenia kanalizacyjne zlokalizowane są w następujących wsiach: Ostoja, Przylep, Stobno, Rajkowo, Warnik, Kamieniec, Barnisław. Stan techniczny urządzeń jest zły.

Ścieki ze zbiorników bezodpływowych wywożone są do punktu zlewnego na oczyszczalni w Przeclawiu lub w sposób niekontrolowany do lasu lub rowu.

Obecnie realizowany jest grupowy system kanalizacji dla całej gminy.

9.3. Gospodarka odpadami.

W Smolęcinie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Ogólna powierzchnia składowiska wynosi 6,79 ha (w tym robocza 3,57 ha), pojemność wynosi 342 tys. m³. Składowisko posiada drenaż odcieków, urządzenia odgazowania składowiska i monitoring, podłoże uszczelnione jest folią „Plastpapa” i geomembraną. Przy składowisku działa sortownia. Składowisko jest w znacznym stopniu wypełnione.

W kilku miejscach gminy znajdują się lokalne dzikie wysypiska odpadów bytowych: m. in. przy drodze Stobno – Mierzyn, w północnej części wsi Będargowo, na skraju lasu w północnej części Kołbaskowa, w zachodniej części Pargowa, na skarpie w Ustowie oraz przy drodze Ustowo – Kurów. Wysypiska te należy bezwzględnie zlikwidować a teren uporządkować.

W gminie należy upowszechnić selektywną zbiórkę „u źródła” polegającą na segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania, oraz rozstawienie na obszarach zabudowanych specjalnych pojemników na opakowania plastikowe, makulaturę i szkło. Odpady płynne należy wywozić na punkt zlewny oczyszczalni ścieków.

9.4. Regulacja stosunków wodnych.

Pod względem fizjograficznym obszar gminy dzieli się na cztery części o zróżnicowanym charakterze:

- najwyższej położona część zachodnia z lokalnymi wzniesieniami (najwyższe to Mała Góra obok wsi Warnik – 88 m n.p.m.) oraz bagnistymi obniżeniami,
- ciągnący się od Stobna do Siadła Górnego pas wzniesień tzw. Wał Bezleśny,
- część wschodnia ciągnąca się od Ustowa do Mierzyna – niżej położna i bardziej płaska,
- taras dolny doliny Odry ciągnący się wzdłuż Odry i Kanału Kurowskiego na wschód od wsi Ustowo, Kurów – Siadło Dolne.

Cały obszar pozbawiony jest jezior i większych cieków wodnych. Charakteryzuje go deficyt wodny występujący przez większą część roku. Nieprzepuszczalne grunty w powiązaniu z dużym zróżnicowaniem wysokości powodują – mimo deficytu wodnego – powstawanie lokalnych oczek wodnych i bagienek powiększających się w okresach deszczowych.

Na dolnym terenie Odry oraz na wyspie pomiędzy Odrą a Kanałem Kurowskim występują okresowo zalewane tereny polderowe, oddzielone niekiedy od rzeki i odwadniane mechanicznie.

Główną rzeką w granicach opracowania jest Odra. Jej dolny odcinek wraz z ujściem do Bałtyku stanowi pod względem hydrologicznym skomplikowany układ, na który mają wpływ: hydrografia tego obszaru (liczne kanały odnogi i przepływowe zbiorniki wodne), zmienne poziomy stanów morza i kierunki wiania wiatrów.

W gminie Kołbaskowo zmeliorowane są następujące powierzchnie gruntów ornych i upraw zielonych:

- drenowanie gruntów ornych 4255 ha,
- odwodnienie użytków zielonych 251 ha.

Większość systemów melioracyjnych realizowana była w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, obecnie w złym stanie technicznym. W stosunku najlepszym stanie jest duży obiekt Przeclaw-Ustowo oraz realizowane ostatnio obiekty: Barnisław-Kołbaskowo (łącznie 162 ha) i Ustowo (35 ha użytków zielonych).

9.5. Ochrona przeciwpowodziowa.

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m .n. p. m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanalem Kurowskim na wysokość 0,3 – 0,4 m n. p. m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

Większość dolnego tarasu rzeki Odry położona na rzędnych 0,2 m n.p.m. do 0,6 m n.p.m., podlega okresowym zalewom lub też chroniona jest przed powodzią poprzez wały i pompownie melioracyjne. Maksymalne poziomy wody w Odrze (wg wskazań wodowskazu "Podjuchy") wynoszą dla prawdopodobieństwa pojawienia się określonego procentowo:

1%	-	1,27 m n.p.m.
2%	-	1,19 m n.p.m.
10%	-	1,00 m n.p.m.
20%	-	0,90 m n.p.m.
50%	-	0,73 m n.p.m.

Wały przeciwpowodziowe posiadające rządne korony 0,7 m do 1,2 m n.p.m. nie chronią terenów polderowych przed powodzią. Brak ochrony przed powodzią dotyczy zwłaszcza obszaru na Wyspie pomiędzy Kanalem Kurowskim a Odrą (Kurowskie Łęgi), gdzie zniszczony jest zarówno system odwadniający rowów z nieczynną pompownią jak i ochraniające go wały przeciwpowodziowe. Zgodnie z "Przepisami technicznymi, którymi powinny odpowiadać obiekty inżynierskie i urządzenia techniczne gospodarki wodnej w zakresie budownictwa hydrotechnicznego", wały ochronne zaliczono do następujących klas:

kompleksy melioracyjne o powierzchni poniżej 1000 ha - IV klasa,
tereny ujęć wody i oczyszczalni ścieków - I klasa,
tereny mieszkalne:

- a) wsie - II klasa,
- b) miasta - I klasa,
- c) zakłady przemysłowe o kluczowym znaczeniu - I klasa.

Minimalne wzniesienie korony obwałowań nad poziom statyczny, dla poszczególnych klas wynosi:

I klasa	-	1,3 m,
II klasa	-	1,0 m,
III klasa	-	0,7 m,
IV klasa	-	0,5 m.

Obecnie w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Szczecinie trwają prace nad „Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego dla obszaru RZGW Szczecin”. Studium to określi granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodziowego, które zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne – powinny być uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

9.6. Elektroenergetyka.

Uwarunkowania ponadgminne

Przez teren gminy Kołbaskowo przechodzą linie napowietrzne NN [220 kV] i WN [110 kV] o znaczeniu wojewódzkim i ponadgminnym.

Są to :

- § linia 220 kV - Krajnik – Glinki;
- § linia 110 kV - Pomorzany – Glinki;
- § linia 110 kV - Pomorzany – Gumieńce;
- § linia 110 kV - Pomorzany – Morzyczyn;
- § linia 110 kV - Pomorzany – Żydowce.

Wzdłuż istniejącej linii elektroenergetycznej 220 kV należy nadal przestrzegać ograniczeń w użytkowaniu terenu o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach).

Dla terenów znajdujących się w granicach podanych wielkości obowiązują następujące ustalenia:

- zabrania się lokalizować budynki mieszkalne i inne (zwłaszcza szpitale, internaty, żłobki, przedszkola itp.), przeznaczone na pobyt ludzi przez czas dłuższy niż 8 godzin na dobę.
- dopuszcza się realizację obiektów związanych z działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną i rolną, w których pobyt ludzi nie przekracza 8 godzin, przy spełnieniu wszystkich aktualnie obowiązujących przepisów. W tych przypadkach konieczne jest uzgodnienie warunków lokalizacji projektowanych obiektów i zagospodarowania tego terenu z właścicielem przedmiotowej linii.

Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Kołbaskowo zasilana jest siecią SN ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV zlokalizowanych w Szczecinie – GPZ Gumieńce, EC Pomorzany, GPZ Białowieska.

Sieć SN, w przeważającej części napowietrzna, zbudowana jest z linii magistralnych oraz odgałęzień. Linie magistralne zasilane są ze źródeł położonych poza gminą, na terenie m. Szczecina. Linie mają powiązania umożliwiające rezerwowanie zasilania. Linie SN budowane w ostatnim okresie wykonywane są jako kablowe.

Trasy linii napowietrznych wytyczono dawno temu, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność zasilania. Najczęściej prowadzono je po najkrótszych trasach przecinając ukośnie pola, lasy, a czasem i wsie. W rezultacie linie napowietrzne często stanowią istotny element kolizyjny dla różnych rodzajów zagospodarowania i użytkowania terenu.

Na terenie gminy pracuje ponad 120 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Ze względu na to, że zdecydowana część sieci SN wykonana jest jako napowietrzna, zdecydowaną większość stanowią stacje słupowe i wieżowe.

9.7. Zaopatrzenie w gaz

Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Kołbaskowo zasilana jest na poziomie średniego ciśnienia z miasta Szczecina. Sieć gazowa gminy zasilana jest z gazociągu średniego ciśnienia łączącego stacje redukcyjne I stopnia zlokalizowane w Podjuchach i Warszawie. Sieć gminna zasilana jest w dwóch miejscach, w rejonie miejscowości Przylep – Ostoja oraz w rejonie Ustowa.

Gazyfikacją przewodową objęte są miejscowości: Kołbaskowo, Przeclaw, Stobno, Będargowo, Warzymice, Siadło Górne, Siadło Dolne, Smolecin.

Po zrealizowaniu spinki sieci od Szczecina do Stobna, gmina zasilana będzie dwustronnie z dwóch stacji redukcyjno – pomiarowych I stopnia. Pierścieniowo - promienisty układ sieci pozwoli (w przypadku awarii na jednym z zasileń) na dostawę gazu do każdego odcinka sieci. Co więcej, układ średnic pozwala uzyskać przesył na takim poziomie, że spadki ciśnienia gazu nie będą odczuwalne lub wystąpią tylko w nieznacznym stopniu.

Bezpieczeństwo zasilania w gaz podniesione jest dodatkowo przez istniejącą sieć średniego ciśnienia, wykonaną z rur stalowych. Sieć ta Dn 100 biegnie od Szczecina w kierunku Przeclawia, gdzie jest spięta z siecią PE de 180. Tak więc można to traktować jako trzeciostronne zasilanie. Jest to szczególnie istotne dla zapewnienia nieprzerwanej dostawy gazu dla ogrodnictwa. Uprawy szklarniowe wymagają szczególnych reżimów temperaturowych. Ewentualne przerwy w dostawie paliwa na cele grzewcze skutkować mogą znacznymi szkodami materialnymi. Stan techniczny sieci, wykonanej z rur PE pozwala na bezpieczne zwiększenie ciśnienia gazu.

9.8. Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gm. Kołbaskowo nie funkcjonuje sieć ciepłownicza, dominuje system lokalnych źródeł ciepła ogrzewających obiekty, w które są wbudowane lub obiekty sąsiadujące. Do ogrzewania stosuje się paliwa stałe i płynne oraz gazowe (w miejscowościach, do których doprowadzona jest sieć gazowa).

W Ustowie na terenie zespołu szklarni znajdują się cztery duże kotłownie na paliwo płynne i gazowe dla potrzeb technologicznych (o mocy powyżej 1 MW), żadna z nich nie zasilą budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej.

Zabudowa mieszkaniowa - w miejscowościach: Barnisław, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Przeclaw, Warnik, Warzymice w zabudowie wielorodzinnej wykorzystuje się lokalne kotłownie wbudowane lub wolnostojące o mocy do 1 MW, zasilane paliwem konwencjonalnym. Pozostała zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna na terenie gminy korzysta z ogrzewania indywidualnego – ogrzewanie etażowe lub piecowe.

9.9. Telekomunikacja

Teren gminy Kołbaskowo obsługiwany jest przez dwie centrale telefoniczne cyfrowe, zlokalizowane w Kołbaskowie i w Przecławiu. Obie centrale podłączone są liniami światłowodowymi do centrali Szczecin-Śródmieście i pracują łącznie z nią.

Centrala Kołbaskowo obsługuje południową część gminy, część północna obsługiwana jest przez centralę zlokalizowaną w Przecławiu.

Sieci telefoniczne na terenie gminy pracują jeszcze jako napowietrzne. Przeprowadzona została modernizacja i rozbudowa sieci telekomunikacyjnych, zostały zbudowane nowe linie kablowe, m.in. w oparciu o światłowody, ale nowa sieć jeszcze nie funkcjonuje.

Dynamicznie rozwija się system telefonii bezprzewodowej [komórkowej] różnych sieci, również zaspokajający potrzeby mieszkańców w zakresie usług telekomunikacyjnych. Na obszarze gminy pracują 3 stacje bazowe zlokalizowane w rejonie Kołbaskowa, Przecławia oraz w pobliżu autostrady.

9.10. Komunikacja.

9.10.1. Sieć drogowa.

- 1) Na terenie gminy zakłada się utrzymanie istniejącego systemu komunikacji drogowej, jego modernizację i budowę nowych odcinków obwodnicy Przecławia i Kołbaskowa oraz południowego fragmentu obejścia zachodniego miasta Szczecina.
- 2) **Zasady obsługi w zakresie komunikacji drogowej**
  - a) Droga krajowa klasy A – autostrada - istniejąca droga A6 łącząca przejście graniczne Pomellen – Kołbaskowo ze Szczecinem – Podjuchy. Jest to droga dwujezdniowa, o szerokości w liniach rozgraniczających, zgodnie z istniejącą działką drogową. Klasa tej drogi nie dopuszcza obsługi terenów przylegających bezpośrednio do jej przebiegu. Wyjątek stanowi tu działka nr 26/9, dla której uzyskano odstępstwo od warunków technicznych. Obsługa terenów przyległych do drogi nr A6 tylko z węzłów poprzez drogi wspomagające. Stosowanie niezależnych zjazdów z drogi A6 i węzłów jest zabronione. Po obu stronach drogi obowiązuje strefa ograniczonego użytkowania, w której nie należy lokalizować obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi.
  - b) Droga krajowa nr 13 (istniejąca) klasy głównej ruchu przyspieszonego – GP. Odległość między skrzyżowaniami (węzłami) poza obszarem zabudowy nie powinna być mniejsza niż 2000m oraz nie mniejsza niż 1000m na terenach zabudowanych. Dla tej klasy drogi, po jej obu stronach występuje strefa ograniczonego użytkowania, która w przypadku istniejącej zabudowy winna być odizolowana „ekranami akustycznymi”.
  - c) Drogi powiatowe. Podstawową sieć komunikacyjną w gminie stanowi system dróg powiatowych. Łączy on większość miejscowości w gminie Kołbaskowo, jednocześnie zapewniając połączenie komunikacyjne z miastem Szczecin

nr drogi	Nazwa drogi /ulicy/ - przebieg
0620Z	Dołuje – Przecław
0621Z	Gr. państwa – Bobolin
0622Z	Stobno – Mierzyn
0623Z	Szczecin – Warnik
0624Z	Będargowo – Kołbaskowo
0625Z	Szczecin – Warzymice
0626Z	Przylep – Szczecin
0627Z	Szczecin – Ustowo – Siadło Górne
0628Z	Kołbaskowo – Kamieniec
0629Z	Pargowo – Kamieniec - Rosówek

0630Z Warzymice – Smolećcin

0631Z Siadło Górne – Siadło Dolne

- d) Drogi gminne. Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Komunikacja zbiorowa

Wszystkie 22 miejscowości posiadają połączenia komunikacji publicznej ze Szczecinem. Łącznie na terenie gminy zlokalizowanych jest 25 przystanków. Ilość połączeń ze Szczecinem jest zróżnicowana i w zależności od usytuowania miejscowości waha się od 1-go (Przylep, Ostoja, Stobno) do 37 (Kołbaskowo).

Podobnie zróżnicowana jest ilość połączeń poszczególnych miejscowości z ośrodkiem gminnym i waha się od 1-go (Przylep, Ostoja, Stobno) do 33 (Przeclaw).

9.10.2. Układ kolejowy.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe. Są to linie:

Szczecin Gumieńce – Stobno - granica państwa (Grambow, Pasewalk); na odcinku Szczecin – Gumieńce - Stobno dwutorowa, na pozostałym odcinku jednotorowa.

Szczecin Gumieńce – Kołbaskowo - granica państwa (Tantow, Berlin); linia jednotorowa. Stacją graniczną jest stacja Szczecin - Gumieńce obsługująca ruch pasażerski towarowy.

a) Istniejąca sieć kolejowa i jej przebieg zostanie zmodernizowany

b) Istnieje możliwość wykonania bocznicy kolejowej do obsługi terenów usługowo-produkcyjnych w rejonie przejścia granicznego.

c) W planach PKP projektuje się zmianę przebiegu linii kolejowej od stacji Szczecin - Gumieńce do m. Warzymice i dalej do granicy państwa (w okolicach Kołbaskowa) poprzez obejście m. Rajkowo od zachodu oraz likwidację dotychczasowego odcinka tej linii na wschód od tej miejscowości.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. W zakresie ochrony środowiska.

1.1. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną.

Proponuje się w gminie Kołbaskowo rozszerzenie sieci obszarów chronionych o następujące obiekty przyrodnicze i formy ochrony:

1. Rezerваты przyrody
  - Kurowskie Błota – powiększenie istniejącego rezerwatu,
  - Kamienieckie Wąwozy,
  - Kamionka.
2. Powiększenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry o Wyspę Kurowskie Łęgi oraz powiększenie otuliny Parku o strefę krawędziową Doliny Odry.
3. Użytki ekologiczne
  - 4 obiekty na terasie zalewowej Odry Zachodniej,
  - Kilkadziesiąt muraw kserotermicznych w strefie Pargowo – Ustowo (lokalizacja wymaga uściślenia po wykonaniu waloryzacji przyrodniczej gminy).
4. Pomniki przyrody
  - 16 wyróżnionych miejsc z pojedynczymi drzewami lub grupą drzew spełniających wymogi uznania za pomniki przyrody.
    - Dąb w Przeclawiu (na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego)
    - grupa dębów szypułkowych, buków zwyczajnych, cisów pospolitych oraz platana zwyczajnego na działce geodezyjnej nr 47/1 obrębu Kurów,
    - dąb szypułkowy w parku Moczyły,
    - grupa 2 cisów w Smolęcinie przy posesji nr 14
    - lipa drobnolistna w Moczyłach, w pobliżu dawnego cmentarza,
    - grupa 6 cisów pospolitych w Kamieńcu
5. Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej
  - Oz koło Rosówka
6. Zespoły przyrodniczo krajobrazowe
  - oz rozciągający się z zachodu na wschód
  - wzgórze strefy krawędziowej doliny Odry „Wzgórze Waliszewo” (tereny leśne od miejscowości Moczyły w kierunku autostrady do istniejącego rezerwatu przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”).

ad 1) Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody. Na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina (art. 13). Dla rezerwatów przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony (art.18). Zakazy dotyczące rezerwatu przyrody określa art. 15.

ad 2) Powiększenie parku krajobrazowego następuje w drodze rozporządzenia wojewody (art. 16). Dla parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony (art. 18). W parku krajobrazowym mogą być wprowadzone zakazy określone w art. 17.

ad 4) Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego i użytku ekologicznego następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy (art. 44). W stosunku do ww. form ochrony mogą być wprowadzone zakazy określone w art. 45.

Konieczne jest wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej (flory, fauny i przyrody nieożywionej) i waloryzacji przyrody gm. Kołbaskowo, zwłaszcza na obszarze poza Parkiem Krajobrazowym Dolina Dolnej Odry, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

1.2. Obszary proponowane do ochrony w ramach ustaleń planistycznych.

Poza obszarami proponowanymi do objęcia ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody, przedstawiono na mapie inne obszary cenne przyrodniczo, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory oraz walorów krajobrazowych, dla których nie proponuje się konkretnej formy ochrony. Wskazuje się je w celu zachowania i ochrony ze względu na pełnienie ważnej funkcji w utrzymaniu równowagi lokalnych układów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu, zwłaszcza na obszarach silnie przekształconych antropogenicznie.

Na mocy ustawy o ochronie przyrody, ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawy o lasach, ochronie polegającej na zachowaniu w stanie naturalnym podlegają:

- śródpolne i śródleśne oczka wodne oraz torfowiska i bagna, jako naturalne zbiorniki wodne

A ponadto:

- tereny zieleni w granicach wsi wraz z parkami, zdrzewieniem przykościelnym, cmentarnym i innym,

- zadrzewienie śródpolne i przydrożne.

W krajobrazie rolniczym na terenach wysoczyznowych gminy wskazuje się do ochrony wyróżniające się enklawy roślinności podmokłych łąk nieużytkowanych rolniczo, oczka wodne, torfowiska oraz tereny spontanicznej sukcesji roślinnej na nieużytkach. Obszary te zajmujące lokalne obniżenia terenu są na ogół miejscami bytowania różnych gatunków zwierząt i bogate florystycznie. Tereny te powinny być chronione przed zmianą użytkowania, pogorszeniem stosunków wodnych, przed zabudową i dewastacją, jako cenne siedliska przyrodnicze sprzyjające stabilizacji ekosystemów.

Na mapie obszary te zaznaczone są jako nieużytki naturogeniczne, stanowiące również lokalne strefy faunistyczne, będące potencjalnymi użytkami ekologicznymi. Znajdują się one w większości poza istniejącymi obszarami chronionymi i występują w okolicy Ostoi, (Szczecin), Stobna, Bobolina, Warnika, Barnisława, Karwowa, Kołbaskowa. Strefa faunistyczna w okolicy Rosówka jest również obszarem ważnym dla ptaków w okresie przelotów i zimowania. Obszar ten kontynuuje się na obszarze Niemiec.

Niektóre z powyższych obszarów, zwłaszcza układające się pasmowo, tworzą lokalne korytarze ekologiczne, które stanowią naturalne ciągi powiązań przyrodniczych pomiędzy poszczególnymi siedliskami przyrodniczymi, umożliwiające swobodną migrację zwierząt i roślin. Ze względu na takie czynniki naturalne jak m. in. ukształtowanie powierzchni i brak dolin rzecznych oraz czynniki antropogeniczne (dominacja gruntów ornych, bariery techniczne – trasy komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu), nie wykształciły się na wysoczyźnie korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym. Szczególnie w tej części gminy istotne jest więc zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych, utrzymanie ich drożności, ochrona przed przekształceniem a zwłaszcza przed zabudową i dewastacją

1.3. Wody powierzchniowe – sposób gospodarowania, regulacja stosunków wodnych, kierunki i wytyczne.

1. Poprawa jakości wód Odry zależy od uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całego dorzecza rzeki. Doprowadzenie wód Odry do dobrego stanu ekologicznego jest, więc problemem do rozwiązania w skali całego systemu wodnego rzeki i zadaniem ponadgminnym.

2. Wyklucza się odprowadzanie do wód powierzchniowych nieoczyszczonych ścieków.

3. Na obszarze strefy ochronnej ujęcia wody „Kanał Kurowski” obowiązują zakazy i ograniczenia w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę, określone w Rozporządzeniu Nr 15/2005 Dyrektora RZGW Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 98, poz. 1974 w Szczecinie.

4. W odniesieniu do powierzchniowych wód publicznych należy zachować strefę ochronną wolną od grodzenia i zabudowy kubaturowej zgodnie z Ustawą z dnia 18.07. 2001 r. Prawo wodne (z wyjątkiem ośrodków sportów wodnych i urzędzeń portowych oraz oznakowania nawigacyjnego).

5. Poldery oraz tereny zalewowe i podlegające podtopieniu należy wyłączyć z wszelkiej zabudowy.

6. Przekazanie terenów położonych w dolinie Odry pod zabudowę musi być poprzedzone szczegółową analizą warunków wodnych (wody gruntowe i powierzchniowe) w celu wyeliminowania zagrożenia podtopieniem lub zalaniem podczas powodzi. Zabudowa kubaturowa musi być lokalizowana na terenach znajdujących się powyżej poziomu wód 1% prawdopodobieństwa pojawienia się oraz występujących historycznie wód powodziowych.

7. Dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią), m. in. na obszarze gm. Kołbaskowo, wykonywane jest aktualnie „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią” przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

8. W pobliżu m. in. rzek i kanałów zabrania się wznoszenia obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających ludziom i dziko występującym zwierzętom dostęp do wody, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz związanych z bezpieczeństwem powszechnym i obronnością kraju (Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody).

9. Nie należy zabudowywać terenów nadbrzeżnych cieków stanowiących urządzenia melioracji podstawowych. Wzdłuż cieków należy pozostawić niezabudowany pas terenu umożliwiający jego konserwację lub modernizację.

10. Na terenach zmeliorowanych istniejące rowy powinny pełnić swą podstawową funkcję regulatora stosunków wodnych. Aktualnie na niektórych obszarach system ten nie funkcjonuje w wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego lub braku konserwacji urządzeń melioracyjnych (większość rowów jest niedrożna). W sieci kanałów melioracji podstawowej czynne są tylko 2 kanały znajdujące się na zachód od Warnika, z odpływem do Niemiec. Pozostałe kanały (na Wyspie Kurowskie Łęgi, na terasie zalewowej Odry po obu stronach autostrady A6 oraz w Kurowie) są wyłączone z eksploatacji.

11. Na obszarze całej gminy należy zachować wszelkie naturalne zbiorniki wodne (śródpolne, wiejskie i parkowe) ze względu na ich ważną rolę w funkcjonowaniu ekosystemów polnych i zieleni wiejskiej oraz ze względu na walory krajobrazowe

1.4. Wody podziemne - sposób gospodarowania, kierunki i wytyczne.

1. Za obszar ograniczenia budowy uciążliwych obiektów przemysłowych należy uznać teren Głównego Zbiornika Wód Podziemnych *Dolina Kopalna Szczecina* (nr 122). Ewentualne lokowanie inwestycji w tym obszarze wymagać będzie rygorystycznego przestrzegania procedur związanych z określaniem warunków budowy i funkcjonowaniem obiektów przemysłowych, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony wód podziemnych.

2. Przy podejmowaniu decyzji o wydaniu pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód podziemnych należy uwzględnić to, że suma dopuszczalnego poboru wód, określona w obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych przekroczyła już wielkość zasobów dyspozycyjnych tej części zlewni Dolnej Odry, w której mieści się teren gminy Kołbaskowo. Długotrwałe przekroczenie dopuszczalnego poboru wód podziemnych może zaburzyć ich naturalny układ hydrodynamiczny i doprowadzić do obniżenia poziomu wód płytko występujących oraz wymusić dopływ słonych wód z głębokich poziomów wodonośnych do warstw użytkowych.

3. Ujęcia komunalne w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadło Górnym, Stobnie, Ustowie, Warniku i Warzymicach powinny mieć ustanowione strefy ochronne, zapewniające trwale utrzymanie odpowiedniej jakości eksploatowanych wód podziemnych.

4. Niezbędne jest zabezpieczenie nieczynnych już ujęć wód podziemnych, w celu wyeliminowania możliwości przypadkowego lub świadomego skażenia wód poziomu użytkowego.

5. Szczególnym nadzorem powinna być objęta realizacja zaprojektowanej w kierunku rekreacyjno-wodnym rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego na złożu Karwowo.

6. Projektowanie obiektów budowlanych w wyznaczonych obszarach potencjalnych ruchów masowych, a szczególnie na zboczach doliny Odry powinno uwzględniać odpowiednią technikę posadowienia poszczególnych konstrukcji. W każdym przypadku niezbędne jest wykonywanie normatywnej dokumentacji geotechnicznej.

Powierzchnia ziemi i gleby

1. Najurodzajniejsze gleby na obszarze gminy należące do kompleksów przydatności rolniczej 1-go pszennego bardzo dobrego, 2-go pszennego dobrego, 4-go żytniego bardzo dobrego (gleby II, III a, III b, IV a klasy bonitacyjnej) powinny być chronione przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, zwłaszcza pod zabudowę. Są to grunty objęte specjalnym trybem ochrony na mocy Ustawy z 3.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Gleby te zajmujące łącznie 84% powierzchni gruntów ornych, powinny stanowić podstawowy ekosystem żywicielski i naturalną bazę rozwoju gospodarczego gminy.

2. Gleby gruntów ornych niskiej jakości (6-ty i 7-my kompleks przydatności rolniczej, gleby IV b, V, VI klasy bonitacyjnej), mało urodzajne oraz nie użytkowane rolniczo (odłogowane), jeżeli nie zostały uwzględnione w programie zagospodarowania na cele rolnicze, mogą być przeznaczone do zalesienia lub innego zagospodarowania nierolniczego. Zajmują łącznie 4% powierzchni gruntów ornych i występują w rozproszonych enklawach.

3. Tereny użytków zielonych (występujące w rozproszonych enklawach w dolinie Odry i na wysoczyźnie) powinny pozostawać w użytkowaniu rolniczym. Obok funkcji produkcji łąkarskiej wzbogacają bioróżnorodność stref faunistycznych, korytarzy ekologicznych oraz sprzyjają naturalnej retencji wody.

4. Tereny użytków zielonych nie wykorzystywane rolniczo, nie powinny być przeznaczone do zalesienia, zamiany na grunty orne i do zabudowy, ze względu na dużą rolę w tworzeniu naturalnych powiązań pomiędzy ekosystemami.

5. Przeznaczenie gruntów do zalesiania lub zabudowy winno być poprzedzone opracowaniem waloryzacji przyrodniczej tych terenów pod kątem występowania cennych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

6. W obrębie użytków rolnych należy zachować wszelkie nieużytki naturogeniczne (oczka wodne, tereny podmokłe, bagienne, torfowiska, zarośla i zadrzewienia śródpolne) ze względu na ich ważną rolę biocenotyczną i walory krajobrazowe.

7. Na terenach zagrożonych erozją wodną (gleby 3-go kompleksu przydatności rolniczej) użytkowanych rolniczo, wymagane jest prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych (orka w poprzek zbocza, pozostawienie na zimę okrywy roślinnej na obszarach narażonych na zmyw, wprowadzenie specjalnego płodozmianu z roślinami wieloletnimi). Na tych terenach należy zachować wszelkie zadrzewienia śródpolne lub odtwarzać dawne pasy zadrzewień, mogących pełnić funkcje wiatrochronne i przeciwoerozyjne. Tereny nie użytkowane rolniczo jako grunty orne powinny być zadrzewiane lub zalesiane.

8. Należy zrehabilitować wyrobiska poeksploatacyjne, jeśli nie rozpoczęła się renaturalizacja poprzez spontaniczną sukcesję roślinną.

9. Należy bezwzględnie zlikwidować wszelkie dzikie wysypiska odpadów i teren uporządkować.

Lasy, zadrzewienia, tereny zieleni

1. Lasy należy użytkować zgodnie z ich funkcją (lasy rezerwatowe i ochronne), chronić przed przeznaczeniem na cele nieleśne, w obrębie lasu nie dopuszczać do zainwestowania niezwiązanego z ochroną i powiększaniem zasobów leśnych oraz spełnianiem funkcji społecznych lasu.

2. Do zalesiania należy przeznaczać tereny mało urodzajnych gleb, jeżeli nie zostały uwzględnione w programie zagospodarowania na cele produkcji rolnej, lub przeznaczone do innego zagospodarowania nierolniczego oraz nie wymagają ochrony przed zmianą użytkowania ze względu na występowanie cennych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

W pierwszej kolejności pod zalesienie proponuje się tereny leżące w bezpośrednim sąsiedztwie lasu, na obszarach zagrożonych erozją, masowymi ruchami ziemnymi oraz tereny zdegradowane (wyrobiska poeksploatacyjne, wysypiska odpadów) i grunty rolniczo nieprzydatne.

3. Przeciwwskazaniem zalesiania są tereny występowania muraw kserotermicznych (siedliska podlegające ochronie) – polany śródleśne, strefy ekotonowe las – tereny otwarte; tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią (z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych); podmokłe tereny otwarte w dolinie Odry będące miejscem żerowisk dla ptaków wodno-błotnych i drapieżnych chronionych w OSO Natura 2000.

4. Przy zalesianiu gruntów porolnych oraz na styku dwóch biocenoz istotne jest ukształtowanie stref ekotonowych (przejściowych), ze względu na potrzebę utrzymania bogactwa gatunkowego roślin i zwierząt lub szczególnie cennych zbiorowisk roślinnych i biotopów zwierząt. Strefa ta stanowi również pas ochronny ograniczający wnikanie i penetrację czynników zewnętrznych do wnętrza lasu.

5. Bezwzględnie należy chronić przed zalesianiem śródleśne użytki zielone, torfowiska źródłiskowe, bagna w celu wzbogacenia bioróżnorodności lasu i zachowania zróżnicowanych ekosystemów stref faunistycznych. Tereny te należy pozostawić do naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych.

6. Szczególnej ochronie przed swobodną penetracją turystyczną podlegają lasy rezerwatowe i ochronne stanowiące ostoje zwierząt gatunków chronionych oraz strefy ochronne miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”, kompleks leśny Olszyniska na Międzyodrze). Obowiązuje tu zakaz przebywania osób nieupoważnionych, wycinania drzew lub krzewów bez zgody wojewody, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

7. Należy zachować wszelkie zadrzewienia poza lasami (śródpolne, śródłukowe, wzdłuż rowów melioracyjnych, w otoczeniu oczek wodnych, na torfowiskach i bagnach), jako ważny element stabilizacji ekologicznej krajobrazu. Wspomagają one naturalną retencję wody, stanowią ostoję drobnej zwierzyny, pełnią funkcję przeciwoerozyjną, wzbogacają krajobraz monokulturowych terenów rolniczych, są lokalnymi korytarzami ekologicznymi.

8. Należy zachować wszelkie zadrzewienie przydrożne ze względu na pełnione funkcje wiatrochronne, przeciwoerozyjne, biocenotyczne, krajobrazowe.

9. Należy zachować wszelkie tereny zieleni we wsiach. Szczególnej ochronie podlega zadrzewienie przykościelne, cmentarne i inne śródmiejskie ze starodrzewem, ze względu na walory historyczne, ekologiczne i krajobrazowe.

10. Większość parków podworskich (z wyjątkiem parku w Przylepie będącego w trakcie rewaloryzacji) jest zaniedbana, wymaga uporządkowania i ochrony przed dalszą dewaloryzacją. Dla niektórych parków, ze względu na stan zachowania cennego drzewostanu, zwłaszcza starodrzewu z licznymi drzewami o cechach pomników przyrody, konieczne jest wykonanie ekspertyzy dendrologiczno-technicznej w celu ustalenia kierunku rewaloryzacji założenia parkowego.

2. W zakresie obszarów i obiektów zabytkowych oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i krajobrazu kulturowego.

2.1. Strefy ochrony konserwatorskiej – warunki i zasady ochrony.

W studium uwzględniono materiały instytucji związanych z ochroną dóbr kultury jako obligatoryjne wytyczne (na podstawie przepisów dotyczących warunków ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów chronionych) do opracowywania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, przy określaniu innych praw miejscowych i przepisów gminnych oraz dotyczących sposobu użytkowania i eksploatacji obiektów a także gospodarki terenami.

Wyznacza się tereny chronione objęte strefą ochrony konserwatorskiej ze względu na wartości kulturowe:

a) strefy ochrony konserwatorskiej:

- A – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- B – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej,
- K – strefa ochrony krajobrazu,
- E - ochrona ekspozycji układów i obiektów zabytkowych

b) obiekty wpisane i zakwalifikowane do rejestru zabytków (wg II. 6.1),

c) obiekty chronione ujęte w ewidencji (wg II. 6.1).

Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej (wg II. 6.1):

Jest to obszar uznany za materialne świadectwo historyczne, na którym dawny układ przestrzenny lub jego elementy zachowały się w stanie nienaruszonym lub nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową.

Ochronie podlega:

- Rozplanowanie ulic i placów oraz ich zachowane oryginalne nawierzchnie;
- Historyczne linie zabudowy;
- Historyczne granice działek i szerokości frontów zabudowy;
- Istniejąca zabudowa o walorach zabytkowych (wpisana do rejestru zabytków lub zakwalifikowana do rejestru);
- Historyczne formy zabudowy;
- Zieleń komponowana, jej układ i skład gatunkowy;
- Mała architektura (ogrodzenia, bramy, pomniki);

Strefa „B” - ochrony konserwatorskiej (wg II. 6.1):

Obszar ochrony układów przestrzennych lub ich fragmentów, w obrębie których czytelne jest historyczne rozplanowanie oraz zabudowa o lokalnych wartościach kulturowych. W strefie tej wprowadza się wymóg konsultowania i uzgodnienia ze Służbą Ochrony Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie ulic i placów (z uwzględnieniem możliwości zachowania pierwotnych nawierzchni);
- historycznie ukształtowane działki siedliskowe, ze szczególnym uwzględnieniem szerokości frontów poszczególnych parceli;
- rozplanowanie zabudowy poszczególnych zagród i charakterystycznego usytuowania domu mieszkalnego;

- architektoniczna forma zabudowy (istniejącej i uzupełniającej): gabaryty, kształty dachów, zasadnicza kompozycja elewacji;
- zieleń komponowana (obsadzenie ulic, starodrzew w obrębie siedlisk) – układ i skład gatunkowy).

Strefa „K” - ochrony krajobrazu kulturowego (wg II. 6.1):

Krajobraz integralnie związany z zespołem zabytkowym lub obszary ukształtowane w wyniku działalności ludzkiej – parki, cmentarze, aleje. Tereny te mogą stanowić również integralną część obszarów chronionych strefą „A” lub „B”, jako rodzaj zabezpieczenia i ekspozycji form tradycyjnych.

Ochronie podlega:

- historyczne ukształtowanie granicy parków, cmentarzy i ogrodów przydomowych;
- kompozycja zieleni: rozplanowanie i skład gatunkowy;
- układ dróg i alejek w obrębie parków i cmentarzy;
- mała architektura: ogrodzenia, bramy;
- nagrobki, krzyże, ogrodzenia kwater i inne zachowane elementy urządzenia cmentarzy.

Strefa „E” - ochrony ekspozycji historycznego zespołu lub jego dominant/dominanty (wg II. 6.1), obejmująca tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych.

Ochronie podlega teren stanowiący zabezpieczenie widoku na zabytek

Warunki ochrony:

- wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt
- w przypadku planowanej lokalizacji obiektów kubaturowych lub liniowych wymagane opracowanie studium ekspozycji
- uzgadnianie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestorskich związanych z zabudową w strefie.

2.2. Kształtowanie krajobrazu

Wytyczne kształtowania krajobrazu określono oddzielnie dla terenów otwartych i terenów zabudowanych.

Krajobraz otwarty

Zakłada się:

- działalność człowieka na obszarze chronionym uwarunkowana zachowaniem walorów krajobrazowych i środowiskowych; zagospodarowanie przestrzeni - podporządkowanie celom ochronnym bez naruszania struktury krajobrazu,
- zakaz naruszania stanu równowagi biocenotycznej,
- zakaz zanieczyszczania terenu.

Krajobraz zabudowany

Obejmuje się ochroną:

- krajobraz zabudowany w strefach „A” i „B” konserwatorskiej ochrony układów przestrzennych,
- zespoły zabudowy, a także cmentarze, aleje i grupy drzew objęte strefą „K” ochrony konserwatorskiej,
- strefa „E” ochrony ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego lub jego elementów

Zakłada się:

- zachowanie układów przestrzennych i harmonijnej zabudowy,
- rewitalizację zabudowy dysharmonijnej,
- ochronę kompozycji i składu gatunkowego zieleni.

2.3. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych – warunki i zasady ochrony

Warunki i zasady ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych

I. Warunki ochrony konserwatorskiej określają stanowiska objęte ochroną, zakres ochrony oraz sposób użytkowania dóbr kultury, jakimi są stanowiska archeologiczne.

II. Warunki ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych obowiązują:

- 1) organy administracji rządowej,
- 2) organy administracji samorządowej,
- 3) służby komunalne,
- 4) państwowe jednostki organizacyjne,
- 5) samorządowe jednostki organizacyjne,
- 6) osoby prawne,
- 7) osoby fizyczne.

III. Wymienieni w pkt. II zobowiązani są w stosunku do dóbr kultury do:

- 1) zapewnienia im warunków trwałego zachowania, konserwacji, rekonstrukcji i odbudowy na zasadach naukowych;
- 2) uzgadniania ze Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków założeń, projektów inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
- 3) uzyskania zezwolenia na wszelkie prace i roboty w obrębie granic stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych;
- 4) zawiadomienia o wydarzeniach mogących mieć ujemny wpływ na stan zachowania stanowiska archeologicznego;
- 5) zawiadomienia w ciągu jednego miesiąca o zmianie właściciela bądź użytkownika terenu objętego granicami strefy ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego;
- 6) ujawnienia w księgach wieczystych na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisów do rejestru zabytków woj. zachodniopomorskiego.

IV. Warunki ochrony konserwatorskiej winny być przestrzegane przy:

- 1) stanowieniu praw miejscowych i przepisów gminnych;
- 2) opracowywaniu planów realizacyjnych zagospodarowania przestrzennego;
- 3) wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwoleniu na budowę;
- 4) wydawaniu decyzji dot. gospodarki terenami i podziałów własnościowych;
- 5) wydawaniu decyzji dot. sposobu użytkowania i eksploatacji terenu objętego ochroną konserwatorską.

3. W zakresie rozwoju systemów infrastruktury i komunikacji.

3.1 Dla systemów zaopatrzenia w wodę zakłada się:

- wyznaczenie i ustanowienie stref ochronnych komunalnych ujęć wody w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadłe Górnym, Przeclawiu, Stobnie, Ustowie, Warniku i Warzycicach, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami,
- rozbudowa i modernizacja wodociągów wiejskich z uwzględnieniem nowych materiałów i średnic,
- opracowanie programu zaopatrzenia gminy w wodę w sytuacjach kryzysowych,
- adaptacja istniejących nieczynnych studni na studnie publiczne, zgodnie z opracowanym programem,
- likwidacja nie eksploatowanych studni i ujęć na podstawie projektu likwidacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- Uporządkowanie gospodarki ściekowej i odpadami w wyznaczonych i zatwierdzonych strefach ochronnych ujęć.

3.2 Dla systemów odprowadzania ścieków zakłada się:

- likwidacja głównych źródeł zanieczyszczeń poprzez uporządkowanie gospodarki ściekowej i wyposażenie wiejskich jednostek osadniczych w systemy kanalizacyjne uwzględniając:
  - ilość ścieków,
  - rodzaj zabudowy,
  - położenie miejscowości;
- rozbudowę grupowego systemu kanalizacji dla całej gminy z odprowadzaniem ścieków do gminnej oczyszczalni w Przeclawiu poprzez system rurociągów tłocznych wraz z lokalnymi przepompowniami w poszczególnych miejscowościach,

- dopuszcza się budowę indywidualnych oczyszczalni obsługujących pojedynczych gospodarstw oddalonych od projektowanych kolektorów sanitarnych,
- wody opadowe odprowadzane do naturalnych odbiorników muszą być podczyszczone wg warunków określonych w obowiązujących przepisach.

3.3 Usuwanie odpadów stałych

- wypracowanie programu gospodarki odpadami,
- istniejące dzikie wysypiska do rekultywacji,
- zmianę dotychczasowej technologii gromadzenia odpadów, na selektywną zbiórkę „u źródła”,
- wypracowanie programu zagospodarowania osadów pościekowych,
- odpady płynne wywozić na punkt zlewny oczyszczalni w Przecławiu.

3.4 Regulacja stosunków wodnych

- przedsięwzięcia dotyczące regulacji rzek i kanałów powinny być rozwiązywane kompleksowo w układzie zlewni, z utrzymaniem i modernizacją istniejących budowli wodnych,
- pozostawienie wolnych od zabudowy pasów technicznych wzdłuż rzek i kanałów o szerokości 6,0 m na stronę,
- modernizacja istniejących systemów melioracyjnych celem dostosowania ich do aktualnych potrzeb,
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez wybudowanie na rowach i kanałach systemu zastawek,
- należy zachować wszelkie naturalne zbiorniki wodne śródpolne i we wsiach, ze względu na ich ważną rolę w funkcjonowaniu ekosystemów.

3.5 Ochrona przeciwpowodziowa

- zakaz zabudowy na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodziowego,
- modernizacja istniejących wałów przeciwpowodziowych.

3.6 Elektroenergetyka – kierunki rozwoju

W zakresie sieci przesyłowej dopuszcza się przebudowę istniejącej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV na linię dwutorową lub na linię o napięciu 400 kV względnie na linię wielotorową wielonapięciową. Szerokość terenu, wzdłuż nowej linii, na którym obowiązywać będą ograniczenia w jego użytkowaniu, określona zostanie na etapie projektu tej linii.

Celem wzmocnienia zasilania terenów rozwojowych gminy, przewiduje się budowę stacji 110/15 kV w rejonie autostrady zasilanej projektowaną linią 110 kV z obszarem ograniczonego użytkowania o szerokości 40 m (po 20m od osi linii w obu kierunkach). Trasę linii przewiduje się wariantowo, wzdłuż istniejących i projektowanych dróg lub wzdłuż istniejącej linii napowietrznej 220 kV (400kV). Celem przeniesienia wzrastającego obciążenia i prawidłowego zasilania terenów rozwojowych przewiduje się realizację linii kablowych SN:

- GPZ Gumieńce – Przylep – Stobno – Ostoja – Rajkowo – EC Pomorzany;
- EC Pomorzany – Ustowo – Kurów – Siadło Dolne – Siadło Górne – Przecław – Warzymice – GPZ Białowieska;
- Zasilanie Przecławia przewiduje się z istniejącego kabla poprzez projektowany kabel EC Pomorzany – GPZ Białowieska.

Na obszarze gm. Kołbaskowo wskazano tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych. W polskich przepisach prawnych i procedurach administracyjnych siłownie wiatrowe nie mają ściśle określonych zapisów regulujących zagadnienia ich lokalizacji, budowy i eksploatacji. Warunki lokalizacji elektrowni zależą od wielu czynników m.in.: meteorologicznych, istniejącego zainwestowania, walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz przyjętych rozwiązań technicznych urządzeń. Lokalizacja elektrowni wiatrowych na terenie gminy jest możliwa, pod warunkiem uwzględnienia wszelkich uwarunkowań z tym związanych, dokonania zmiany obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskania wszystkich niezbędnych uzgodnień. Wytyczne do określenia lokalizacji elektrowni wiatrowych zawarte są w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

Zasady rozwoju sieci elektroenergetycznych

1. Utrzymanie istniejącej linii 220 kV z dopuszczeniem możliwości jej przebudowy.
2. Utrzymanie istniejących linii 110 kV.

3. Rezerwacja terenów niezbędnych do realizacji stacji 110/15 kV na obszarze gminy oraz tras linii zasilających WN.

4. Utrzymanie linii magistralnych średniego napięcia [15 kV], z zachowaniem generalnych kierunków połączeń i możliwością korekty fragmentów tras, wzdłuż naturalnych granic w terenie. Docelowo planuje się wybudowanie nowych linii kablowych 15 kV.

5. Systematyczne przekształcanie sieci 15 kV do modelu układu pierścieniowego oraz w celu optymalnego zasilania terenów rozwojowych gminy, wymagających zwiększonego zapotrzebowania mocy.

6. Pozostawienie modernizacji tras odgałęzień od linii magistralnych 15 kV, lokalizacji stacji transformatorowych 15/0,4 kV i sieci niskich napięć, do ustalania w planach miejscowych i w ramach warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

7. W miejscowościach, w których istniejące rezerwy mocy są małe lub ich w ogóle brak, istnieją możliwości wymiany transformatorów na jednostki o większej mocy przy warunku, aby odległość od stacji transformatorowej do najdalszego odbiorcy nie przekraczała 500 m.

8. Określenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych.

3.7 Zaopatrzenie w gaz – kierunki rozwoju

W niniejszym studium przyjmuje się kompleksową gazyfikację całej gminy, przy założeniu, oprócz celów komunalno – bytowych, 100 % pokrycia zapotrzebowania gazu do celów grzewczych. Nie uwzględnia w sposób indywidualny wszystkich odbiorców gm. Kołbaskowo, jednak w przepustowości gazociągów średniego ciśnienia pozostawiono rezerwę pozwalającą na gazyfikację wsi położonych w rejonie opracowania. Mieszkania w istniejącym i projektowanym budownictwie wyposażone będą w 100 % w kuchnie gazowe, grzejniki wody przepływowej oraz w piece centralnego ogrzewania, po uzyskaniu przez indywidualnego odbiorcę zapewnienia dostawy gazu do celów grzewczych. Przewiduje się zużycie gazu w sektorze usług i drobnego przemysłu oraz obiektów użyteczności publicznej.

Zasady rozwoju sieci gazowych

1. Utrzymanie istniejących sieci gazowych na terenie gminy Kołbaskowo.

2. Zakłada się, że gazyfikacją przewodową docelowo objęte będą wszystkie wsie gminy. Obszar gminy zasilany będzie gazem ziemnym wysokometanowym. W obu przypadkach zasilanie nastąpi od istniejącego gazociągu średniego ciśnienia Dn 500 mm, przy Autostradzie Poznańskiej.

3. Zakłada się docelowe zgazyfikowanie 100% odbiorców zużywających gaz do celów komunalno-bytowych i grzewczych.

4. Zasilanie odbiorców gazem średniego ciśnienia z zastosowaniem indywidualnych reduktorów na ciśnienie użytkowe.

5. W miejscowościach, w których ze względu na prognozę małego zużycia gazu nie ma w chwili obecnej uzasadnienia ekonomicznego dla realizacji budowy sieci gazowych, potrzeby na gaz zaspokajane będą z gazu płynnego. Nie ma przy tym zasadniczych ograniczeń w stosowaniu tego paliwa. Spełnione jednak muszą być ostre wymagania bezpieczeństwa stosowania urządzeń, wentylacji pomieszczeń i usytuowania oraz zabezpieczeń zbiorników gazu.

6. Zakłada się wykorzystanie energii biogazu z oczyszczalni ścieków w Przeclawiu oraz składowiska odpadów w Smoleńcinie na potrzeby technologiczne tych obiektów.

7. Wstępna rezerwacja trasy planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia wzdłuż granicy Państwa do gminy Gryfino (Elektrownia Dolna Odra).

3.8 Zaopatrzenie w ciepło – kierunki rozwoju

Na perspektywę nie przewiduje się realizacji systemów ciepłowniczych zdalczynnych, obejmujących całość lub część miejscowości. Przyjmuje się ogrzewanie urządzeniami lokalnymi wbudowanymi, zasilającymi w zasadzie obiekty leżące na jednej posesji. Ewentualne wspólne źródła ciepła mogą obejmować kilka posesji sąsiadujących.

Rodzaj ogrzewania zależy od relacji kosztów pomiędzy różnymi nośnikami energii. Należy zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa [paliwa stałe, oleje opałowe, gaz ziemny, gaz płynny, energia elektryczna, biogaz i inne], według decyzji odbiorców opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Należy preferować stosowanie paliw niskozasiarczonych, korzystanie ze źródeł niekonwencjonalnych, ekologicznych oraz odchodzenie od stosowania paliw stałych.

Zasady kształtowania systemów ciepłowniczych

1. Na terenie gminy Kołbaskowo przyjmuje się utrzymanie rozproszonego systemu ogrzewania.

2. Zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa, wg decyzji użytkowników opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Zaleca się sukcesywne zastępowanie paliw stałych paliwami niskozasiarczonymi, ekologicznymi – paliwa ciekłe, energia elektryczna, gaz, stosowanie niekonwencjonalnych źródeł ciepła.

3. Ewentualne ograniczenia w kształtowaniu systemów ciepłowniczych, mogą wynikać jedynie z zagadnień ochrony atmosfery przed nadmiernym zanieczyszczeniem spalinami. Należy dążyć do eliminowania źródeł ciepła na paliwa stałe oraz stosować urządzenia zabezpieczające przed zanieczyszczeniem atmosfery.

4. Istnieje możliwość zasilania w ciepło miejscowości: Przeclaw, Warzymice i Ustowo z sieci ciepłowniczej wysokich parametrów 2 x Dn 800 mm położonej wzdłuż ul. Autostrada Poznańska (na granicy miasta Szczecina i gminy Kołbaskowo). Sieć posiada w tym rejonie znaczącą rezerwę mocy.

5. W zakresie energii niekonwencjonalnej przewiduje się wykorzystanie energii biogazu w oczyszczalni ścieków w Przeclawiu na potrzeby technologiczne, wykorzystanie energii słonecznej do ogrzewania budynków oraz podgrzewania ciepłej wody użytkowej.

6. Określenie możliwości wykorzystania wód geotermalnych do ogrzewania m.in. kompleksu szklarniowego w Ustowie.

3.9 Sieci telekomunikacyjne – kierunki rozwoju

Zasady rozwoju sieci telekomunikacyjnych

1. Utrzymanie istniejącego układu sieci telekomunikacyjnych na terenie gminy Kołbaskowo.

2. Realizacja zamierzeń [w miarę wzrastających potrzeb] w zakresie rozbudowy układu telekomunikacyjnego, central telefonicznych, systemu abonenckich węzłów dostępowych oraz dalszej budowy abonenckich sieci telekomunikacyjnych.

3. Kształtowanie rozdzielczych sieci abonenckich - do ustalania w ramach warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

4. Operatorzy planują rozwijanie sieci telefonicznych w systemie pierścieniowym, zapewniającym możliwości dwustronnej obsługi urządzeń centralowych. Należy zapewnić przestrzenne możliwości prowadzenia sieci międzycentralowych wzdłuż dróg pomiędzy miejscowościami oraz magistralnych sieci abonenckich wewnątrz miejscowości.

5. Dalszy rozwój telefonii bezprzewodowej w oparciu o stacje bazowe lokalizowane na terenie gminy.

3.10 System komunikacji – kierunki rozwoju

W układzie drogowym.

1) Czynniki zewnętrzne i wewnętrzne stymulujące rozwój gminy wymuszają, modernizację istniejącej sieci drogowej i budowę nowych dróg, służących do obsługi transportu drogowego. Na terenie gminy zakłada się utrzymanie istniejącego systemu komunikacji drogowej, jego modernizację i budowę nowych odcinków obwodnicy Przeclawia i Kołbaskowa oraz południowego fragmentu obejścia zachodniego miasta Szczecina.

2) Projektowane inwestycje drogowe:

a) Obejście zachodnie miasta Szczecina, które projektowane jest na terenie gminy od nowego węzła autostrady A6 (około 1km na wschód od Kołbaskowa) i biegnie w kierunku północnym, kończąc swój bieg na zachód od Stobna w gminie Kołbaskowo.

b) Obwodnica wschodnia miejscowości Kołbaskowo. Jest to nowoprojektowana droga, będąca przedłużeniem drogi obwodowej miasta Szczecina biegnącej z węzła A6 na południowy zachód do drogi Kołbaskowo-Rosówek. Parametry techniczne i klasa tej drogi zostaną określone na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

c) Obwodnica wschodnia Przeclawia. Projektuje się nowy przebieg drogi nr 13 z Ronda Hackena na południe do drogi krajowej nr 13 z obejściem miejscowości Przeclaw. Warunki podłączenia nowych inwestycji do projektowanej drogi określone zostaną na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Po wybudowaniu nowego odcinka drogi, istniejący odcinek drogi nr 13, powinien mieć funkcję zbiorczej drogi gminnej

4. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Jako najważniejsze przyjmuje się:

- Stworzenie i wdrożenie programu zagospodarowania odpadów.
- Utrzymanie i rozwój ogólnodostępnych obiektów rekreacji i sportu oraz obiektów kultury i opieki zdrowotnej.
- Modernizacja i rozbudowę sieci dróg gminnych.
- Modernizację i utrzymanie bibliotek
- Zaopatrzenie w wodę
- Usuwanie i składowanie odpadów
- Budowa oświetlenia na ulicach i drogach gminnych
- Ochrona środowiska i zasobów naturalnych

A ponadto:

- Budowę węzła na autostradzie A-6 i obwodnicy zachodniej miasta Szczecina, w tym budowa węzła Będargowo.
- Budowę obwodnicy Przeclawia, nowy przebieg drogi nr 13 z węzła Hackena do istniejącego odcinka drogi nr 13.
- Budowę obwodnicy Kołbaskowa z węzła autostrady A-6 do drogowego przejścia granicznego w Rosówku.
- Budowę głównego punktu zasilania energetycznego w rejonie Przeclawia.
- Modernizację sieci energetycznych średnich napięć.
- Koncepcję programowo – przestrzenną realizacji elektrowni wiatrowych.

5. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Jako najważniejsze przyjmuje się:

- W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego na terenie gminy Kołbaskowo nie ma zadań wpisanych do rejestru zadań rządowych województwa.
- Budowa zachodniego obejścia drogowego Szczecina
- Budowa zachodniego obejścia kolejowego Szczecina
- Uwzględnienie nowego przebiegu drogi krajowej nr 13 tak, aby stanowił przedłużenie ul. Południowej i pozwalał na ominięcie intensywnie urbanizującego się pasma Szczecin-Przeclaw oraz miejscowości Przeclaw
- Budowa pola golfowego rejon Barnisław
- Budowa pola elektrowni wiatrowych rejon Kamieniec oraz stacji GPZ
- Wdrożenie programu zagospodarowania odpadów,
- Budowę tras rowerowych o znaczeniu regionalnym,
- Rekultywację wysypiska odpadów komunalnych i innych obszarów zdegradowanych,

Oprócz nowo projektowanych i przewidywanych rozwiązań do zadań o charakterze ponadlokalnym należy ochrona obszarów i obiektów o ustanowionej już randze, w tym ochrona obszaru parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody, zespołu przyrodniczo – krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obiektów i układów zabytkowych, parków wiejskich i zabytkowych a także ochrona innych terenów określonych jako cenne przyrodniczo.

6. W zakresie ochrony mienia, zabezpieczenia przed powodzią i osuwaniem mas ziemnych.

- zjawiska powodziowe

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m .n. p. m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanałem Kurowskim na wysokość 0,3 – 0,4 m n. p. m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi

w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

- masowe ruchy ziemne

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych mchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacialnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska geodynamiczne, przede wszystkim spęływania osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zbroczy

7. W zakresie gospodarowania w ramach rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Obszar gminy Kołbaskowo charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych mogących stanowić podstawę rozwoju gospodarczego. Do zasobów wyraźnie ukierunkowujących funkcje gospodarcze gminy należały w przeszłości i należą nadal urodzajne gleby o najwyższej przydatności rolniczej. Dużą rolę mogą odegrać zasoby wód rzecznych oraz tereny o dużej atrakcyjności krajobrazowej związane z doliną Odry, przydatne do rozwoju niektórych form rekreacji i turystyki.

Bardzo dobre warunki glebowe gminy determinowały do 1990 r. intensywny rozwój produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej (uprawy pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, warzyw). W większości wsi (Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły, Ostoja, Pargowo, Przeclaw, Przylep, Rajkowo, Stobno, Ustowo, Warnik) rozwijała się również fermowa produkcja zwierząt.

Gmina Kołbaskowo wraz z południową częścią sąsiedniej gm. Dobra tworzyła w strefie podmiejskiej Szczecina rozległy subregion rolniczy, funkcjonujący jako jeden z podstawowych ekosystemów żywicielskich ówczesnego woj. szczecińskiego. Po zmianach ustrojowych w kraju, rozwój gospodarczy w coraz mniejszym stopniu uzależniony był od warunków fizjograficznych terenu, decydują, bowiem czynniki zewnętrzne wynikające m. in. z rozwoju gospodarki rynkowej, stymulowanego otwarciem granicy państwowej na zachód oraz nadal bliskie sąsiedztwo Szczecina. Gmina charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju i znacznymi rozmiarami przestrzennymi przekształceń środowiska na skutek żywiołowej antropopresji w kierunku urbanizowania się terenów rolnych w pobliżu Szczecina i na terenach związanych z rozwojem nowych funkcji obszaru leżącego w strefie przygranicznej (obsługa transportu gospodarczego i turystycznego, funkcje przemysłowe, wielofunkcyjny rozwój usług). Największe zmiany w wyniku aneksji gruntów rolnych na zainwestowanie nierolnicze mają miejsce w Stobnie, Kołbaskowie, Przeclawiu – tereny przemysłowo-magazynowe, w Kołbaskowie, Rosówku – przejścia graniczne, w Przeclawiu – osiedle mieszkaniowe, skupiające ok. 40% ludności gminy.

Zmiany te skutkują znacznym ograniczeniem produkcji rolnej ze względu na zmniejszenie się rolniczej przestrzeni produkcyjnej, likwidację ośrodków hodowli zwierząt, wzrost gruntów odłogowanych, degradację użytków zielonych (brak konserwacji sieci melioracyjnej), wtórną sukcesję roślinności na gruntach nie użytkowanych rolniczo, przerwaniem naturalnych powiązań przyrodniczych (bariery techniczne).

Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej wskazuje, że wiodącym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo bazujące na użytkach rolnych, które w strukturze użytkowania gruntów nadal zajmują pierwsze miejsce pod względem powierzchni i stanowią 70% powierzchni gminy. Ta struktura użytkowania ukształtowała się w wyniku wielowiekowej działalności gospodarczej człowieka, ukierunkowanej na utrzymanie i powiększanie przestrzeni rolniczej.

Leśnictwo

- Lasy zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gmina zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wynosi 35,3%.

- Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Występowanie większych kompleksów leśnych związane jest z doliną Odry, tj. jej strefą krawędziową i Międzyodrzem.

- Lasy gminy zróżnicowane są pod względem typów siedlisk zależnie od rozmieszczenia: na Międzyodrzu jest to kompleks naturalnych olsów i łągów olszowo-jesionowych; w paśmie nadodrzańskim Pargowo-Siadło Dolne dominują siedliska lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego z enklawami naturalnych lasów łągowych. Większa część lasu ma charakter

antropogeniczny (sztucznie wprowadzona kultura sosny i dębu szypułkowego), charakteryzuje się dużym udziałem drzewostanów niezgodnych z siedliskami, wymagających przebudowy struktury gatunkowej.

- Według kategorii użytkowania lasy będące w gestii Nadleśnictwa Gryfina należą do lasów rezerwatowych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych. Lasy ochronne wyznaczone zostały jako lasy glebochronne i lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Ponadto kompleks leśny na Międzyodrze (Olszyniska) jest lasem ochronnym stanowiącym ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone.

- Lasy ochronne na Międzyodrze stanowiące ostoje zwierząt pokrywają się ze strefą ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Na tym obszarze obowiązuje zakazy i ograniczenia wynikające z ochrony gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą.

- Obszary leśne powinny być tak zagospodarowane aby mogły spełniać nie tylko funkcje produkcyjne, ale również: funkcje społeczne – stwarzanie warunków do korzystania z zasobów przyrodniczych lasu w celu rozwoju turystyki i rekreacji, regeneracji zdrowia człowieka, edukacji ekologicznej; funkcje ekologiczne (ochronne) w odniesieniu do naturalnych procesów przyrodniczych wpływających na uwarunkowania rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych.

8. W zakresie eksploatacji i zabezpieczenia obiektów położonych w złożach kopalni, obszary, dla których wyznacza się filar ochronny.

- Na terenie gminy udokumentowano jedno złożo kruszywa naturalnego Karwowo. Kopalnię główną złoża stanowi kruszywo piaszczysto-żwirowe o średnim punkcie piaskowym 68 % i zasobach geologicznych 1 835,8 tys. ton (Mg), a kopalnią towarzyszącą są gliny i iły (40 tys. ton). Użytkownikiem złoża jest Firma Usługowo Handlowa „Jantra” Sp. z o.o. z siedzibą w Przecławiu 78.

- Obszarem perspektywnym dla udokumentowania złóż kruszywa naturalnego jest teren na południe od Bobolina, gdzie występują piaski różnoziarniste o miąższości do kilku, a miejscami do kilkunastu metrów, które mogą być wykorzystane jako nieklasyfikowane piaski budowlane, podsypkowe zarówno na potrzeby lokalne jak i w budownictwie komunikacyjnym.

- Za obszary perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu i gytii są tereny w okolicy Stobna, Barnisławia i Siadła Górnego. Występują tu głównie torfy niskie, o miąższości do 5-6 m, o stopniu rozkładu od 38 % do 50% i popielności od 15 do 33 %, z reguły mniemające wartości opałowej. Mogą być one jednak wykorzystane jako materiał do produkcji ziemi ogrodniczej.

9. W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Na obszarze gminy znajduje się kilkanaście różnej wielkości terenów zdegradowanych w wyniku odkrywkowej eksploatacji kopalni. Dotąd nie przeprowadzono rekultywacji tych terenów. Większość tych antropogenicznych deformacji powierzchni ziemi zlikwidowała sama przyroda poprzez utworzenie się niewielkich zbiorników wodnych z zadrzewieniem nadbrzeżnym (na południe od Smolęcina i Będargowa) a na ogół w wyniku spontanicznej sukcesji roślinności (skupiska ekspansywnych różnogatunkowych drzew i krzewów)na większości śródpolnych wyrobisk lub roślinności kserotermicznej w wyrobisku na północny wschód od Bobolina. Ten sposób renaturalizacji w wielu przypadkach należy usankcjonować, ze względu na tworzące się w takich miejscach ostoje drobnej fauny i korzystne zmiany w krajobrazie rolniczym. Wyrobiska znajdujące się na terenach leśnych zostały najczęściej w sposób naturalny zarośnięte samosiewem.

Niektóre odsłonięcia profilu geologicznego w odkrywkach tworzą unikatową dokumentację procesów akumulacji wodnolodowcowej i powinny być chronione przed dewastacją i zarośnięciem. Przykładem może być pagór ozowy k / Rosówka proponowany do ochrony jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej.

Szczególnym nadzorem powinna być objęta realizacja rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego na złożu Karwowo, zaprojektowanej w kierunku rekreacyjno - wodnym

10. W zakresie obszarów zamkniętych.

W granicach gminy Kołbaskowo wyznacza się obiekty i obszary zamknięte w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa (Dz. U. Nr 141 z 2003 r., poz. 1368) są to tereny należące do PKP:

§ Linia nr 409 Szczecin Gumieńce – Granica Państwa [działka nr 13 obręb Rajkowo, działka nr 138,139 obręb Warzymice, działka nr 31 obręb Przeclaw, działka nr 77 obręb Smolecin, działka nr 37/7, 37/6, 37/5 obręb Kołbaskowo; działka nr 55 obręb Ustawo]

§ Linia nr 408 Szczecin Główny – Stobno Szczecińskie [działka nr 1 obręb Rajkowo, działka nr 9 obręb Przylep, działka nr 127,192,105/1,104/1, 11/2, 12/2, obręb Stobno, działka nr 30, obręb Kościno działka nr 37/7, 37/6, 37/5 obręb Kołbaskowo; działka nr 55 obręb Ustawo. Obszary zamknięte zostały wskazane w części graficznej zmiany studium.

11. Kierunki i zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej

11.1. Jednostki funkcjonalno - przestrzenne

W strukturze przestrzennej gminy wyraźnie zarysowuje się określony i utrwalony już podział, nie przewiduje się w tej sferze radykalnych zmian a jedynie wzmocnienie i zrównoważony rozwój istniejących struktur funkcjonalno - przestrzennych.

Ze względu na różnicowanie obszaru gminy pod względem geoprzyrodniczym oraz możliwości i kierunki w przewidywanym rozwoju funkcjonalnym i przestrzennym, wyodrębniono trzy podstawowe jednostki funkcjonalno - przestrzenne o określonej dominującej funkcji. Ze względu na położenie gminy w stosunku do miasta Szczecin i granicy państwa oraz rzeki Odry, wyróżnia się następujące struktury:

A. Północna część gminy leżąca pomiędzy granicą z gminą Dobra a terenem kolejowym Gumieńce – Berlin, od wschodu – styka się z miastem Szczecin. Przewiduje się tu utrzymanie istniejącej zabudowy miejscowości Stobna, Przylepu, Ostoi. Istnieje możliwość w obrębie tych wsi, uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej z usługami nieuciążliwymi i kontynuacją rozwoju wsi na zasadach „dobrego sąsiedztwa”. Funkcja tej jednostki funkcjonalnej to zabudowa jednorodzinna, wolnostojąca, z możliwością zabudowy bliźniaczej i szeregowej. Jest to przede wszystkim obszar o średniej i niskiej ekstensywności zabudowy. Zakłada się tu duży wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej, powyżej 50% powierzchni działki.

Ze względu na wysokie klasy bonitacyjne gleb (II, IIIa, IIIb) na terenie niezabudowanym preferuje się sadownictwo i warzywnictwo. Do zachowania pozostają tu występujące oczka wodne. W skrajnej, zachodniej części tej struktury, w rozwidleniu torów kolejowych i ich sąsiedztwie przewiduje się tereny pod przemysł i usługi uciążliwe. Główną osią komunikacyjną jest droga powiatowa Szczecin-Stobno.

B. Środkowo wschodnia-jednostka rozwojowa od północy przylegająca do miasta Szczecin, ograniczona Rondem Hackena i szosą Poznańską. Część zachodnia tej jednostki (na zachód od drogi Szczecin – Kołbaskowo) stanowi typową zabudowę wielorodzinną wraz z uzupełniającą, starą zabudową jednorodziną, łączącą się w części zachodniej z miejscowością Warzymice, a na północnym-zachodzie z miejscowością Rajkowo. Miejscowość Przeclaw jest tu podstawową jednostką osadniczą, pełniącą funkcję mieszkaniową, usługową i kulturalno-sportową. Środkowa i wschodnia część tej jednostki to głównie tereny przemysłowe, usługowe, obszar handlu wieloprzestrzennego, usług uciążliwych i terenów obsługi komunikacyjnej. Fragment obszaru południowo-wschodniego to tereny sportowo-rekreacyjne. Oś komunikacyjną stanowi obecnie droga Szczecin-Kołbaskowo, a w przyszłości powyższą funkcję przejmie wschodnia obwodnica Przeclawia, przebiegająca przez tereny przemysłowo-usługowe. Ponadto w tym obszarze jest zaprojektowana rezerwa terenu pod urządzenia obsługi infrastruktury technicznej (GPZ).

C. Obszar centralny – miejscowość Kołbaskowo – usytuowany jest po obu stronach autostrady A-6, wzdłuż granicy zachodniej Polski a drogą Kołbaskowo – Rosówek. Dopuszczalne kierunki rozwoju na przedmiotowym terenie to funkcje usługowe, przemysłowe, handlowe oraz wielkogabarytowe (za wyjątkiem możliwości uzupełnień istniejącej zabudowy mieszkaniowej w Kołbaskowie i Rosówku). Teren bezpośrednio przylegający do autostrady to punkt obsługi pasażerów ruchu kołowego i transportu towarowego. Północno-zachodnia część przeznaczona jest na pole golfowe wraz z towarzyszącymi usługami. Dopuszczalne kierunki rozwoju na przedmiotowym terenie to funkcje usługowe, przemysłowe, handlowe, hotelarskie. Wyznacza się obszary handlowe wielkopowierzchniowe o powierzchni sprzedażnej powyżej 2000 m², a w tym obiekty wielkogabarytowe.

Charakterystyczne dla tego obszaru jest dobrze rozwinięty system komunikacyjny - z zachodu na wschód przecięty autostradą A-6 z istniejącym węzłem, komunikacyjnym i węzłem projektowanym obejścia zachodniego Szczecina i wschodniego Kołbaskowa. Z płn. - wsch. na pld. - zach. biegnie tor kolejowy Szczecin – Berlin oraz równoległa do niego droga Szczecin-

Przeclaw, Kołbaskowo – Rosówek (przejście graniczne). W obrębie niektórych struktur usługowo-przemysłowych dopuszcza się towarzyszącą zabudowę jednorodziną.

D. Struktura Doliny Odry - pasmowo – gniazdowa – rozpościerająca się na lewym brzegu rzeki Odry, od szosy Poznańskiej do miejscowości Kamionka. Jest to strefa istniejącego zainwestowania z adaptacją i uzupełnieniami istniejących układów przestrzennych. Oraz nowoprojektowaną zabudową mieszkaniową. Poszczególne miejscowości tworzą „gniazda zabudowy” rozdzielone obszarami zieleni. W obrębie tej jednostki, po obu stronach autostrady oraz na południu, występują zwarte powierzchnie leśne. Wzdłuż brzegów doliny Odry dopuszcza się rozwój usług turystycznych i zagospodarowania turystycznego dla obsługi jednostek pływających po rzece. Istotnym tu elementem są zalewy powodziowe i obsuwy mas ziemnych. Zakłada się rzędną posadowienia dla zabudowy kubaturowej 1,5 m n.p.m.

E. Pozostałe obszary gminy, obejmują następujące miejscowości: Małe Stobno, Bobolin, Będargowo, Karwowo, Warnik, Barnisław, Smolecin, Kamieniec, Pargowo. Są to elementarne jednostki osadnicze, których rozwój zakłada się poprzez zabudowę w najbliższym sąsiedztwie. Dominującą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa o małej intensywności, z dopuszczeniem usług nieuciążliwych. Rozwój tych miejscowości oparty jest na istniejącym układzie komunikacyjnym i infrastrukturze technicznej. Uwzględniając warunki infrastruktury technicznej, istnieje możliwość wzrostu mieszkańców w poszczególnych wsiach o 30% w stosunku do stanu istniejącego, bez dodatkowych inwestycji komunalnych.

Poza dominującą funkcją określoną dla poszczególnych jednostek możliwa jest lokalizacja obiektów i urządzeń uzupełniających i towarzyszących związanych z gospodarką komunalną i obsługą ludności w tym urządzeń infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

We wszystkich wymienionych rejonach występują ograniczenia rozwoju poszczególnych funkcji ze względu na wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

Ograniczeniem w zainwestowaniu terenów jest również dostępność do dróg publicznych oraz zapewnienie możliwości zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną. Dlatego przy przeprowadzaniu zmian użytkowania terenów rolnych na funkcje mieszkaniowe, rekreacyjne, usługowe, produkcyjne wskazane jest dokonywanie tych zmian, w pierwszej kolejności dla terenów o najłatwiejszym dostępie do dróg i infrastruktury technicznej.

Decyzja o kolejności wprowadzania zmian w użytkowaniu gruntów powinna być wynikiem analiz uwzględniających między innymi koszty uzbrojenia i późniejszego funkcjonowania zabudowy.

11.2. Strefy funkcjonalne – kierunki zagospodarowania, przeznaczenie terenów.

W ramach jednostek funkcjonalno - przestrzennych wydzielono (wg mapy studium) strefy funkcjonalne o różnych, dominujących lub preferowanych na tych terenach funkcjach. Są to jednocześnie tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne a więc stanowią zgodnie z art. 14, ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tereny i granice planów miejscowych.

11.3. Kierunki, wytyczne i wskaźniki w zagospodarowaniu terenów – wytyczne do planów.

11.3.1 Zasady i wytyczne ogólne

- Dla strefy istniejącego zainwestowania – poza wyznaczonymi nowymi strefami lokalizacji poszczególnych funkcji i zabudowy - ustala się kontynuację obecnej funkcji tj. zabudowy rolniczej, mieszkaniowej, rekreacyjnej, usługowej, gospodarczej i produkcyjnej z możliwością jej rozbudowy, uzupełniania i przekształcania w zgodzie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.
- Ustala się generalną zasadę kształtowania zabudowy w nawiązaniu do występujących w terenie historycznych elementów i form, do sprecyzowania w ustaleniach miejscowych planów w zależności od lokalizacji, sąsiedztwa i stanu zachowania wartości historycznych;
- Zasady wzajemnego oddziaływania i funkcjonowania poszczególnych funkcji w ramach jednej strefy funkcjonalnej regulować będą ustalenia planu miejscowego w zgodzie z przepisami odrębnymi;
- Przy wyznaczaniu terenów do przekształceń należy uwzględniać potrzeby wynikające ze zwiększonego zapotrzebowania na miejsca parkingowe, przebiegi tras i ścieżek rowerowych, tras pieszych i konnych w powiązaniu z terenami rekreacyjnymi w gminie jak i w gminach sąsiednich.

- Przy ustalaniu zasad zagospodarowania terenów położonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, rzek i cieków należy bezwzględnie zachować swobodny, nieprzegrodzony dostęp do brzegów o szerokości ustalonej na podstawie warunków lokalnych – zgodnie z prawem wodnym.
- Przy ustalaniu zasad zagospodarowania terenów z urządzeniami melioracyjnymi należy zachować ich drożność.
- Przy ustalaniu zasad zagospodarowania nowych terenów należy ustalać generalną zasadę stosowania ogrodzeń bez podmurówek i fundamentów ciągłych na całej długości ogrodzenia. Należy bezwzględnie pozostawiać wolną nieprzegrodzoną przestrzeń o wysokości 10 – 20 cm ponad terenem wzdłuż ogrodzenia od strony otwartych terenów zielonych i działek sąsiednich – nie dotyczy granic wzdłuż dróg publicznych i wewnętrznych.
- Przy ustalaniu zasad zagospodarowania nowych terenów należy ustalać wielkość maksymalnej powierzchni zabudowy w granicach 10 – 40 % w zależności od lokalnych warunków i występujących wartościowych elementów środowiska przyrodniczego z dopuszczeniem innych parametrów w szczególnie uzasadnionych przypadkach.
- Należy również ustalać wymóg maksymalnego zachowania istniejącej zieleni wysokiej, użytków ekologicznych, oczek wodnych, korytarzy ekologicznych.
- Dopuszcza się wykorzystanie dla celów zagospodarowania rekreacyjnego wydzielonych enklaw lasów przy terenach mieszkaniowych i rekreacyjnych, w tym terenów rekultywowanych (jak np. perspektywnie teren poeksploatacyjny złoża „Karwowo”), przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska i krajobrazu.
- Należy zachować wszelkie istniejące obiekty i tereny sportu i rekreacji ogólnodostępnej takie jak boiska, place zabaw, świetlice i kluby wiejskie.
- Przy ustalaniu zasad zagospodarowania należy uwzględnić, jeśli takie będą opracowane, postanowienia planów ochrony sporządzanych dla poszczególnych elementów środowiska objętych ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych oraz wytyczne z innych programów określających prawne wymogi ochrony środowiska.
- Przy opracowywaniu nowych planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego należy w każdym planie uwzględnić przestrzeń publiczną nie mniejszą niż 15% obszaru objętego planem (w tym miejsca na parkingi, zielen, miejsce do wyprowadzania psów itd.)

11.3.2. Zasady i wytyczne szczegółowe.

Poniższe wytyczne nie odnoszą się do zabudowy plombowej lub sytuacji, w których nie mogą być one zrealizowane ze względu na uwarunkowania lokalne. Odnoszą się one przede wszystkim do nowego budownictwa.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej – „M” - wraz z towarzyszącym zagospodarowaniem terenu i uzupełniającymi usługami.

Zasady zagospodarowania terenów:

Funkcje terenów:

- mieszkaniowa,
- rekreacyjna,
- usługowa,
- rolnicza,
- administracyjna obsługa ludności,
- usługi komercyjne i publiczne,
- kultura i oświata,
- infrastruktura techniczna,
- zielen urządzona,
- ogólnodostępne tereny rekreacyjne,

- Wysokość projektowanej zabudowy (nie więcej jak 2 kondygnacje nadziemne w budownictwie jednorodzinny i 4 kondygnacje nadziemne w budownictwie wielorodzinny, przy czym adekwatnie druga i czwarta kondygnacja wyłącznie jako ukryta w dachu wysokim, zawsze jednak należy uwzględnić istniejącą w sąsiedztwie zabudowę, jej parametry i nową zabudowę kształtować jako kontynuację istniejącej); wielkość działek – dostosowana do lokalnych wartości i parametrów (nowe wydzielania w miarę możliwości należy prowadzić prostopadle do linii rozgraniczających przyległych dróg i ulic, chyba, że inny podział jest uzasadniony lokalnymi uwarunkowaniami).

- Na terenach o funkcji mieszkaniowej zabudowy jednorodzinnej należy zachować minimalną wielkość działki 500m² w Kołbaskowie i 1000m² na terenach pozostałych.
- Należy bezwzględnie przestrzegać zapisów planistycznych odnośnie stosowania form i materiałów architektonicznych nawiązujących do dziedzictwa kulturowego regionu.
- Wskazane jest wprowadzanie zakazu stosowania płaskich dachów (poniżej 30°).
- Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zespołów mieszkaniowych, mieszkalno – usługowych, rekreacyjnych i rekreacyjno - usługowych należy przewidzieć minimum 20 % terenu ogólnodostępnego pod zieleń, rekreację ogólnodostępną i infrastrukturę techniczną. Ustala się również maksymalną powierzchnię zabudowy działki mieszkaniowej i rekreacyjnej w Kołbaskowa do – 40%, na pozostałym terenie do - 30%.
- Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zaleca się realizację usług na wydzielonych terenach w formie zespołów usługowych wraz z zielenią towarzyszącą – nie dotyczy usług wbudowanych.
- Uciążliwość planowanych inwestycji usługowych musi zamknąć się w granicach własnych działek.
- W przypadku zlokalizowania usług należy wprowadzać nasadzenia zieleni izolacyjnej, szczególnie od strony sąsiedztwa terenów zamieszkania i rekreacji.

Tereny zabudowy rekreacyjnej i letniskowej – „UT”

Zasady zagospodarowania terenów:

Funkcje terenów:

- zabudowa rekreacji indywidualnej
- zabudowa pensjonatowa
- obszary rekreacji indywidualnej
- obszary rekreacji masowej
- usługi turystyczne w obiektach kubaturowych

Dla funkcji zabudowy rekreacyjnej ustala się parametry jak dla funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla zabudowy pensjonatowej ustala się:

- całkowita powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać 400m²
- minimalna powierzchnia działki 1500 m²
- maksymalna wysokość zabudowy do 12m, 3 kondygnacje nadziemne w tym jedna w postaci dachowej.
- stanowiska parkingowe: 1 na 4 osoby

Dla terenów przywodnych zachować ogólny dostęp do wody (wg. Prawa Wodnego).

Uwaga!

Dla terenów oznaczonych w części graficznej jako „UT” i znajdujących się na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry dopuszcza się sytuowanie tylko budowli, obiektów tymczasowych i obiektów małej architektury związanych z rekreacyjnym wykorzystaniem terenu z wyłączeniem zabudowy rekreacji indywidualnej i budynków zakwaterowania turystycznego i rekreacyjnego.

Tereny lokalizacji funkcji usługowych - „U” - usług rzemiosła, nieuciążliwej produkcji, obsługi komunikacji dróg (MOP, stacje paliw) oraz innych usług uzupełniających z funkcją mieszkaniową dla osób prowadzących działalność usługową.

Zasady zagospodarowania terenów:

- wykluczono lokalizację funkcji uciążliwych; dopuszcza się funkcje usługowe, których uciążliwość musi zamknąć się na terenie własnej działki,
- dopuszcza się lokalizację funkcji usług związanych z obsługą komunikacyjną i obsługą ruchu turystycznego (miejsca obsługi podróży, w tym usługi hotelarskie, pensjonaty, motele, gastronomia i handel a także rzemiosło i inne usługi uzupełniające),
- wysokość projektowanej zabudowy usługowej do 15,0 m od poziomu terenu,
- wielkość działek dostosowano do potrzeb przedsięwzięcia inwestycyjnego. Wydzielenie działek w miarę możliwości należy prowadzić prostopadle do linii rozgraniczających dróg, ulic chyba że inny podział uzależniony jest lokalnymi warunkami.

- Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zespołów usługowych należy przewidzieć min. 20% terenów biologicznie czynnych w obrębie wydzielonej działki.
- Na terenach usługowych dopuszcza się funkcję mieszkaniową oraz obiekty socjalne sytuowane poza zasięgiem szkodliwego oddziaływania obiektów usługowych i jedynie w charakterze towarzyszącej funkcji podstawowej.

Tereny lokalizacji funkcji usługowych użyteczności publicznej - „Up” – usługi zdrowia, edukacji, sportu, administracji i kultury.

Zasady zagospodarowania terenów na zasadach określonych dla terenów lokalizacji funkcji usługowych „U”

Tereny lokalizacji funkcji produkcyjnych, składowych, magazynowych - „P”

Zasady zagospodarowania terenów:

- Wysokość projektowanej zabudowy – nie więcej niż 15m nad poziomem terenu.
- Wielkość działek dostosowana do potrzeb inwestycyjnych.
- Uciążliwość planowanych inwestycji musi zamknąć się w granicach własnych działek.
- Należy wprowadzać nasadzenia zieleni izolacyjnej, szczególnie od strony sąsiedztwa terenów zamieszkania i rekreacji.
- Na terenach produkcyjnych dopuszcza się funkcję mieszkaniową oraz obiekty socjalne sytuowane poza zasięgiem szkodliwego oddziaływania obiektów uciążliwych i jedynie w charakterze towarzyszącej funkcji podstawowej.

Teren rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – „UC”

Zasady zagospodarowania terenów:

- Wysokość zabudowy uzależniona od przeznaczenia obiektu i rodzaju działalności handlowo-usługowej, lecz nie większa niż 15 m nad poziomem terenu, z możliwością wprowadzenia akcentów architektonicznych o wysokości ponad 15,0 m z dostosowaniem do warunków krajobrazowych.
- Dopuszczalne kierunki rozwoju w przedmiotowych terenach to funkcje usługowo – przemysłowe, hotelarskie.
- Dopuszcza się lokalizację usług związanych z obsługą komunikacyjną, stacje paliw gazowych i płynnych, inne obiekty obróbki i przygotowania produktów do sprzedaży, hale, magazyny, parkingi.

Tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych – „EW” - w strefach rolniczej przestrzeni produkcyjnej – lokalizacja warunkowa musi uwzględniać wymogi art. 33 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

Zasady zagospodarowania terenów:

Funkcje terenów:

- Przeznaczenie podstawowe, lokalizacja ferm elektrowni wiatrowych i infrastruktury technicznej
- Wykluczenie funkcji mieszkalnej projektowanych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi.
- Wysokość projektowanych wież elektrowni wiatrowych jest związana ze specyfikacją budowy – dostosowana do potrzeb technicznych przedsięwzięcia.
- Odpowiednie zabezpieczenie środowiska przed szkodliwym wpływem inwestycji.
- Przeznaczenie uzupełniające – uprawy rolnicze

Teren sportu i rekreacji - „US” – z towarzyszącą zabudową i infrastrukturą techniczną umożliwiającą korzystanie z terenu zgodnie z przeznaczeniem,

Teren lokalizacji usług związanych z obsługą komunikacyjną - „KS” - Lokalizacji funkcji usług związanych głównie z obsługą komunikacyjną i obsługą ruchu turystycznego (miejsca obsługi podróżnych, w tym usługi hotelarskie, pensjonaty, motele, gastronomia i handel a także

rzemiosło i inne usługi uzupełniające – strefy powiązane i lokalizowane w oparciu o inne wyznaczone strefy funkcjonalne w powiązaniu z istniejącym układem komunikacyjnym.

Teren lokalizacji zieleni - „Z” – w tym tereny zieleni rekreacyjnej, urządzonej, izolacyjnej, parkowej lub towarzyszącej projektowanej lub istniejącej zabudowie.

■ Zapis symboli w formie „łamanej” – oznacza, że ustala się jako funkcję podstawową oznaczenie wymienione w pierwszej kolejności, a pozostałe funkcje są dopuszczalne do realizacji w wielkości łącznej nieprzekraczającej 40% powierzchni terenu. Dopuszcza się wydzielenie poszczególnych funkcji w ramach danego terenu, np.:

„**M/U**” – funkcja podstawowa – zabudowa mieszkaniowa, dopuszczalna funkcja usługowa uzupełniająca

„**U/M**” - funkcja podstawowa – zabudowa usługowa, dopuszczalna funkcja mieszkaniowa uzupełniająca

„**U/P**” - funkcja podstawowa – zabudowa usługowa, dopuszczalna funkcja produkcyjna, magazynowa i składowa uzupełniająca

„**UC/U**” - funkcja podstawowa – teren lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², dopuszczalna funkcja uzupełniająca usługowa

„**UC/U/KS**” - funkcja podstawowa – teren lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², dopuszczalna funkcja uzupełniająca usługowa oraz funkcja usług związanych z obsługą komunikacji.

„**KS/U**” - funkcja podstawowa – teren lokalizacji usług związanych z obsługą komunikacji, dopuszczalna funkcja usługowa uzupełniająca

„**P/U**” - funkcja podstawowa produkcyjna, składowa i magazynowa, dopuszczalna funkcja usługowa uzupełniająca.

■ Wysokości ustalone dla zabudowy nie dotyczą obiektów i urządzeń technicznych towarzyszących danej funkcji (takich jak maszty, kominy itp.) i niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania przedsięwzięcia.

12. Rodzaje i zakres dalszych prac planistycznych.

12.1. Stan opracowań planistycznych gminy Kołbaskowo

Wykaz planów miejscowych uchwalonych po 01.01.1995

1	Uchwała Nr XXVII/353/98 Z dnia 30.04.1998r. /Dz.U.W.Szcz.Nr 12,poz.77/	Warzymice dz.51/5 16.13 MN
2	Uchwała Nr XXIX/383/98 Z dnia 18.06.1998r. /Dz.U.W.Szcz.Nr 17,poz.121/	Przeclaw dz.2/64,2/65,2/67,2/68 10.1.1.1. MN, MNj
3	Uchwała Nr XI/5/2000 Z dnia 22.01.2000 /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 13,poz.129/	Kołbaskowo dz.199/30 6.19.1 KS,UH,UG
4	Uchwała Nr XIII/23/2000 Z dnia 19.05.2000 /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 22,poz.263/ Zmieniona uchwałą Nr XXX/171/02 Z dnia 29.08.02r. /D.U.W.Zchodniopom. Nr 64,poz. 1400/	Warzymice dz. 51/6 16.14 Mj,16.15 MN , 16.16 MN
5	Uchwała Nr XIV/1/2000 Z dnia 16.06.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr24, poz.280/	Ustowo Dz. 47/6,47/7,47/12,55/1,56/1do56/5 UH,UG,UT,UK,UA,US,KS,KD
6	Uchwała Nr XV/1/2000 Z dnia 28.08.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr32, poz.402/ Zmieniona uchwałą Nr IV/64/03 Z dnia 24.02.2003r. Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 26, poz.374	Kurów dz.44/2 7.10 Mj/U
7	Uchwała Nr XVII/2/2000 Z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.475/	Siadło Dolne dz. 38/4,36/11,36/12,37/2 Kurów dz.24,23,21,18/10,25/1,25/2 Mj,MN/U,Sd,Rz
8	Uchwała Nr XVII/3/2000 Z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.476/	Moczyły dz. 79/10 do 79/18 8.5.Mj
9	Uchwała Nr XVII/4/2000 Z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.477/	Warzymice dz. 82,83/2,83/3,83/4 Karwowo dz.61/2 Mj,U,US/ZW,ZI,KD
10	Uchwała Nr XIX/6/01 Z dnia 06.02.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr7, poz.107/ Zmieniona uchwałą Nr VII/115/2003 Z dnia 26.06.2003r. Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 61poz.1120	Kurów dz.UC55 do121 MJ,MJ/
11	Uchwała Nr XX/8/01 Z dnia 30.03.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr15, poz.298/	Ustowo dz.47/10,47/11 UH,KS,S,UR,KS

12	Uchwała Nr XX/7/01 Z dnia 30.03.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr15, poz.297/	Przeclaw dz.3/42 10.6.1 Mj/U
13	Uchwała Nr XXII/1/01 Z dnia 06.07.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr30, poz 662/	Ustowo dz.119/14 KS
14	Uchwała Nr XXIV/20/01 Z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom.z 2002r. Nr 2, poz. 43/	Będargowo dz.17/22,17/24,96 2.4.1U/MJ
15	Uchwała Nr XXIV/22/01 Z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 44/	Przeclaw dz.3/51,3/54,3/55,3/96 KS,UG,UH
16	Uchwała Nr XXIV/23/01 Z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 45/	Kurów dz.17/3,17/7,17/8 MNj/U
17	Uchwała Nr XXIV/24/01 Z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom.z 2002r. Nr 2, poz. 46/	Siadło Dolne dz. 111/4,114,89,108 MNj/U
18	Uchwała Nr XXIV/25/01 Z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 47/	Przylep dz. 1 /4,1/5 MJr,MJ/U,MN/U,UO,UH
19	Uchwała Nr XXV/67/01 Z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 28, poz. 142/ Zmieniona uchwałą Nr 265/04 Z dnia 25.10.2004r.	Ustowo dz.124/1,124/2 MN/U
20	Uchwała Nr XXV/68/01 Z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 8, poz. 143/ Zmieniona uchwałą Nr XXI/278/04 Z dnia 29.11.2004r. /Dz.U.W. Z. z 2004r. Nr 90, poz. 1761	Przeclaw dz. 7/4 do 7/9 19.1 UR/UH
21	Uchwała Nr XXV/69/01 Z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 8, poz. 144/	Warzymice dz.44/2 16.18 MNw
22	Uchwała Nr XXVII/121/02 Z dnia 25.04.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 38, poz. 813/	Ustowo dz .71/4 MNj,UH,UR
23	Uchwała Nr XXIX/150/02 Z dnia 14.06.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 51, poz. 1088/	Przeclaw dz.7/3 U/PP

24	Uchwała Nr XXX/172/02 Z dnia 29.08.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. . Nr 64, poz. 1401/	Stobno dz. 100/37 UC/MNj
25	Uchwała Nr III/29/02 Z dnia 30.12.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom.z 2003r. 4, poz. 80/	Kołbaskowo dz. 129/1,129/2 MJ
26	Uchwała Nr V/90/03 Z dnia 28.04.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 51, poz. 866/ Zastąpiona XXII/294/2004 z dnia 30.12.2004	Będargowo dz.86/4 P/U
27	Uchwała Nr VI/104/03 Z dnia 26.05.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. . Nr 55, poz. 964/	Wrzymice dz.41/1 16.19 PN
28	Uchwała Nr VII/114/03 Z dnia 26.06.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 59, poz. 1061/	Przylep dz.18/3 do 18/12 i 24/3 do 24/10 MJ
29	Uchwała Nr VIII/120/03 Z dnia 15.09.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 95, poz. 1551/	Warzymice dz.48
30	Uchwała Nr IX/143/03 Z dnia 20.10.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 110, poz. 1855/	Karwowo dz. 49,80/1,80/2,80/3,82 Przeclaw dz.4/1 PE,RP,ZZ
31	Uchwała Nr X/163/2003 Z dnia 24.11.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 118, poz. 2108/	Kamieniec dz. 116/72,116/73 P/S
32	Uchwała Nr XX/297/04 Z dnia 25.10.2004 /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 85, poz. 1571/	Tereny przygraniczne Barnisław
33	Uchwała Nr XXV/338/05 z dnia 25.04.2005r. /Dz.U.W.Zachpom..Nr 43 , poz. 1008/	Miejscowość Karwowo
34	Uchwała Nr XXIX/391/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachpom..Nr 113 , poz. 2448/	Tereny przemysłowe w obrębie Moczyły i Kołbaskowo
35	Uchwała Nr XXIX/393/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachpom..Nr 114, poz. 2469/	Miejscowość Będargowo
36	Uchwała Nr XXIX/392/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachpom. z 2006r. Nr 6 , poz. 101/ Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody zachodniopomorskiego z dnia 02 stycznia 2006r. znak PN.2.MN.0911/2/06	Miejscowość Barnisław

12.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- Zgodnie z art. 14 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gmina Kołbaskowo sporządzi miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych jej części (stref funkcjonalnych lub innych obszarów wymagających opracowania planu). Działalność inwestycyjna na terenie gminy odbywać się będzie wówczas na podstawie ustaleń tych planów.

- Na rysunku Studium wydzielono w ramach jednostek funkcjonalno – przestrzennych strefy funkcjonalne, dla których gmina sporządzi plany miejscowe w kolejności zgodnej z zapotrzebowaniem i rachunkiem ekonomicznym.

- Ponadto opracowaniem planu należy poprzedzić realizację zachodniej obwodnicy kolejowej i drogowej Szczecina oraz teren projektowanego przebiegu drogi krajowej nr 13,

- Opracowania planów wymagają również tereny potencjalnej eksploatacji złóż, obszary wskazane pod zalesienie i tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych.

12.3. Obligatoryjne opracowanie planów miejscowych wymagane jest dla

- terenów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne, w tym dla wskazanych na tych gruntach poszczególnych stref funkcjonalnych;

- obszarów potencjalnej eksploatacji złóż,

- innych terenów wymagających opracowania planów miejscowych z uwagi na przepisy odrębne.

12.4. Inne prace planistyczne i opracowania uzupełniające w tym wymagane przepisami odrębnymi:

- Określenie potrzeb kompleksowych, skoncentrowanych usług dla miejscowości gminnej oraz miejscowości o funkcji ośrodków wspomagających.

- Program budowy i oznakowanie tras rowerowych, szlaków pieszych i konnych.

- Ustanowienie stref ochrony zasobowej dla ujęć wód podziemnych. Ewentualna rozbudowa ujęć wymaga szczegółowej analizy hydrogeologicznej.

- Uporządkowanie stanu technicznego oraz prawnego – własnościowego ujęć wód podziemnych.

- Wypracowanie programu ochrony przeciwpowodziowej z określeniem wielkości rzędnej tzw. wody Hp=1% (woda stuletnia).

- Rozpoznanie możliwości rozmieszczenia i wykorzystania studni w celu awaryjnego zaopatrzenia ludności w wodę (po przeprowadzeniu badań hydrogeologicznych).

- Program zagospodarowania odpadów.

- Program ochrony i rewitalizacji zabytkowych założeń parkowych.

- Specjalistyczne analizy dotyczące możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Poza tym obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody a położone w części bądź w całości w granicach gminy wymagają opracowania przez odpowiednie organy planów ochrony:

- Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Dolnej Odry” – w części na terenie gminy Kołbaskowo.

- Plany ochrony dla rezerwatów.

- Plan ochrony obszarów Natura 2000.

IV. ZAŁĄCZNIKI

- Mapa zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo – skala 1:10 000.